

UCHWAŁA NR X.54.2025
RADY GMINY WĄSEWO

z dnia 24 kwietnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo
na lata 2025-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030, która stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wąsewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Taduesz Bąk

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

DLA GMINY WĄSEWO

www.canva.com

NA LATA 2025-2030

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	4
Wprowadzenie	5
Metodologia opracowania Strategii	7
Podstawy prawne	9
Spójność z dokumentami strategicznymi	11
Dokumenty krajowe	12
Dokumenty regionalne	13
Charakterystyka Gminy Wąsewo	14
Położenie	14
Sytuacja demograficzna	15
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	17
Edukacja i wychowanie	20
Kultura, sport i rekreacja	22
Opieka zdrowotna	24
Bezpieczeństwo publiczne	24
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	25
Gminny system pomocy społecznej	28
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	32
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Wąsewo	33
Struktura badanej próby	33
Problemy społeczne	35
Rynek pracy	36
Ubóstwo i wykluczenie społeczne	38
Sytuacja osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	39
Zdrowie psychiczne	42
Problemy natury behawioralnej	43
Problem alkoholowy	46
Problem nikotynowy	48
Problem narkotykowy	49
Problem przemocy	51

Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Wąsewo	56
Struktura badanej próby	56
Problem alkoholowy.....	58
Problem nikotynowy	59
Problem narkotykowy	60
Problem przemocy	62
Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	67
Uczestnictwo w grach hazardowych	69
Zdrowie psychiczne	69
Zaburzenia odżywiania	70
Sytuacja społeczna Gminy Wąsewo	72
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	72
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	77
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	80
Zdrowie psychiczne	81
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	82
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	83
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	88
Przeciwdziałanie przemocy domowej	91
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	97
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	98
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	101
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	102
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	106
Wsparcie osób z problemem ubóstwa	107
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	109
Część programowa	110
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	111
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	111

Cel strategiczny I. Wieloaspektowe wsparcie rodzin, w tym w szczególności rodzin zmagających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.	113
Cel strategiczny II. Tworzenie inkluzywnej polityki senioralnej oraz dla osób z niepełnosprawnościami.	117
Cel strategiczny III. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.	121
Cel strategiczny IV. Zmniejszenie skali problemu uzależnień na terenie Gminy, poprzez właściwe działania interwencyjne oraz profilaktykę.	124
Cel strategiczny V. Zapewnienie infrastruktury wspierającej zdrowie psychiczne mieszkańców Gminy oraz podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze dobrostanu psychicznego.	129
Cel strategiczny VI. Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców.	130
Ramy finansowe Strategii.	133
System wdrażania Strategii.	135
System aktualizacji Strategii.	136
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.	136
Monitoring i ewaluacja.	137
Podsumowanie – prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.	142
Bibliografia.	144
Spis rysunków, tabel i wykresów.	146
Spis rysunków.	146
Spis tabel.	146
Spis wykresów.	148

WYKAZ SKRÓTÓW

b.d. – brak danych

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

DPS – dom pomocy społecznej

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

GCSiR – Gminne Centrum Sportu i Rekreacji

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KBdsPN – Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KPP – Komenda Powiatowa Policji

KRUS – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES – Podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX wieku były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych oraz powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. Uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne – na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi konsekwencjami dla rynku pracy, rozwarstwieniem społecznym pociągającym za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększeniem skali ubóstwa, ujawnianiem się nowych konfliktów społecznych, wzrostem zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musiał skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³. Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia⁴ jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia służyć będzie osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 zawiera kilka części, w tym charakterystykę Gminy⁵ oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

³ E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7

⁴ Każdorazowo, gdy w dokumencie pojawi się określenie „Strategia”, oznacza ono „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030”.

⁵ Każdorazowo, gdy w dokumencie pojawi się określenie „Gmina”, oznacza ono „Gminę Wąsewo”.

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli m.in. na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych. Identyfikacja ich i określenie kompleksowych działań minimalizujących skalę ich oddziaływania zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.
----	--	---

Źródło: Opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jureidyczną do opracowania niniejszej Strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,

4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu w resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku oświatowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej, zawartymi w dokumentach strategicznych, realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.),
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025,
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznym wobec Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo są: **Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze.**, **Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030** oraz **Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowskiego na lata 2023-2029.**

CHARAKTERYSTYKA GMINY WĄSEWO

Położenie

Wąsewo to gmina wiejska, położona w granicach województwa mazowieckiego, w zachodniej części powiatu ostrowskiego. Znajduje się w odległości około 100 km na północny wschód od stolicy województwa i tym samym stolicy kraju – miasta Warszawy. Powierzchnia Gminy obejmuje 119,2 km², co stanowi około 9,8% powierzchni Powiatu. Ponad połowę całego obszaru gminy Wąsewo zajmują użytki rolne (71%).

Rysunek 1. Położenie gminy Wąsewo na tle powiatu, województwa i kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

Siedzibą Gminy jest wieś sołecka Wąsewo, a pod względem administracyjnym składa się ona z 32 sołectw: Bagatele, Bartosy, Brudki Nowe, Brudki Stare, Brzezienko, Choiny, Czesin, Dalekie, Grądy, Grębki, Jarząbka, Króle, Majdan Suski, Modlinek, Mokrylas, Przedświt, Przyborowie, Rososz, Ruda, Rynek, Rząśnik-Majdan, Rząśnik Szlachecki, Rząśnik Włościański, Trynosy, Trynosy-Osiedle, Ulasek, Wąsewo, Wąsewo-Lachowiec, Wąsewo-Kolonia, Wysocze, Zastawie, Zgorzałowo⁶. Gmina Wąsewo sąsiaduje z innymi jednostkami w obrębie województwa mazowieckiego, w tym: gminami Czerwin i Goworowo w powiecie ostrołęckim, gminą Długosiodło w powiecie wyszkowskim oraz gminą wiejską Ostrów Mazowiecka w powiecie ostrowskim.

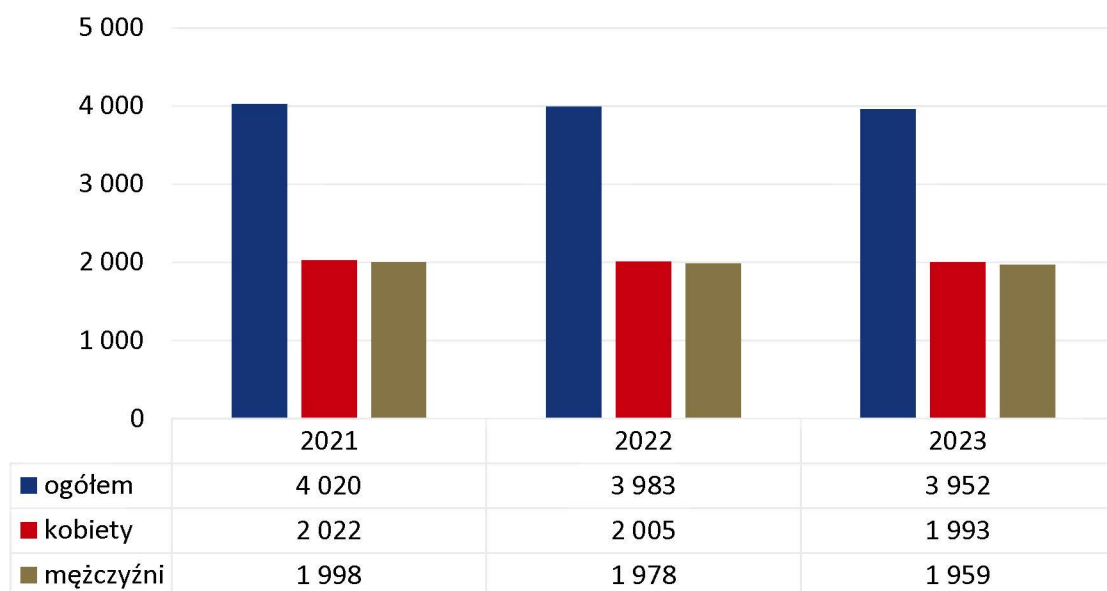
⁶ Raport o stanie Gminy Wąsewo za 2023 rok.

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Wąsewo w 2023 roku zamieszkiwały 3 952 osoby (stan na 31 grudnia 2023 roku). Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba mieszkańców przyjmowała tendencję spadkową – w 2023 roku w stosunku do roku 2021 odnotowano spadek na poziomie 1,7%. Dysproporcja mieszkańców ze względu na płeć była nieznaczna, gdyż w 2023 roku gminę Wąsewo zamieszkiwały łącznie 1 993 kobiety, które stanowiły 50,4% ogólnej liczby ludności oraz 1 959 mężczyzn, których udział w populacji był niższy i wyniósł 49,6%. Współczynnik feminizacji w Gminie w 2023 roku wyniósł 101, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 101 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Wąsewo z podziałem na płeć w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Wąsewo w 2023 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -8,1 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował znacznie niższą i jednocześnie mniej korzystną wartość niż odnotowano w przypadku pozostałych jednostek, tj. powiatu ostrowskiego (-4,0), województwa mazowieckiego (-2,4) i kraju (-3,6). Na przełomie analizowanych trzech lat w Gminie obserwowano wahania wartości współczynnika – najniższą odnotowano w roku 2022 (-11,5). W przypadku Powiatu oraz Polski widoczny był regularny wzrost wskaźnika, natomiast w Województwie dostrzegalne były wahania, a najniższa wartość dotyczyła 2021 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejna tabela.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Wąsewo w porównaniu do powiatu ostrowskiego, województwa mazowieckiego i kraju na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
gmina Wąsewo	-10,5	-11,5	-8,1
powiat ostrowski	-6,5	-6,0	-4,0
województwo mazowieckie	-3,5	-2,2	-2,4
Polska	-5,0	-3,8	-3,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Struktura ludności w gminie Wąsewo według ekonomicznych grup wieku w roku 2023 przedstawiała się następująco:

- 19,0% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia,
- 56,8% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia,
- 24,2% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Wąsewo. Na przestrzeni lat 2021-2023 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym był stały i wynosił 19,0%. Udział osób w wieku produkcyjnym w latach 2021-2022 utrzymywał się na stałym poziomie, natomiast w 2023 roku zmniejszył się o 0,4 pp. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł na przestrzeni analizowanych trzech lat o 0,4 pp.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2021-2023 (w procentach)

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	19,0	19,0	19,0
wiek produkcyjny	57,2	57,2	56,8
wiek poprodukcyjny	23,8	23,9	24,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Udział ludności w wieku produkcyjnym przyjmował w 2023 roku w gminie Wąsewo najniższą wartość, względem powiatu, województwa oraz Polski. W przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym, najwyższy odsetek zaobserwowano na terenie Gminy (24,2%), z kolei najniższy w województwie mazowieckim (22,1%). W przypadku wieku przedprodukcyjnego, najniższy udział ludności zaobserwowane na terenie całego kraju (18,2%), z kolei najwyższy w województwie mazowieckim (19,3%). Dane przedstawione w kolejnej tabeli świadczą o bardziej zaawansowanym zjawisku starzejącego się społeczeństwa w gminie Wąsewo, niż w przypadku pozostałych analizowanych jednostek.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie Wąsewo, powiecie ostrowskim, województwie mazowieckim i kraju w 2023 roku (w procentach)

Wyszczególnienie	gmina	powiat	województwo	kraj
wiek przedprodukcyjny	19,0	18,4	19,3	18,2
wiek produkcyjny	56,8	57,6	58,6	58,4
wiek poprodukcyjny	24,2	24,0	22,1	23,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

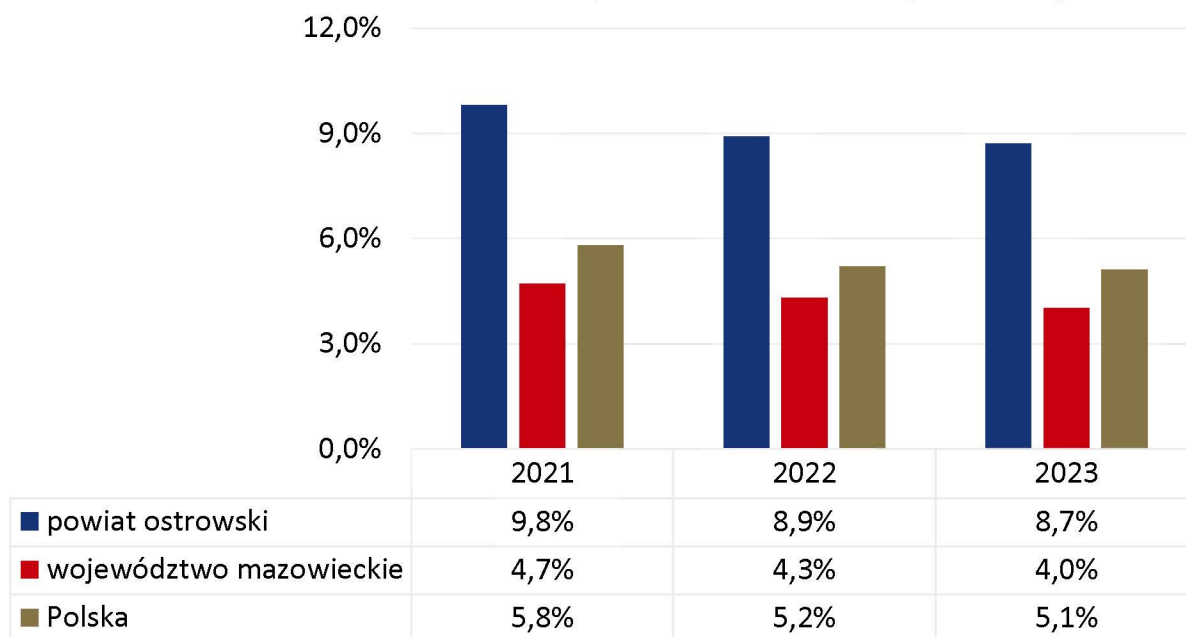
Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach, stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu ostrowskiego. W 2023 roku stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 8,7%, a więc była wyższa od stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie mazowieckim (4,0%) oraz w całym kraju (5,1%). W latach 2021-2023 wskaźnik ten w powiecie ostrowskim ulegał systematycznemu spadkowi – w 2023 roku

względem 2021 roku na poziomie 1,1 pp., co związane było ze stabilizacją sytuacji na rynku pracy, po szczycie pandemii koronawirusa. Podobne tendencje zaobserwowano w przypadku województwa mazowieckiego oraz Polski. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

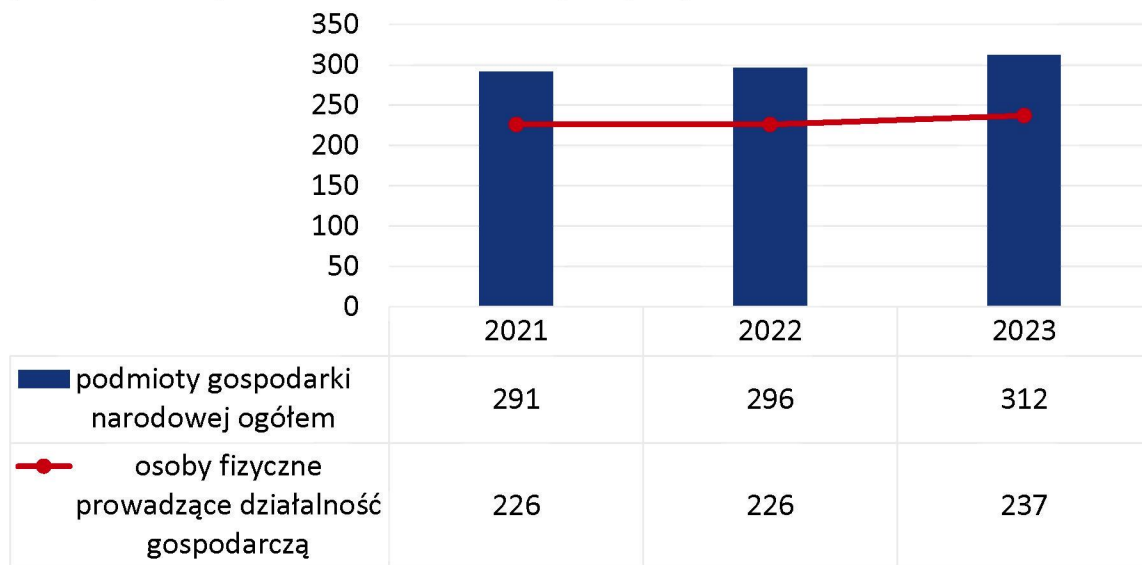
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie ostrowskim, województwie mazowieckim oraz Polsce w latach 2021-2023 (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Wąsewo na koniec 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 312 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w liczbie 237 (76,0%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Wąsewo ulegała systematycznemu wzrostowi, przy jednoczesnym wzroście udziału osób fizycznych w liczbie podmiotów ogółem.

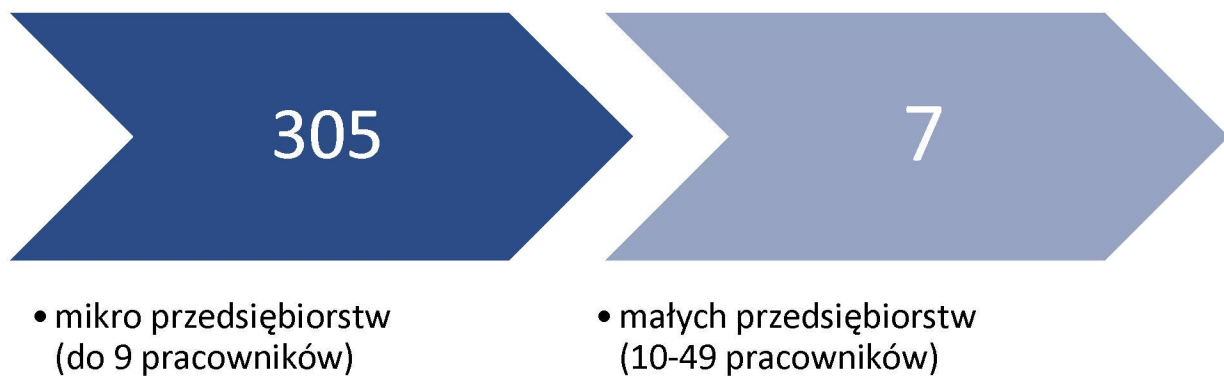
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność na terenie gminy Wąsewo w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w 2023 roku na terenie gminy Wąsewo według klas wielkości, to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – było ich 305 (stan na koniec roku), z kolei małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników było w Gminie 7. W omawianym roku działalności nie prowadziły duże przedsiębiorstwa, zatrudniające więcej niż 49 pracowników.

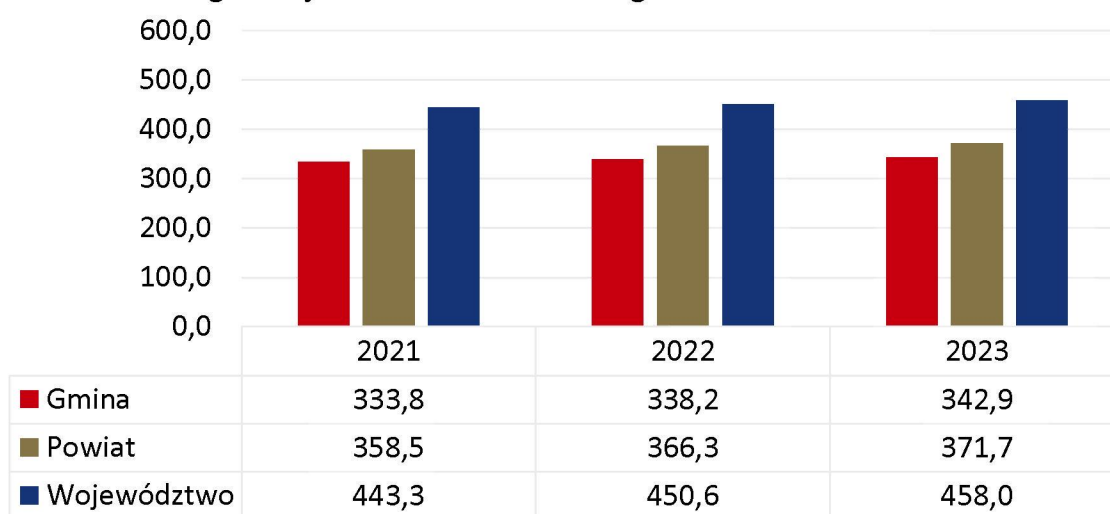
Rysunek 2. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Wąsewo według poszczególnych klas wielkości (stan na koniec 2023 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zgodnie z dostępnymi danymi, liczba mieszkań przypadająca na 1 000 mieszkańców w gminie Wąsewo w 2023 roku wyniosła 342,9 i tym samym była mniejsza od liczby odnotowanej w całym powiecie ostrowskim (371,7) i województwie mazowieckim (458,0). Świadczy to o mniej korzystnej sytuacji na rynku mieszkaniowym na terenie Gminy, względem powiatu i województwa. Można zauważyć, że w latach 2021-2023 liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie systematycznie wzrastała. Takie same tendencje zaobserwowano zarówno w przypadku Powiatu, jak i Województwa.

Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w gminie Wąsewo na tle powiatu ostrowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Edukacja i wychowanie

Gminy w ramach swojej ustawowej działalności są podmiotem odpowiedzialnym za organizację publicznych placówek oświatowych, funkcjonujących na ich terenie. W 2023 roku gmina Wąsewo była organem prowadzącym dla:

- Zespołu Placówek Oświatowych im. Papieża Jana Pawła II w Wąsewie, w którego skład wchodziły: Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Wąsewie oraz Gminne Przedszkole,
- Publicznej Szkoły Podstawowej im. Żołnierzy Armii Krajowej w Brudkach Starych,
- Publicznej Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Rząśniku Włociańskim, w skład której wchodził Punkt Przedszkolny „Pod Muchomorkiem”.

W roku szkolnym 2023/2024 łączna liczba wychowanków szkół podstawowych w gminie Wąsewo kształtowała się na poziomie 261 osób, uczęszczających do 23 oddziałów. W przypadku nauczania przedszkolnego, w omawianym okresie objęto nim 123 dzieci z 7 oddziałów. W analizowanych latach dostrzegalny był nieznaczny spadek w zakresie liczby uczniów szkół podstawowych, jak i dzieci w wieku przedszkolnym. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 5. Liczba osób rozpoczynających rok szkolny w publicznych przedszkolach i szkołach podstawowych na terenie gminy Wąsewo w latach 2022-2023

wyszczególnienie	2022/2023		2023/2024	
nauczanie przedszkolne	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów
	126	7	123	7
nauczanie podstawowe	liczba uczniów	liczba oddziałów	liczba uczniów	liczba oddziałów
	273	23	261	23

Źródło: Raport o stanie Gminy Wąsewo za rok 2022 i 2023

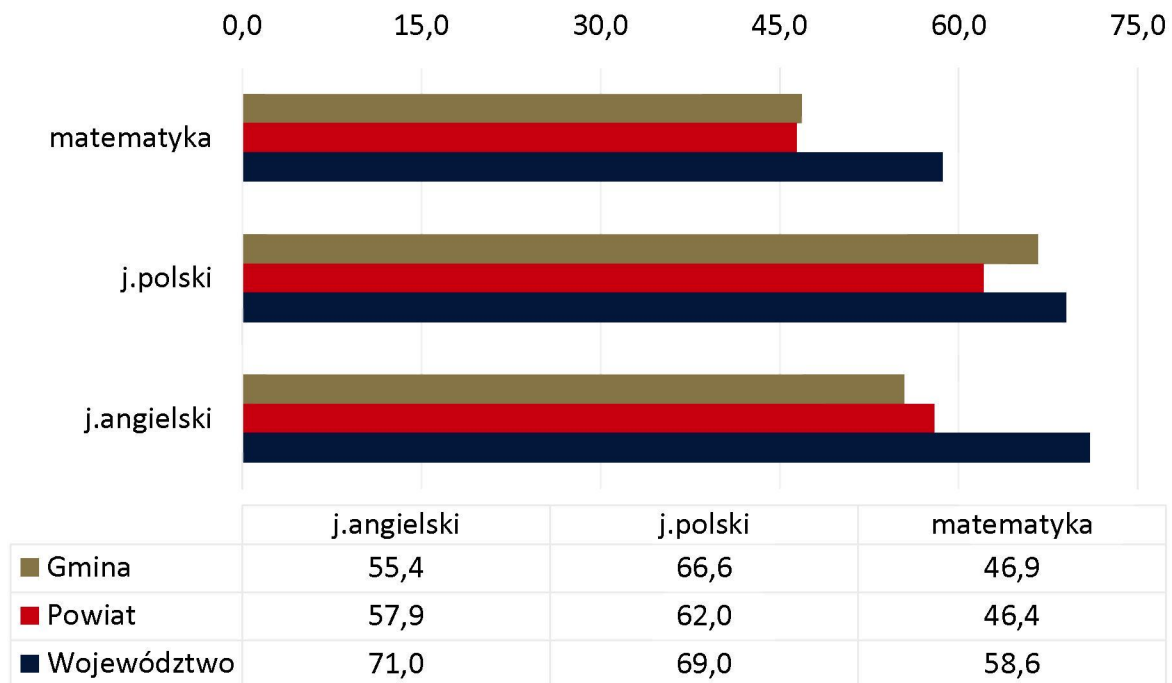
W 2023 roku na terenie gminy Wąsewo poza publicznymi placówkami, funkcjonowała również Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Trynosach – Osiedle z oddziałem przedszkolnym, dla której podmiotem prowadzącym jest Stowarzyszenie Przyszłość w Gminie Wąsewo. W omawianym roku do 8 oddziałów szkolnych uczęszczało 19 uczniów, z kolei opieką w 1 oddziale przedszkolnym objętych zostało 17 dzieci.

W 2023 roku na terenie gminy Wąsewo nie funkcjonowała placówka zapewniająca opiekę nad dziećmi do lat 3, np. żłobek lub klub dziecięcy.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały uśrednione wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Wąsewo, powiatu ostrowskiego i województwa mazowieckiego. Można zauważyć, że uczniowie z terenu Gminy uzyskali niższe wyniki niż wychowankowie szkół z całego Powiatu i Województwa, w przypadku języka nowożytnego, w tym przypadku języka angielskiego. Z częścią z języka polskiego oraz matematyki młodzież ze szkół podstawowych z terenu Gminy poradziła sobie lepiej względem danych powiatowych, z kolei w porównaniu do całego województwa małopolskiego, uzyskali słabsze rezultaty. Szczegółowe wyniki przedstawia kolejny wykres.

Wykres 5. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z terenu gminy Wąsewo, powiatu ostrowskiego oraz województwa mazowieckiego w 2023 roku (w procentach)

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl>

Kultura, sport i rekreacja

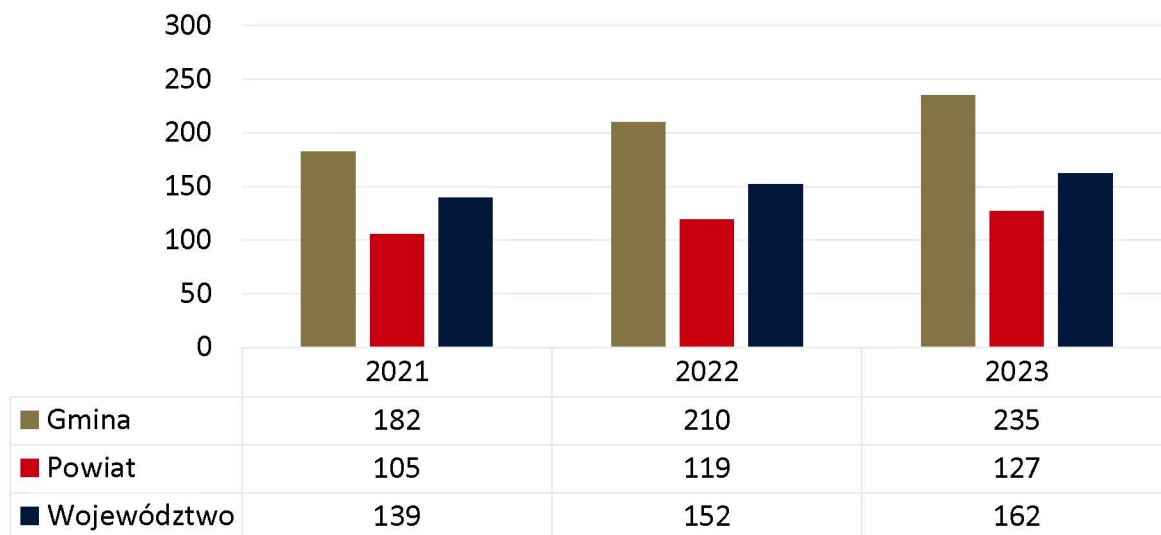
Działalność kulturalna na terenie gminy Wąsewo koncentruje się przede wszystkim w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Wąsewie**, będącej samodzielną instytucją kultury. Główne zadania Biblioteki obejmują gromadzenie, opracowanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych służących obsłudze potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym regionie oraz dokumentujących jego dorobek, a także organizowanie różnorodnych form czytelnictwa dla wszystkich grup użytkowników. Placówka poza realizowaniem swojej statusowej działalności, animuje oraz aktywizuje społeczność lokalną poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń i imprez kulturalnych. W 2023 roku w ramach GBP zrealizowano 79 tego rodzaju inicjatyw, w których wzięło udział łącznie 4 098 osób.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wąsewo, powiecie ostrowskim oraz województwie mazowieckim w latach 2021-2023. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmował w Gminie wyższą wartość niż w pozostałych jednostkach – w 2023 roku w Gminie na 1 000 mieszkańców przypadało 235 czytelników, w całym Powiecie było ich 127,

z kolei w Województwie – 162. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich trzech lat zarówno w Gminie, Powiecie, jak i Województwie odnotowano wzrost w zakresie liczby czytelników na 1 000 ludności.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wąsewo, powiecie ostrowskim oraz województwie mazowieckim w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zadania w zakresie sportu na terenie gminy Wąsewo realizuje **Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Wąsewie**, będące publiczną placówką działającą na rzecz rozwoju sportu i rekreacji w Gminie. GCSiR dysponuje bazą sportowo-rekreacyjną, za pośrednictwem której organizowane są zawody sportowe dla dzieci i młodzieży ze szkół gminnych i powiatowych, turnieje z różnych dyscyplin sportowych, imprezy promujące Gminę w regionie, stałe zajęcia rekreacyjno-sportowe, stałe zajęcia dla dzieci i młodzieży zrzeszonych w sekcjach sportowych i inne. Ponadto, obiekty udostępniane są na rzecz różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych.

Opieka zdrowotna

Usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy Wąsewo świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „VISH-MED”, a usługi zdrowotne są również świadczone w ramach prywatnych praktyk lekarskich.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Na poziomie lokalnym bezpieczeństwo publiczne ma na celu zapewnienie, za pośrednictwem legalnych środków prawnych, warunków funkcjonowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, ich ochronę przed przestępczością oraz innymi zagrożeniami mogącymi występować w danym środowisku⁷.

W gminie Wąsewo o bezpieczeństwo i porządek dbają dzielnicowi z **Komendy Powiatowej Policji w Ostrowi Mazowieckiej**. Funkcjonariusze poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia 13 jednostek **Ochotniczej Straży Pożarnej**, które są zlokalizowane w następujących miejscowościach: Brudki Stare, Brzezienko, Dalekie, Przyborowie, Rząśnik Włociański, Wąsewo, Wysocze oraz Zastawie. Jednostka OSP Wąsewo jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, a w 2023 roku jednostki OSP z terenu gminy Wąsewo wyjeżdżały do akcji 58 razy. Członkowie jednostek OSP zabezpieczają ponadto imprezy sportowe oraz kulturalne organizowane na terenie Gminy i okolicznych gmin, współpracują z lokalnymi szkołami i przedszkolami oraz prowadzą działalność profilaktyczną.

⁷ Pieprzny S., Powiat i Gmina w systemie bezpieczeństwa lokalnego – możliwości i ograniczenia w: Studia Iuridica LXXXV, Instytut Nauk Prawnych, Uniwersytet Rzeszowski, 2020, s. 127.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem⁸.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury, czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz

⁸ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań.

Na terenie gminy Wąsewo w 2023 roku funkcjonowało jedno przedsiębiorstwo społeczne – **Stowarzyszenie Przyszłość w Gminie Wąsewo**, którego główną domeną działalności jest edukacja dzieci i młodzieży, realizowana poprzez prowadzenie i administrowanie budynkiem szkoły społecznej, udostępnianie i wynajem części pomieszczeń szkoły na spotkania mieszkańców.

Główne zasady współpracy samorządu lokalnego Gminy Wąsewo z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami pożytku publicznego określa Program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, przyjmowany corocznie przez Radę Gminy Wąsewo. Wyznacza on cele i formy współpracy, katalog zadań, przy których wykonywaniu powinna być realizowana współpraca międzysektorowa.

Na terenie gminy Wąsewo w 2023 roku zarejestrowanych było łącznie 312 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 27 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, które stanowiły 8,7% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W omawianym roku na terenie Gminy działały również 2 fundacje (0,6% ogółu). Liczba fundacji na przestrzeni lat 2021-2023 była stała, z kolei liczba stowarzyszeń i innych organizacji społecznych nieznacznie, ale systematycznie wzrastała.

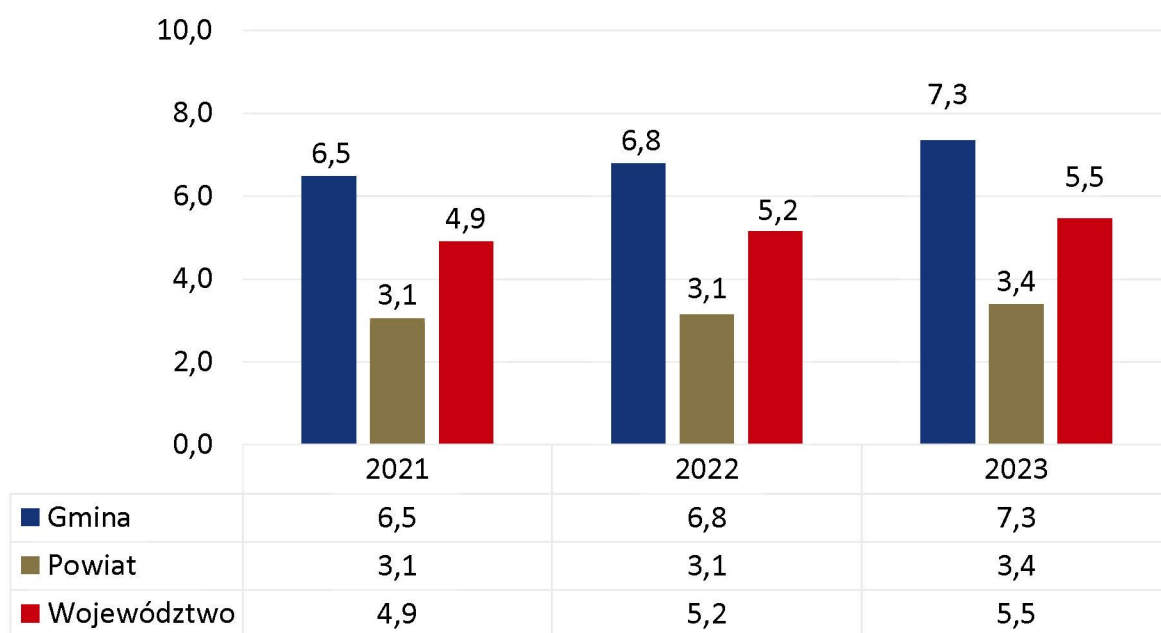
Tabela 6. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wąsewo na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	291	296	312
liczba fundacji	2	2	2
liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych	24	25	27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Wąsewo w latach 2021-2023 przyjmował tendencję wzrostową – w 2023 roku w stosunku do roku 2021 odnotowano wzrost o 0,8 pp. W odniesieniu do danych powiatowych i wojewódzkich wskaźnik w Gminie przyjmował wyższe wartości w całym analizowanym okresie. Szczegółowe dane zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Wąsewo, powiecie ostrowskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (GOPS, szkoły itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁹.

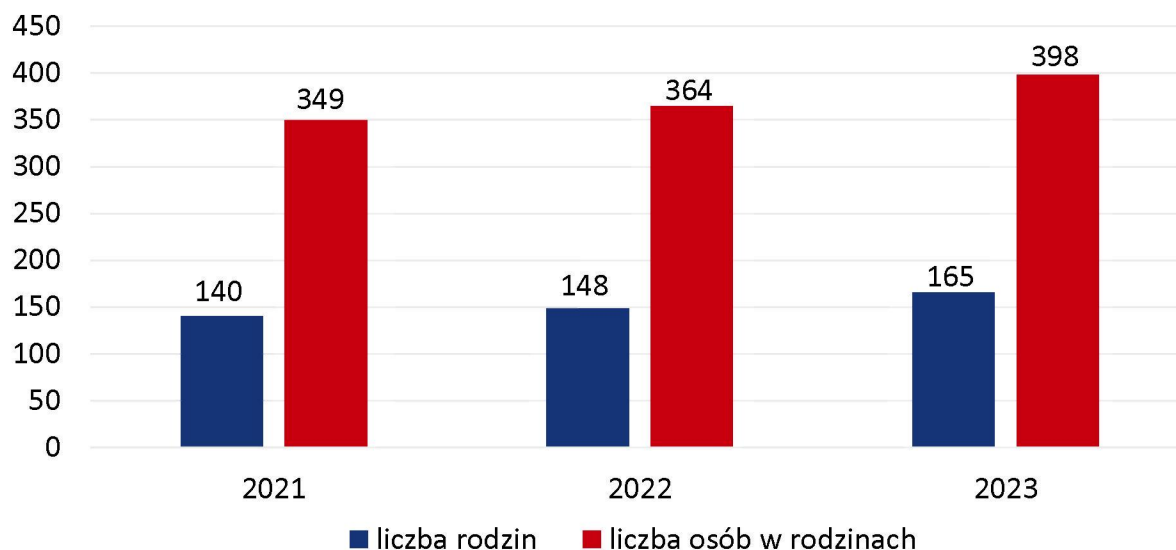
Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Wąsewo jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej oraz pomocy w formie pracy socjalnej w gminie Wąsewo ulegała systematycznemu wzrostowi – w 2023 roku pomocą społeczną objętych było 165 rodzin – to o 17,9% więcej niż w 2021 roku. Na przestrzeni analizowanych lat zwiększyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej (wzrost na poziomie 14,0%).

⁹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.)

Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej (finansowej i niefinansowej) w gminie Wąsewo w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2023 roku z tego typu pomocy korzystało 115 osób w wieku produkcyjnym oraz 42 osoby w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna była dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było w omawianym roku więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 95, liczba mężczyzn – 62). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2021-2023, dostrzec można wahania liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej. W analizowanym okresie mieszkańcy gminy Wąsewo w wieku przedprodukcyjnym nie korzystali z pomocy społecznej.

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021		2022		2023	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
0-17	0	0	0	0	0	0
produkcyjny	51	58	48	67	51	64
poprodukcyjny	14	14	11	22	11	31
ogółem	65	72	59	89	62	95

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

W 2023 roku świadczenia pieniężne z pomocy społecznej zostały udzielone 77 mieszkańcom gminy Wąsewo, natomiast świadczenia niepieniężne – 136 osobom. Na przestrzeni lat 2021-2023 widoczny był spadek w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne oraz wzrost w przypadku liczby osób, którym udzielono świadczeń niepieniężnych.

Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenia pieniężne	80	76	77
świadczenia niepieniężne	107	125	136

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni analizowanych trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w gminie Wąsewo uległa wahaniom – w 2021 roku wyniosła 89, w 2022 roku – 79, natomiast w 2023 roku osiągnęła najwyższą wartość, tj. 111 (wzrost na poziomie 24,7% względem 2021 roku). Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2023 roku były dostrzegalne – mężczyźni stanowili 57,7% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane (64 osoby), a kobiety – 42,3% (47 osób).

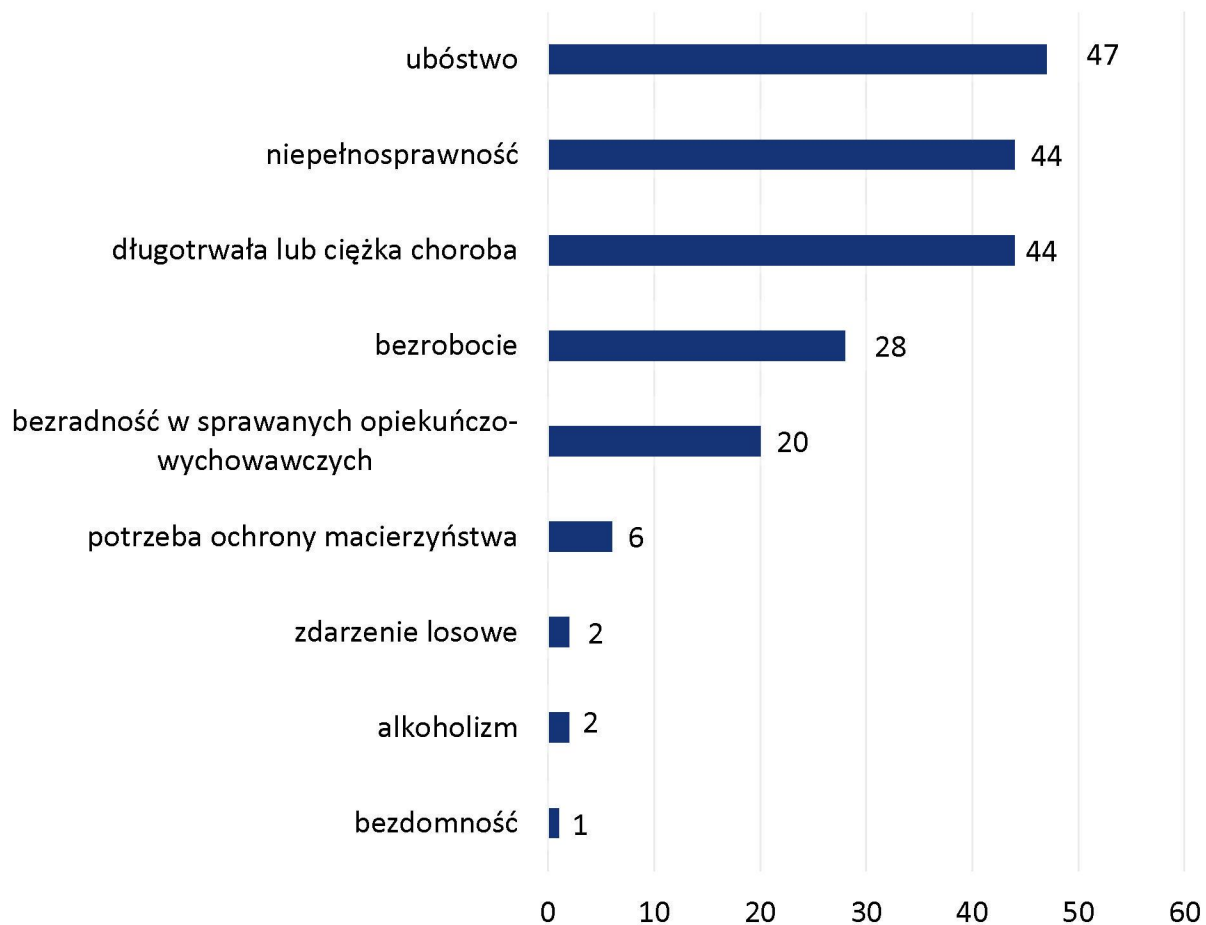
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023

Płeć	2021	2022	2023
Kobiety	41	32	47
Mężczyźni	48	47	64
Ogółem	89	79	111

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022 i 2023

W 2023 roku najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej w gminie Wąsewo były kolejno: ubóstwo (47 osób), długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność (po 44 osoby) oraz bezrobocie (28 osób). Dane dotyczące pozostałych powodów przyznawania pomocy, przedstawione zostały na kolejnym wykresie.

Wykres 9. Powody korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Wąsewo w 2023 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Wąsewo należą:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wąsewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie,
- Komenda Powiatowa Policji w Ostrowi Mazowieckiej,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),
- placówki oświatowe,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ostrowi Mazowieckiej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowi Mazowieckiej,
- Urząd Gminy Wąsewo,
- Zespół Interdyscyplinarny.

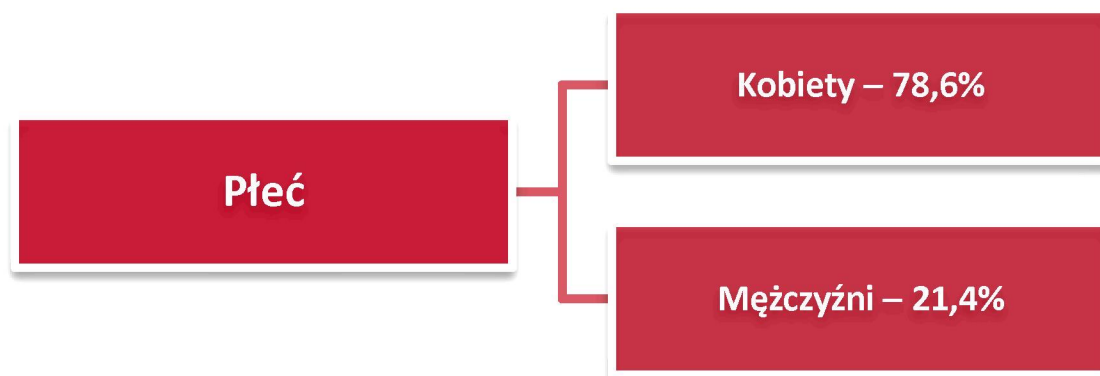
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY WĄSEWO

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Wąsewo, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

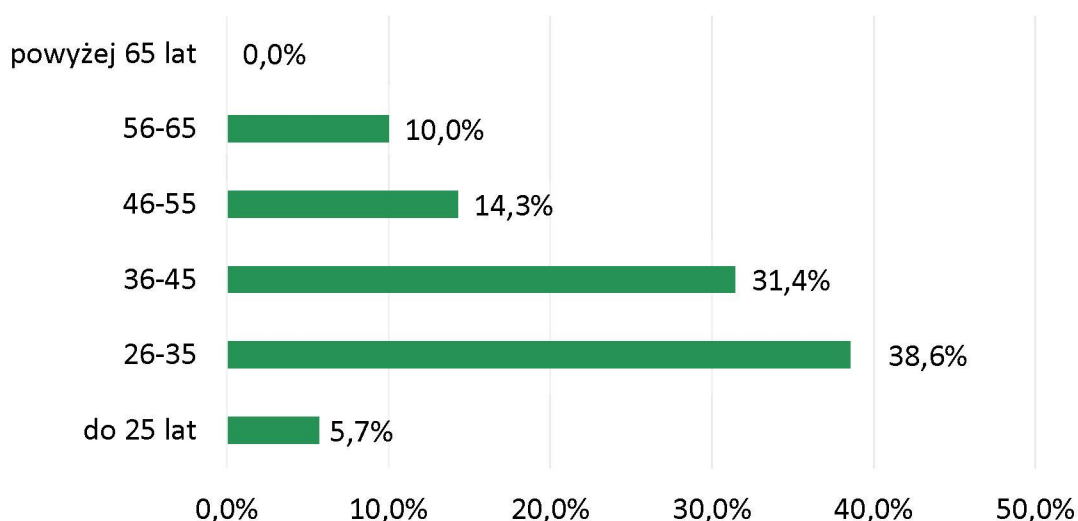
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Wąsewo wzięło udział 70 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 78,6% ogółu (55 osób), z kolei mężczyźni – 21,4% (15 osób).

Rysunek 3. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=70¹⁰

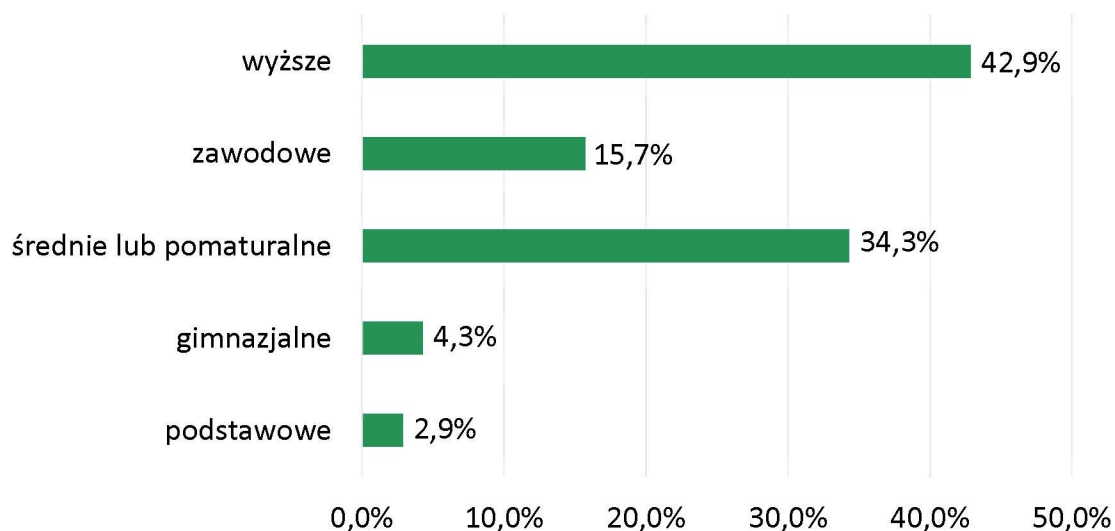

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 26-35 lat (38,6%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy w wieku 36-45 lat, (31,4%), 46-55 lat (14,3%) oraz między 56 a 65 rokiem życia (10,0%). Udział respondentów w wieku do 25 lat był najmniejszy i wynosił 5,7%. W badaniu nie uczestniczyły osoby powyżej 65 roku życia.

¹⁰ W niniejszym opracowaniu „N” oznacza liczebność zbiorowości próby, czyli liczbę osób, które odpowiedziały na dane pytanie

Wykres 10. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=70

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (42,9%) oraz średnim lub pomaturalnym (34,3%). 15,7% kwestionariuszy wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym, 4,3% badanych ukończyło naukę na poziomie gimnazjalnym, natomiast 2,9% – na poziomie podstawowym.

Wykres 11. Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=70

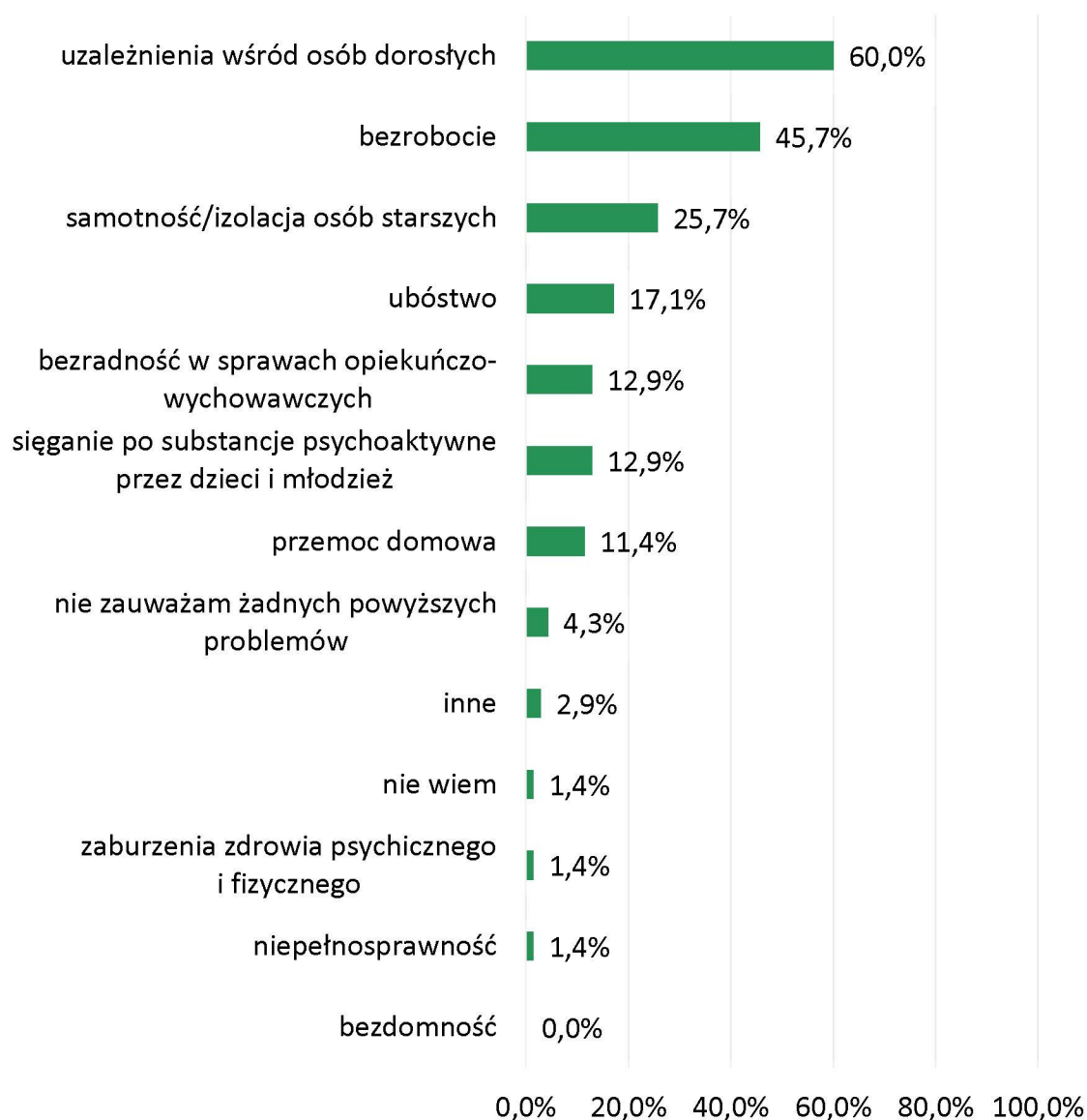
Problemy społeczne

W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Wąsewo. Za najważniejsze problemy uznano: uzależnienia wśród osób dorosłych (60,0%), bezrobocie (45,7%) oraz samotność/izolację osób starszych (25,7%). Średnio co szósty ankietowany wskazał ubóstwo, z kolei po 12,9% odpowiedzi dotyczyło sięgania po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. 11,4% respondentów wskazało na przemoc domową. Obszarem wymagającym najmniejszej interwencji wydaje się być bezdomność, ponieważ żaden z badanych nie zaznaczył jej w kwestionariuszu ankiety, z kolei najmniej ankietowanych stwierdziło, że mieszkańcy Gminy borykają się z problemem niepełnosprawności oraz zdrowia psychicznego i fizycznego (po 1,4%).

Wśród innych odpowiedzi wymieniano *brak miejsca dla młodzieży* oraz *postawę lokalnych władarzy* (2,9%). 1,4% uczestników badania nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 4,3% respondentów nie zauważyło żadnych problemów dotyczących mieszkańców gminy Wąsewo. Szczegółowe dane znajdują się na wykresie poniżej.

Wykres 12. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=70

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

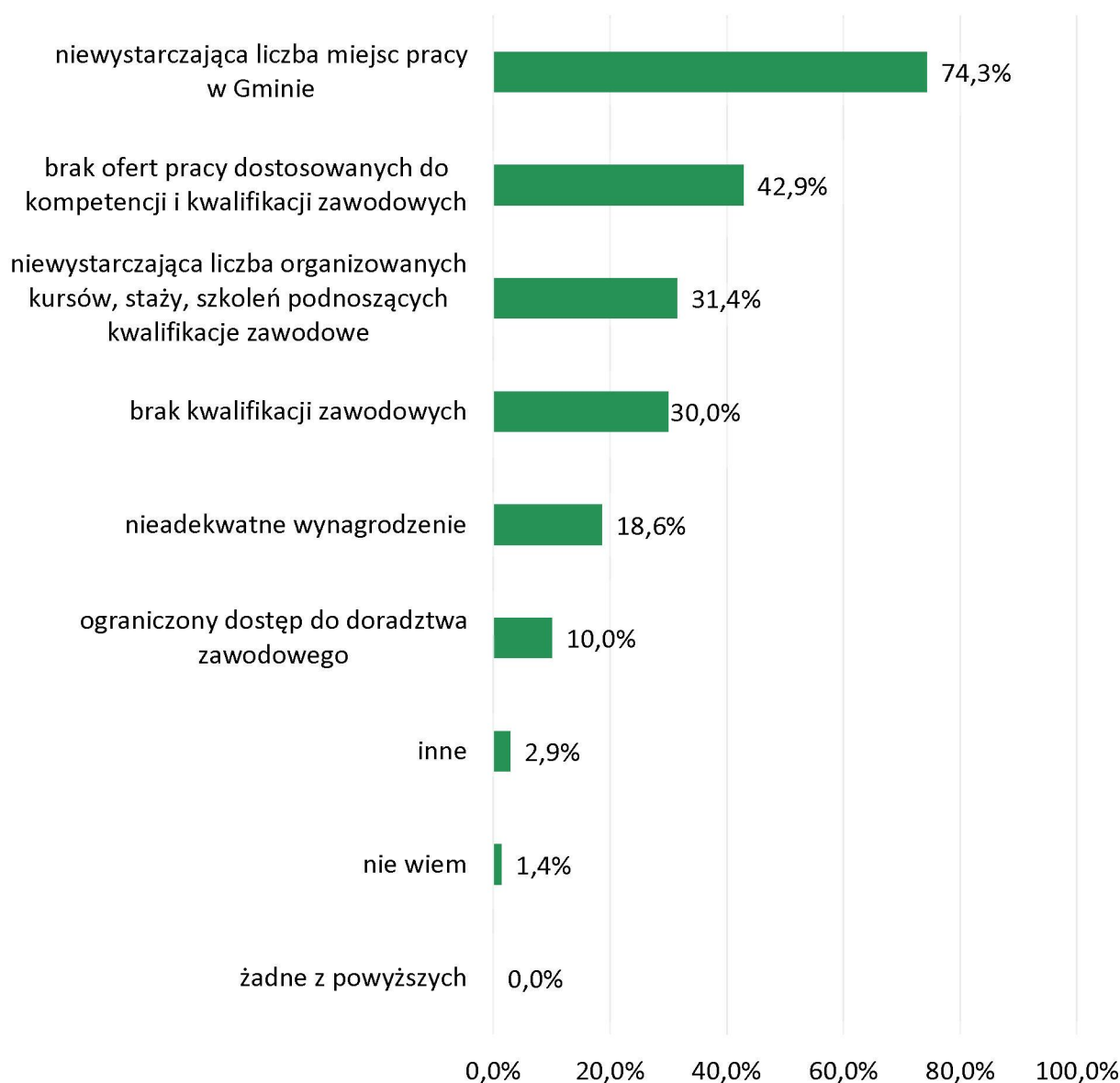
Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym została poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Wąsewo. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Najwięcej, bo 74,3% mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie. Na drugim miejscu znalazł się brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych społeczności lokalnej (42,9%), z kolei na trzecim – niewystarczająca liczba organizowanych kursów/staży/szkoleń

podnoszących kwalifikacje zawodowe (31,4%). W dalszej części mieszkańcy wskazywali na brak kwalifikacji zawodowych (30,0%). Najmniejsza liczba odpowiedzi dotyczyła ograniczonego dostępu do doradztwa zawodowego (10,0%) oraz nieadekwatnego wynagrodzenia (18,6%). Wśród innych odpowiedzi najczęściej wskazywano na *brak dojazdu do miejsc pracy* (2,9%). 1,4% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 13. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=70

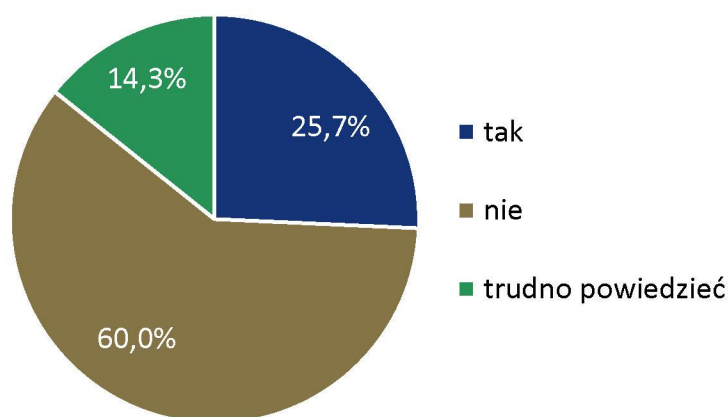

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

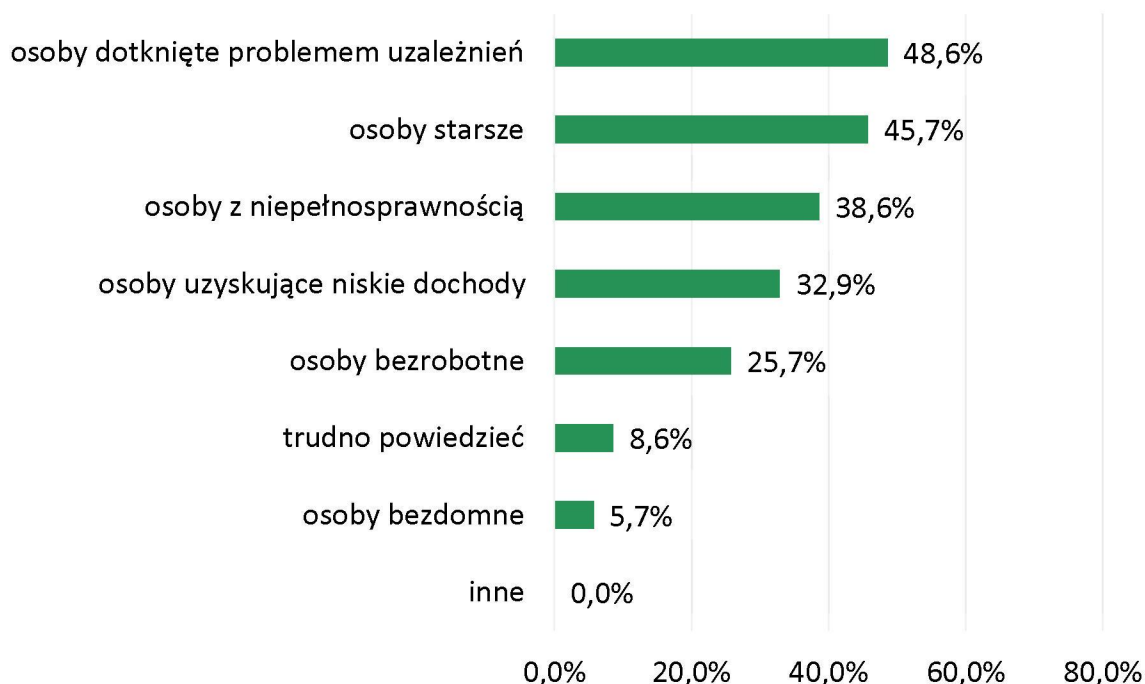
Następne pytanie miało na celu określenie, czy respondenci doświadczyli, w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. Odpowiedzi rozkładały się na zróżnicowanym poziomie – 60,0% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, co czwarty badany przyznał, że doznał w okresie ostatniego roku problemów w tym zakresie (25,7%), z kolei 14,3% respondentów miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 14. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=70

Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania grup, które ich zdaniem są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Za najważniejsze uznano: osoby dotknięte problemem uzależnień (48,6%), osoby starsze (45,7%), osoby z niepełnosprawnością (38,6%) oraz osoby uzyskujące niskie dochody (32,9%). Z punktu widzenia dorosłych mieszkańców gminy Wąsewo, w grupie ryzyka znajdują się także osoby bezrobotne (25,7%). 8,6% badanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, natomiast najmniej, bo 5,7% respondentów wskazało osoby bezdomne.

Wykres 15. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=70

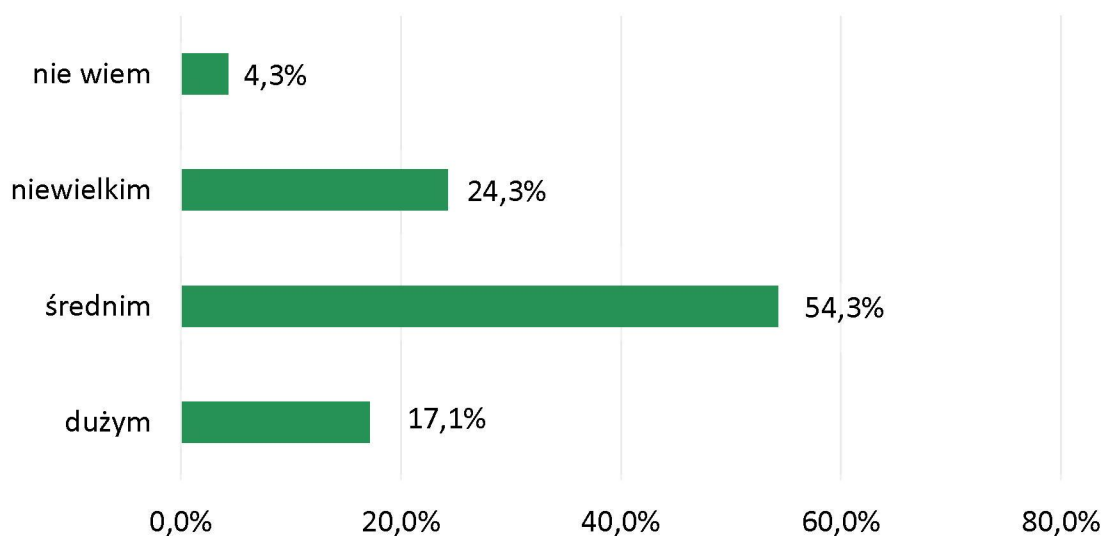

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych

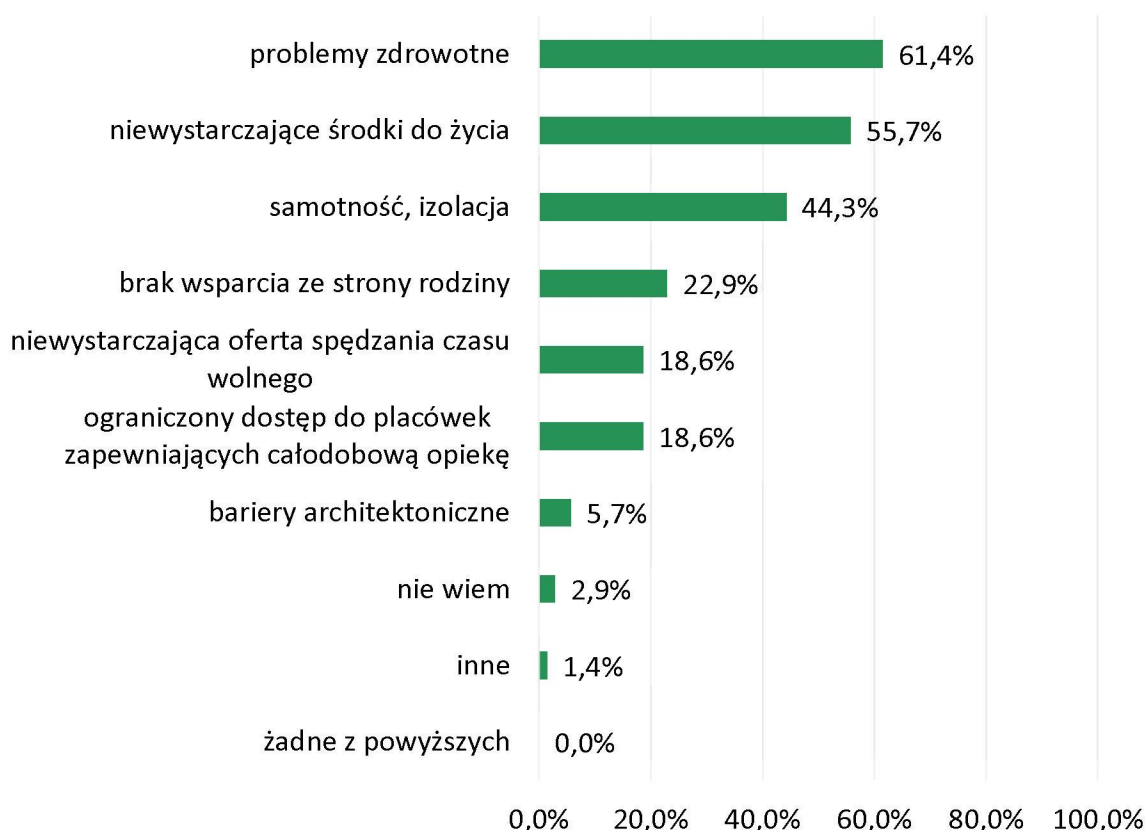
Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Średnio połowa badanych uważa, że jest ona dostosowana w stopniu średnim (54,3%), z kolei według 24,3% ankietowanych – w stopniu niewielkim. 17,1% mieszkańców jest zdania, że infrastruktura jest przystosowana w stopniu dużym, natomiast 4,3% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 16. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=70

W dalszej kolejności mieszkańcy gminy Wąsewo mieli ocenić, jakie są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie. Największy odsetek badanych jest zdania, że największą trudność dla tej grupy stanowią problemy zdrowotne (61,4%), a 55,7% uważa, że są to niewystarczające środki do życia. Blisko co drugi ankietowany wskazał na samotność, izolację (44,3%), z kolei co piąty respondent za najistotniejszy problem uznał brak wsparcie ze strony rodziny (22,9%). Po 18,6% mieszkańców biorących udział w badaniu, podało w tym kontekście niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego oraz ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. Najmniejsza część udzielonych odpowiedzi dotyczyła obecności barier architektonicznych w przestrzeni publicznej (5,7%). 1,4% ankietowanych wskazało na inne problemy, wśród których wymieniono *brak środków komunikacyjnych*. 2,9% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

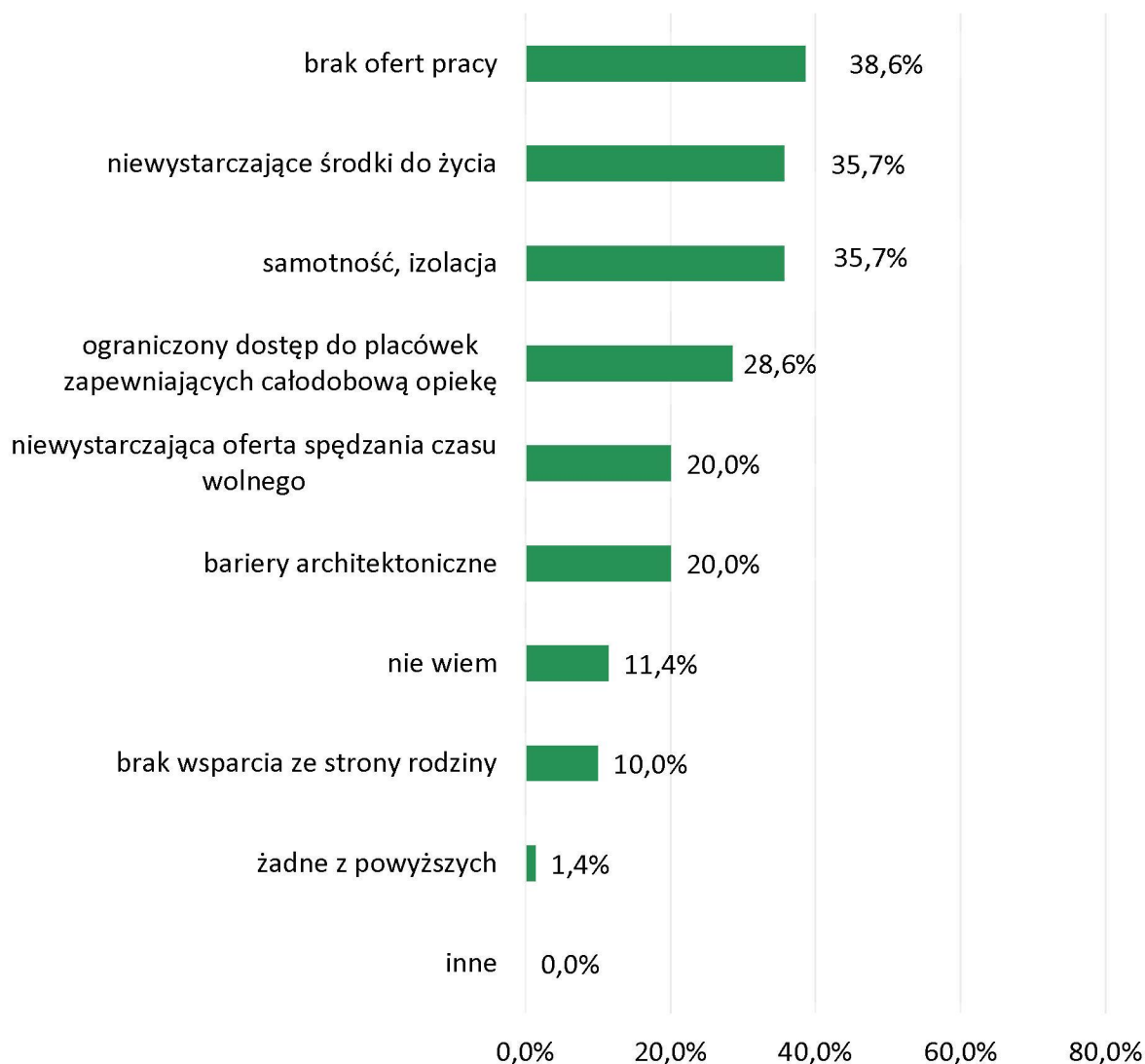
Wykres 17. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?
N=70

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy gminy Wąsewo zostali również poproszeni o ocenę najważniejszych problemów dotyczących osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy. 38,6% badanych jest zdania, że największą trudnością jest brak ofert pracy skierowanych do tej grupy, a po 35,7% uważa, że są to niewystarczające środki do życia oraz samotność, izolacja. Średnio co czwarty uczestnik badania wskazał na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (28,6%). Jeden na pięciu mieszkańców Gminy, za najważniejsze utrudnienia uważa niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego oraz bariery architektoniczne (po 20,0%). W opinii zaledwie 10,0% jest to brak wsparcia ze strony rodziny. 11,4% badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie, ze względu na brak wiedzy, z kolei 1,4% respondentów nie dostrzega żadnych problemów.

Wykres 18. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=70

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

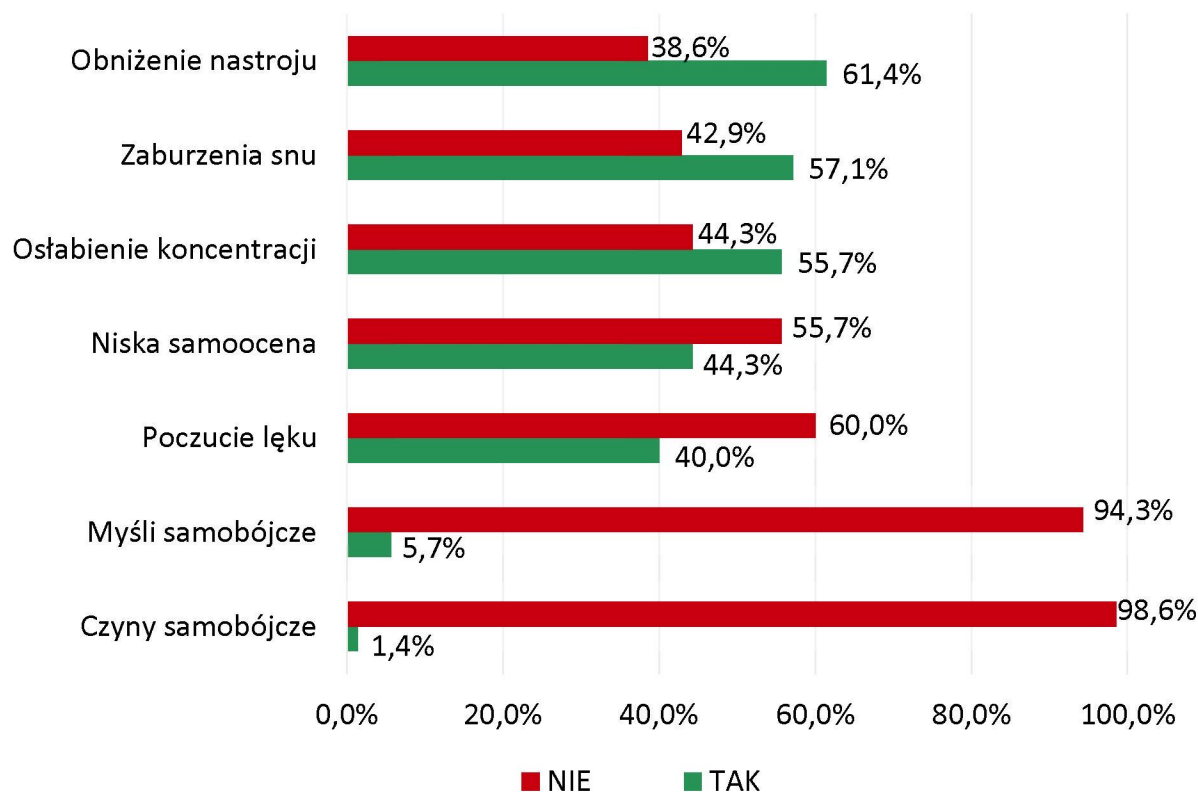
Zdrowie psychiczne

W tej części badania ankietowani mieli ocenić swój stan zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do mieszkańców miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znacznie ponad połowa ankietowanych doznawała obniżenia nastroju (61,4%), z kolei średnio co drugi respondent zmagał się z zaburzeniami snu (57,1%) oraz osłabieniem koncentracji (55,7%). 44,3% osób wskazało na niską samocenę, a 40,0% uczestników badania odczuwało lęk. Niepokojący jest fakt, że wśród części respondentów z terenu Gminy

występowały również myśli samobójcze (5,7%), a niektórzy podejmowali się czynów samobójczych (1,4%).

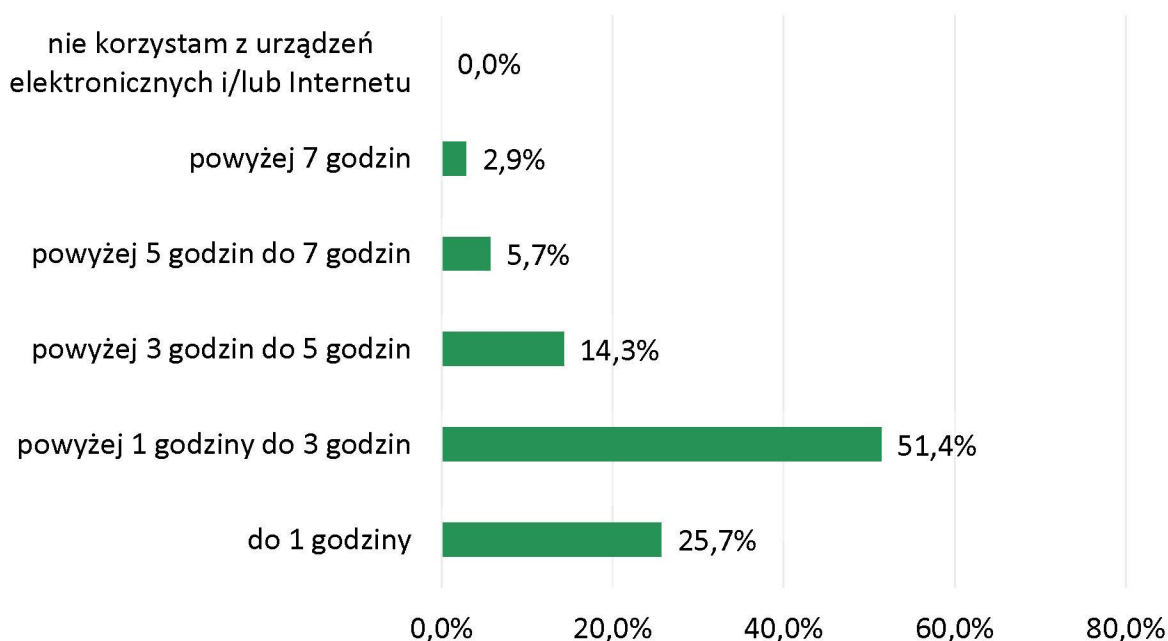
Wykres 19. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=70

Problemy natury behawioralnej

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często dorośli mieszkańcy gminy Wąsewo korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, co drugi respondent poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu od 1 do 3 godzin dziennie (51,4%), z kolei blisko co czwarty ankietowany zadeklarował, że spędza w ten sposób do 1 godziny w ciągu dnia (25,7%). Na przedział od 3 do 5 godzin wskazało 14,3% badanych, natomiast na 5 do 7 godzin – 5,7% mieszkańców Gminy. Odpowiedź „powyżej 7 godzin” wybrało 2,9% ankietowanych, natomiast żaden z respondentów nie zaznaczył odpowiedzi „nie korzystam w ogóle z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu”.

Wykres 20. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=70

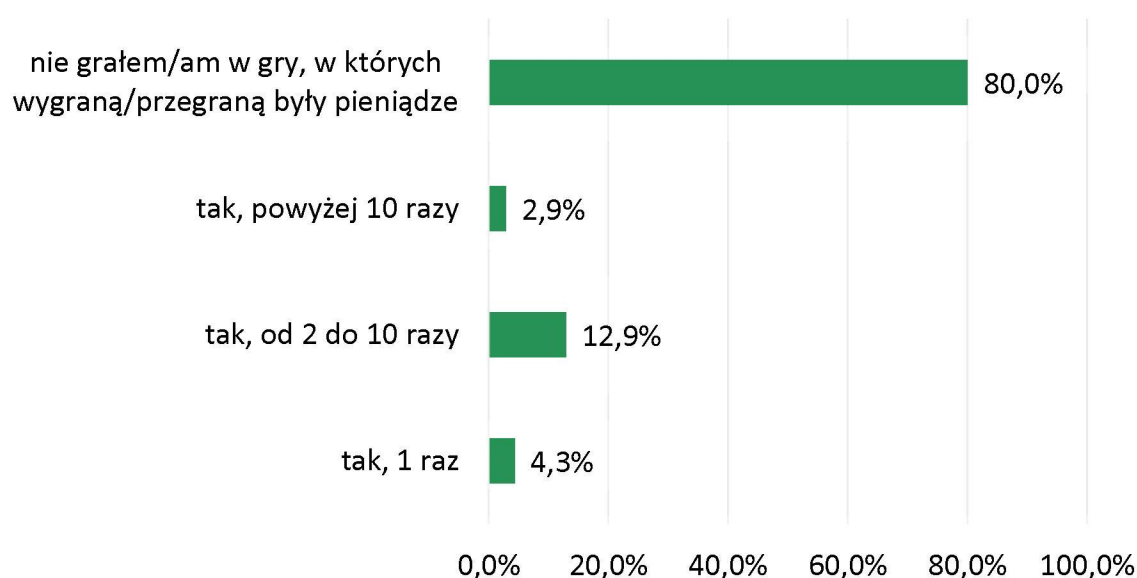
Mieszkańcy deklarujący korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się spędzać na korzystaniu z urządzeń elektronicznych więcej czasu niż wcześniej zakładali. Zaistnienie takiej sytuacji potwierdziła blisko połowa badanych (31 osób, tj. 44,9%), 10 uczestników badania zadeklarowało, że nie przewiduje na tą aktywność określonego czasu (14,5%), z kolei 14 ankietowanych miało trudności z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (20,3%). Również 14 osób zaprzeczyło zaistnienie takiej sytuacji kiedykolwiek (20,3%). 1 respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 10. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=69

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	44,9%	31
nie	20,3%	14
trudno powiedzieć	20,3%	14
nie przewiduję określonego czasu	14,5%	10

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez dorosłych mieszkańców Gminy, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego łącznie 20,1% badanych, przy czym 4,3% przystąpiło do gry 1 raz, 12,9% respondentów robiło to 2-10 razy, a 2,9% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=70

W następnej kolejności respondenci zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy kiedykolwiek powodem przystępowania przez nich do gier hazardowych była potrzeba poprawy sytuacji ekonomicznej. 4 respondentów, którzy podejmowali się gier hazardowych udzieliło twierdzącej odpowiedzi (28,6%), z kolei pozostali ankietowani zaprzeczyli, jakoby był to powód przystępowania przez nich do gier hazardowych (10 osób, tj. 71,4%).

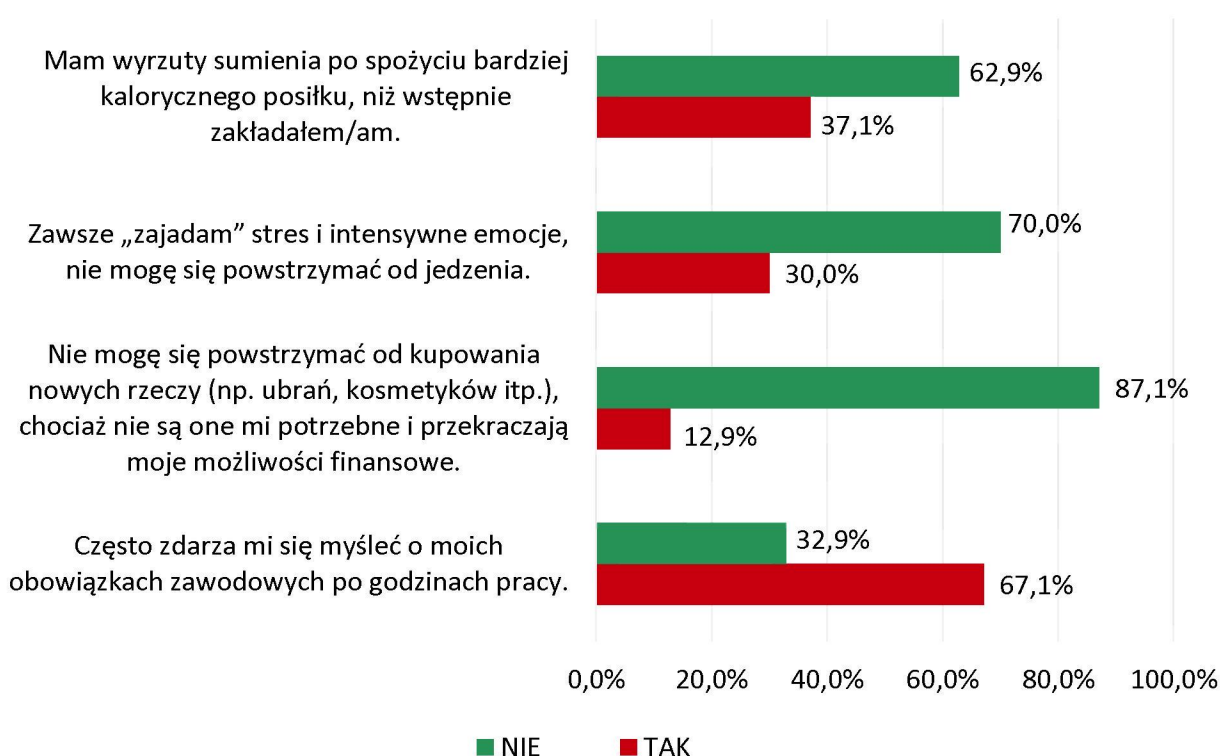
Tabela 11. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=14

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	28,6%	4
nie	71,4%	10
trudno powiedzieć	0,0%	0

W kolejnym pytaniu badani mieli ustosunkować się do kilku stwierdzeń. Z odpowiedzi udzielonych w ankiecie wynika, że:

- 67,1% badanych w wolnym czasie często **myśli o pracy**,
- 30,0% osób zawsze „**zajada**” stres i intensywne emocje,
- 37,1% badanych **ma wyrzuty sumienia**, gdy zdarzy im się zjeść bardziej kaloryczny posiłek niż wstępnie zakładali,
- 12,9% respondentów nie może powstrzymać się od **kupowania nowych rzeczy**, nawet jeżeli ich nie potrzebują i nie posiadają na nie wystarczających środków finansowych.

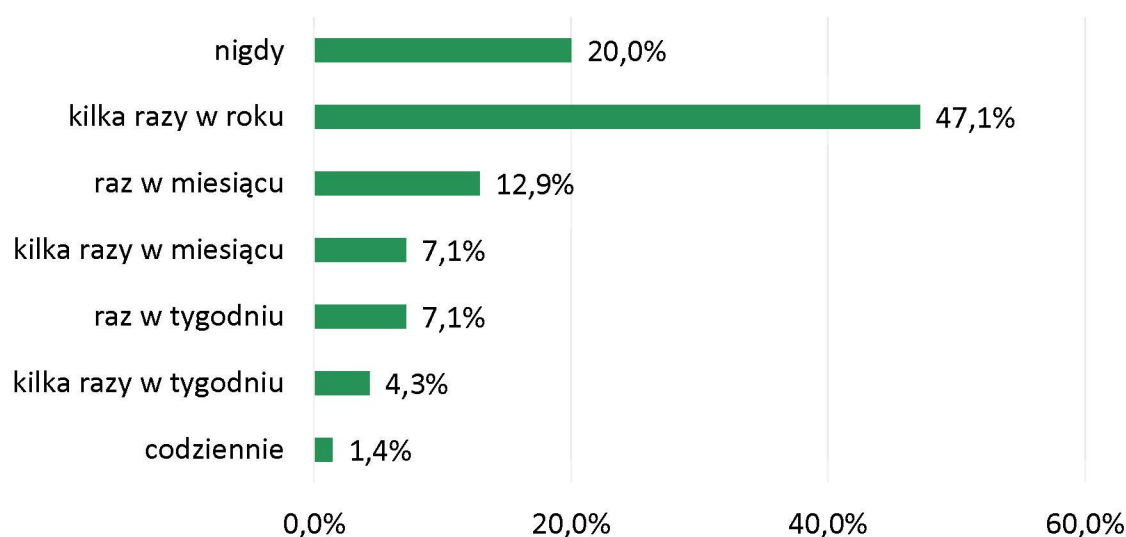
Wykres 22. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=70

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez mieszkańców gminy Wąsewo. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego, odnosiło się do częstotliwości spożywania alkoholu przez dorosłych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że ogółem po alkohol sięga 79,9% respondentów, wśród których najwięcej, bo 47,1%, spożywa go kilka razy w roku, 12,9% badanych – raz w miesiącu, po 7,1% stwierdziło, że pije alkohol kilka razy w miesiącu i raz w tygodniu, natomiast 4,3% respondentów przyznało, iż taka sytuacja ma miejsce kilka razy w tygodniu. 1,4% respondentów sięga po niego codziennie.

Wykres 23. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=70

Kolejne pytanie skierowane do respondentów miało na celu oszacowanie jak często dorośli mieszkańcy gminy Wąsewo tracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, taka sytuacja miała miejsce w przypadku 9 ankietowanych (16,1%), z czego 6 osobom zdarzyło się to jednokrotnie (10,7%), 2 badanym – 2-5 razy (3,6%), z kolei w przypadku 1 osoby doszło do tego powyżej 10 razy (1,8%).

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=56

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	10,7%	6
2-5 razy	3,6%	2
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	1,8%	1
ani razu	83,9%	47

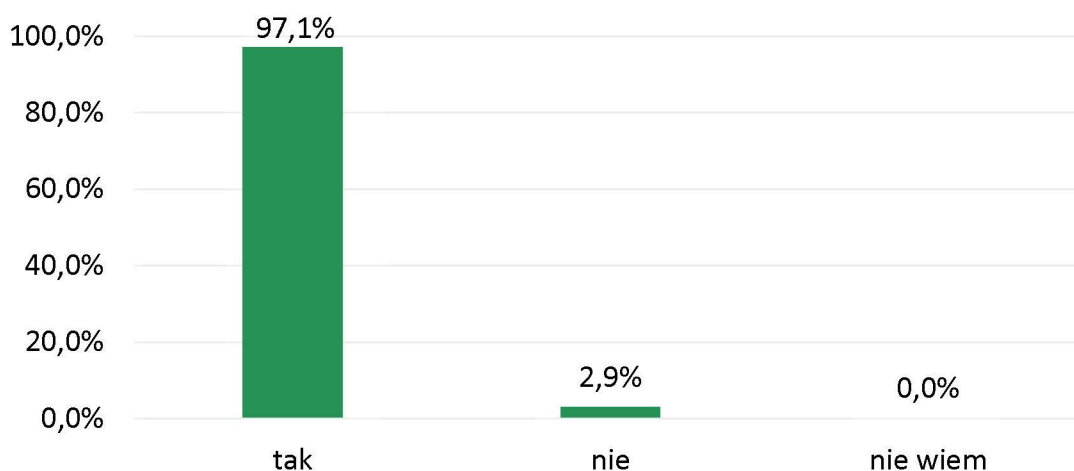
Ankietowani udzielili także odpowiedzi na pytanie czy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, zdarzyło im się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu. Większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie doszło do takiej sytuacji (53 osoby, tj. 94,6%), z kolei 1 badany odpowiadający na to pytanie nie posiada uprawnień do prowadzenia samochodu czy innego pojazdu mechanicznego (1,8%). Po 1 respondencie wskazało, że kierowanie pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu zdarzyło się im jednokrotnie oraz zdarza się sporadycznie (po 1,8%).

Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=56

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	94,6%	53
raz mi się to zdarzyło	1,8%	1
zdarzało mi się to sporadycznie	1,8%	1
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	1,8%	1

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród niewielkich mieszkańców Gminy występuje brak świadomości w tym zakresie – odpowiedź „nie” zaznaczyło 2,9% badanych. Pozostali ankietowani dostrzegają negatywny wpływ alkoholu na rozwój dziecka w trakcie ciąży.

Wykres 24. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=70

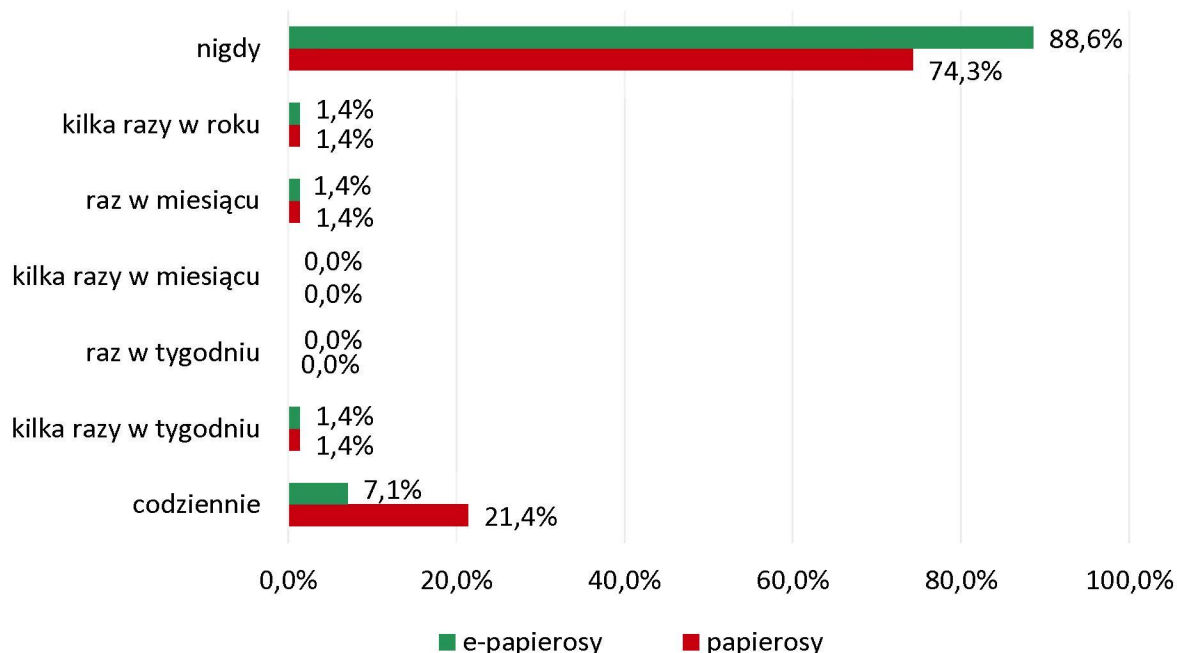
Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców gminy Wąsewo podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. 25,6% respondentów przyznaje, że sięga po tradycyjne wyroby tytoniowe, wśród których po 1,4% pali je kilka razy w roku, raz w miesiącu oraz kilka razy w tygodniu. Codzienne/regularne palenie papierosów zadeklarowało 21,4% badanych. W kwestii częstotliwości palenia przez mieszkańców Gminy papierosów elektronicznych uzyskano wyniki wskazujące, iż e-papierosy są mniej popularne niż tradycyjne wyroby tytoniowe, gdyż sięga po nie 11,3% respondentów.

Z deklaracji po 1,4% badanych wynika, iż palą je kilka razy w roku, raz w miesiącu oraz kilka razy w tygodniu, natomiast 7,1% przyznaje, że pali e-papierosy codziennie.

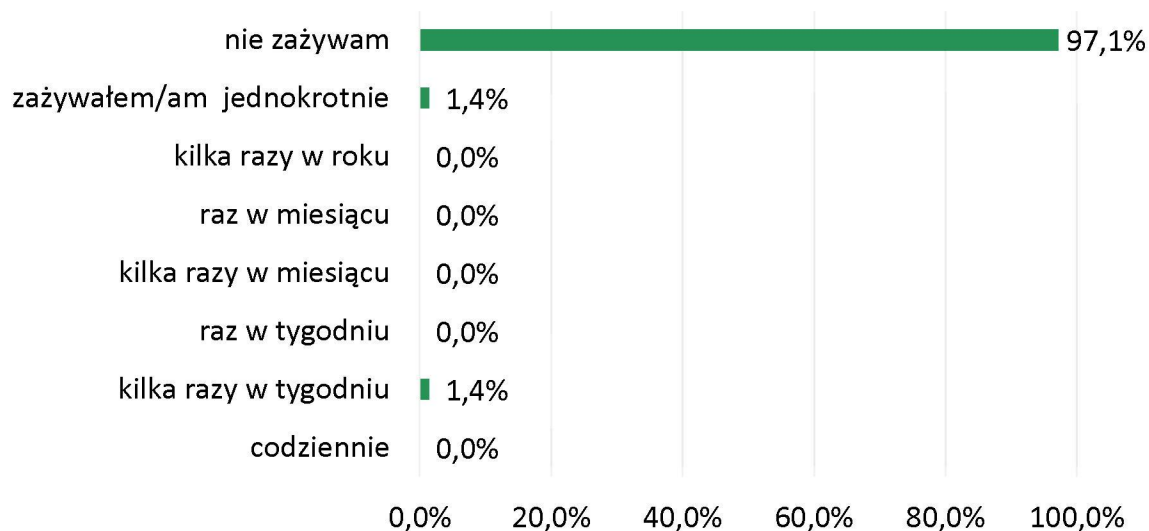
Wykres 25. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=70

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, jak często zdarza im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, substancje psychoaktywne zażywało łącznie 2,8% badanych mieszkańców, w tym po 1,4% zadeklarowało sięganie po nie kilka razy w tygodniu oraz raz w życiu.

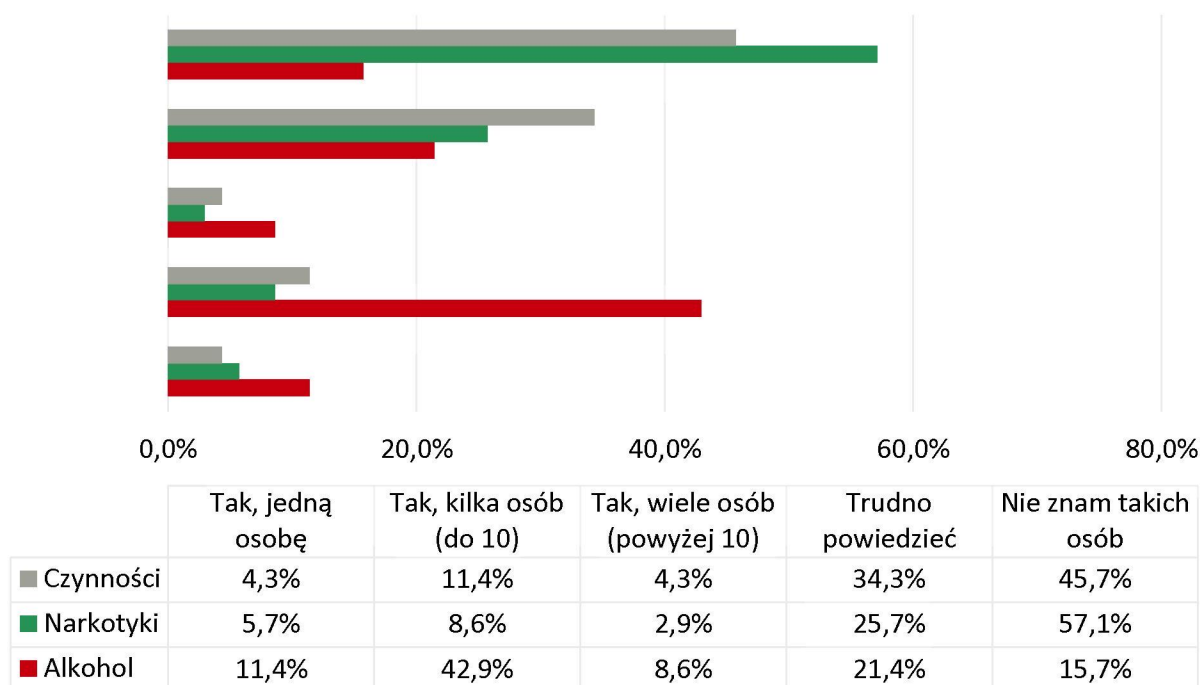
Wykres 26. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=70

Kolejne pytanie skierowane do dorosłych mieszkańców dotyczyło znajomości osób w swoim otoczeniu, które zmagają się z problemem nadużywania alkoholu, narkotyków lub w sposób nadmierny podejmują się niektórych czynności. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- osoby nadużywające alkoholu zna odsetek 62,9% respondentów, w tym 11,4% zna jedną osobę, 42,9% – kilka osób, a 8,6% – wiele takich osób;
- znajomość osób sięgających w sposób nadmierny po narkotyki potwierdziło 17,2% ankietowanych, w tym 5,7% zna jedną osobę, 8,6% – kilka osób, a 2,9% – wiele osób;
- osoby nadmiernie podejmujące niektóre czynności zna 20,0% mieszkańców, w tym po 4,3% zna jedną osobę i wiele takich osób, a 11,4% – kilka osób.

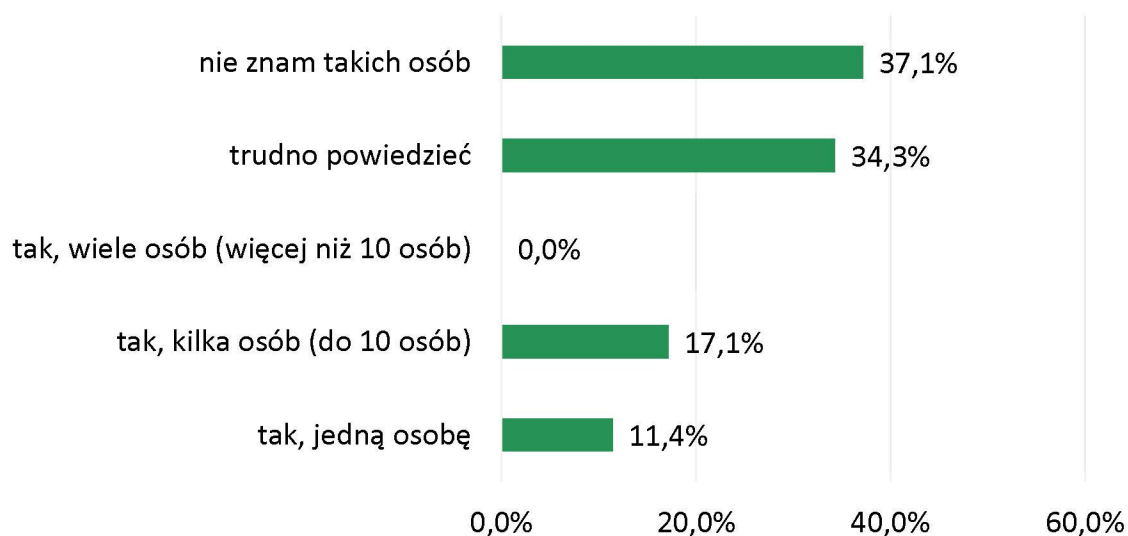
Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=70

Problem przemocy

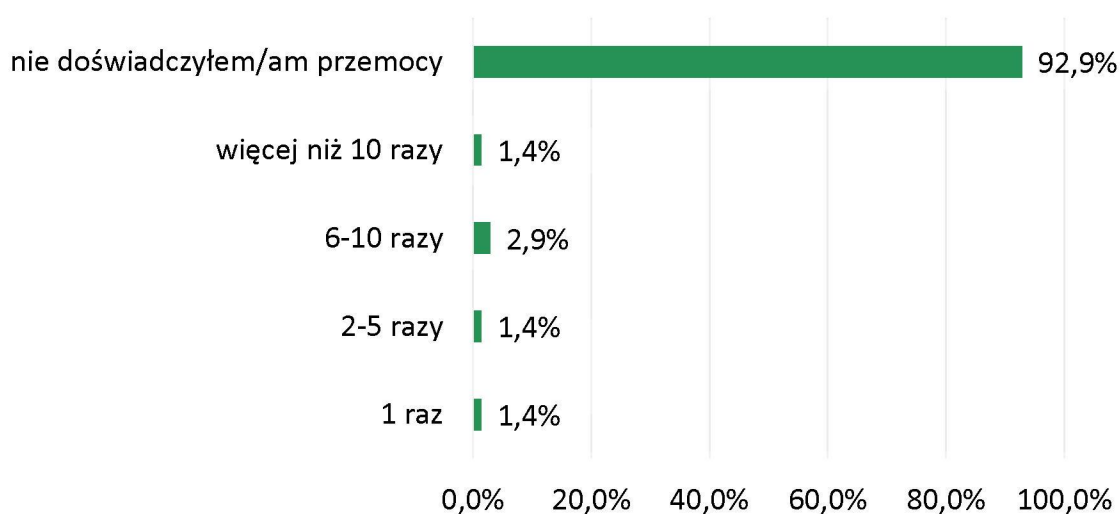
Dalsza część analizy stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość osób w swoim najbliższym otoczeniu, które doświadczają problemu przemocy domowej. 11,4% badanych odpowiedziało, że zna jedną taką osobę, 17,1% respondentów – kilka osób (do 10), z kolei żaden ankietowany nie zadeklarował znajomości więcej niż 10 takich osób. Średnio co trzeci respondent stwierdził, że nie zna żadnej osoby, która doświadcza przemocy (37,1%), natomiast 34,3% uczestników badania nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 28. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej?
N=70

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że w omawianym okresie, przemocy doznało 7,1% mieszkańców, wśród których po 1,4% doświadczyło jej jednokrotnie, miało z nią do czynienia 2-5 razy oraz powyżej 10 razy, natomiast 2,9% badanych przyznało, że doświadczyło przemocy 6-10 razy.

Wykres 29. Jak często, w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzało się Panu/i doświadczyć przemocy? N=70

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawaną formą przemocy była przemoc psychiczna (5 osób, tj. 100,0%), a także zaniedbanie, na które wskazało 40,0% badanych (2 osoby). Po 1 odpowiedzi padło na przemoc fizyczną oraz ekonomiczną (po 20,0%).

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=5

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	5
zaniedbanie	40,0%	2
przemoc fizyczna	20,0%	1
przemoc ekonomiczna	20,0%	1
przemoc seksualna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Najczęściej wskazywano na współmałżonka/ę (4 osoby, tj. 80,0%), a także na innych członków rodziny (2 osoby, tj. 40,0%). 1 osoba doświadczyła przemocy ze strony partnera/partnerki (20,0%).

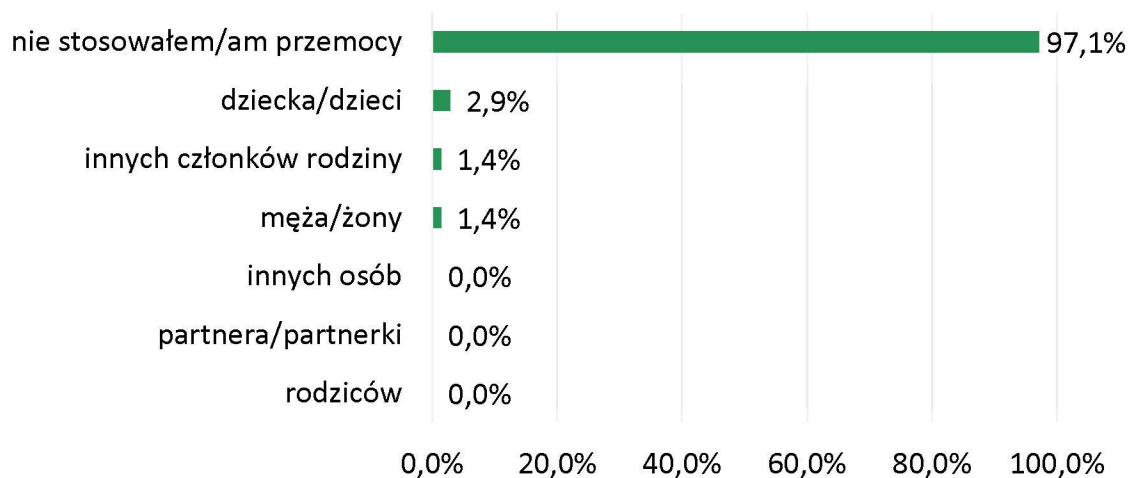
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=5

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	80,0%	4
inni członkowie rodziny	40,0%	2
partner/partnerka	20,0%	1
rodzice	0,0%	0
inne osoby	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o określenie czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doszło do sytuacji, gdy zastosowali przemoc domową. Zdecydowana większość ankietowanych zaprzeczyła, jakoby doszło do takiej sytuacji (97,1%), z kolei 2,9% respondentów przyznało, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec dziecka/dzieci, z kolei po 1,4% ankietowanych kierowało ją w stronę innych członków rodziny oraz męża/żony.

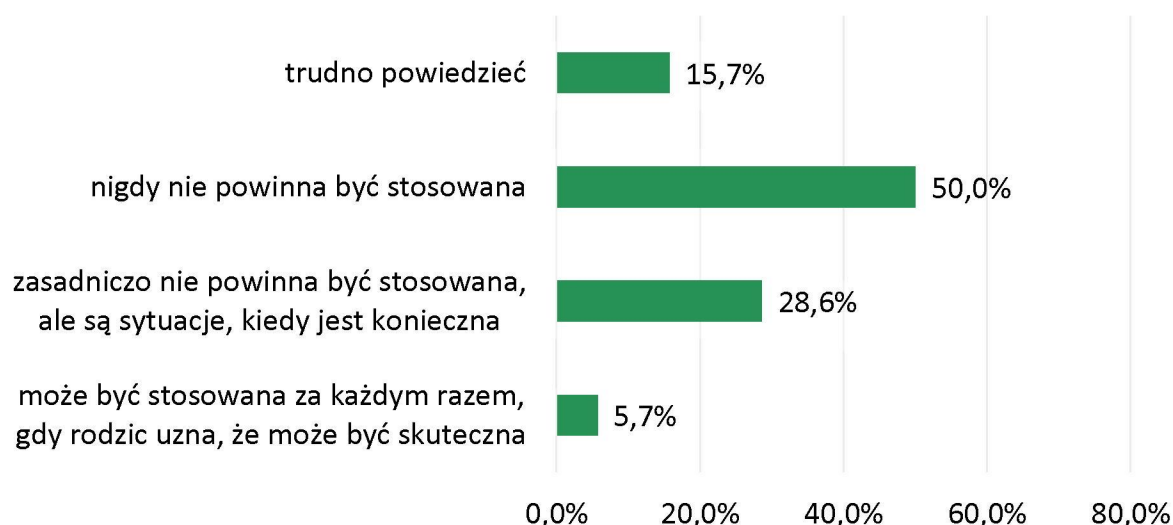
Wykres 30. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=70

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

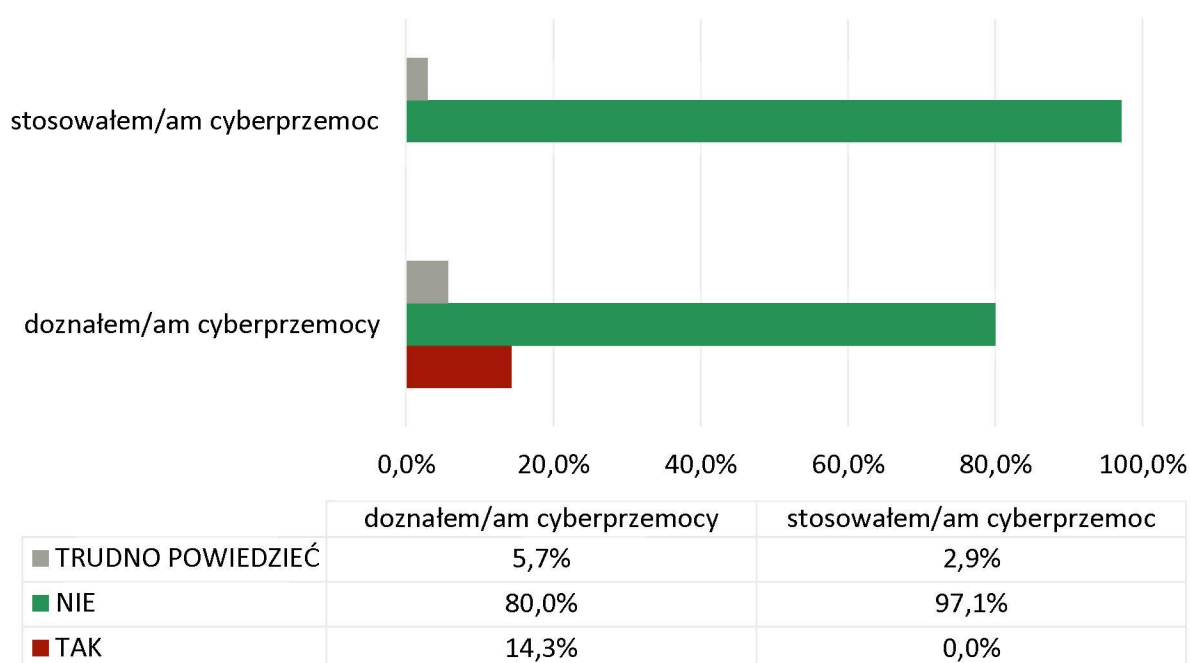
Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje brak jednoznacznej opinii w tym zakresie (15,7%), z kolei 5,7% uważa, że może być stosowana za każdym razem, gdy rodzic uzna to za skuteczne. Negatywnie tego typu zachowanie ocenia połowa mieszkańców, wskazując, że kary fizyczne w stosunku do dzieci nigdy nie powinny być stosowane (50,0%), natomiast w opinii 28,6% badanych zdarzają się sytuacje, kiedy można tego typu zachowanie uzasadnić.

Wykres 31. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą która: N=70

Kolejne pytanie odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy dorosłym mieszkańcom gminy Wąsewo zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyć lub stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że problemu tego doznało 14,3% mieszkańców, a 5,7% miało trudności z udzieleniem jednoznacznej opinii na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy nie przyznał się żaden ankietowany, z kolei nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi 2,9% badanych.

Wykres 32. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=70

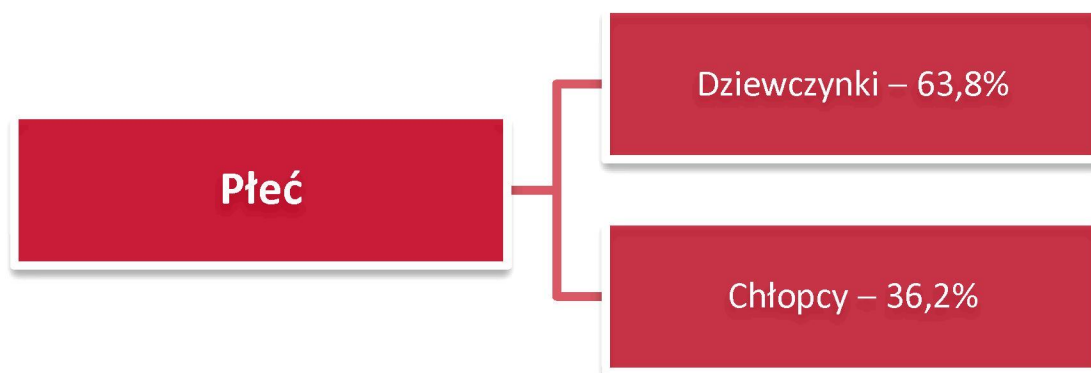
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH Z TERENU GMINY WĄSEWO

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem sięgania po substancje psychoaktywne, takie jak alkohol, narkotyki, papierosy oraz e-papierosy, a także problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety miały również na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie opinii młodych mieszkańców na temat ich zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

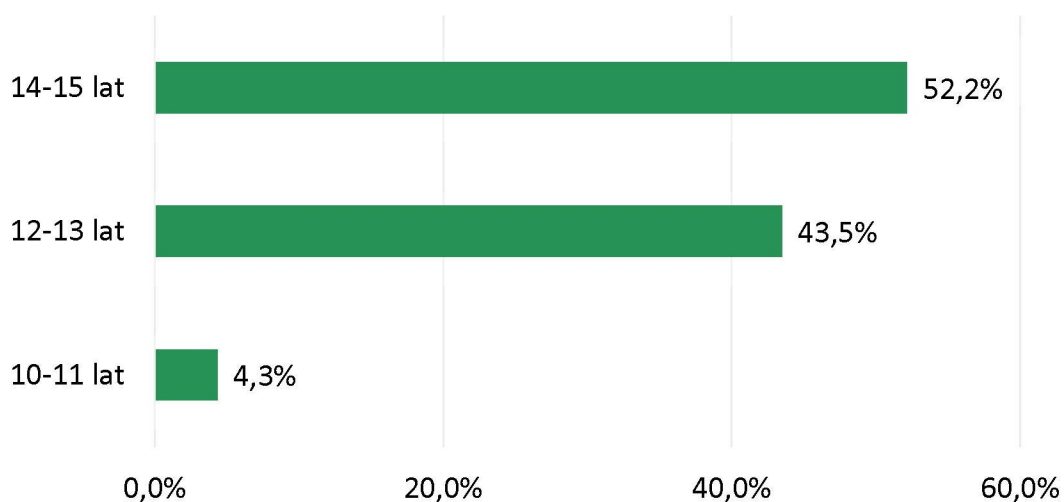
Struktura badanej próby

Uczniowie z gminy Wąsewo wypełnili 69 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 63,8% ogółu (44 osoby), zaś dziewczynki wypełniły 36,2% kwestionariuszy (25 osób).

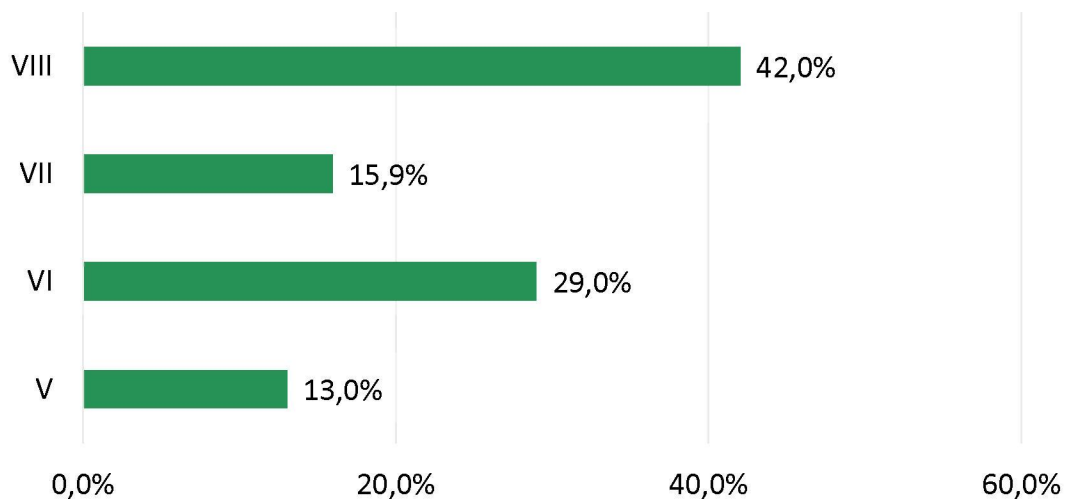
Rysunek 4. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=69

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, połowę kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 14-15 lat (52,2%), natomiast 43,5% badanych miało wówczas 12-13 lat. Ankietowani, którzy mieścili się w przedziale wiekowym 10-11 lat stanowili 4,3% respondentów.

Wykres 33. Wiek uczniów biorących udział w badaniu: N=69

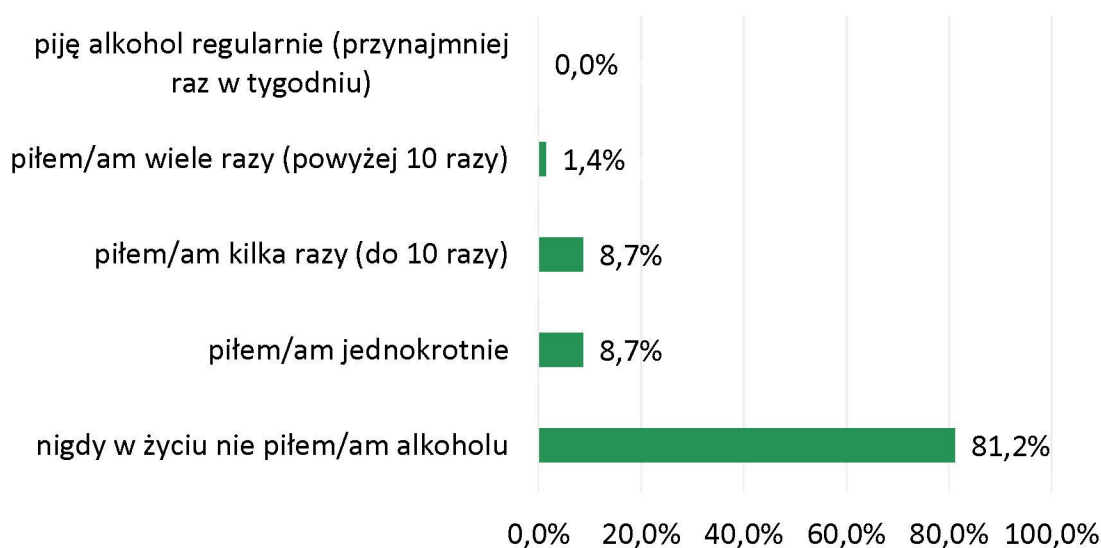
Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało do VIII klasy szkoły podstawowej (42,0%) oraz VI klasy szkoły podstawowej (29,0%). 15,9% stanowili uczniowie z klasy VII, a 13,0% ankietowanych to uczniowie klasy V.

Wykres 34. Klasa: N=69

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Wąsewo. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało łącznie 18,8% respondentów, wśród których po 8,7% spożyło go jednokrotnie oraz kilka razy (do 10), natomiast 1,4% respondentów przyznało, że miało styczność z alkoholem wiele razy (powyżej 10). Żaden z badanych uczniów nie wskazał na regularne spożywanie alkoholu.

Wykres 35. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=69

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, wyłącznie 2 uczniów będących po inicjacji alkoholowej miało kontakt z alkoholem w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie (14,1%), z czego po 7,7% respondentów sięgnęło po niego 1-2 razy oraz 3-4 razy.

Tabela 16. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=13

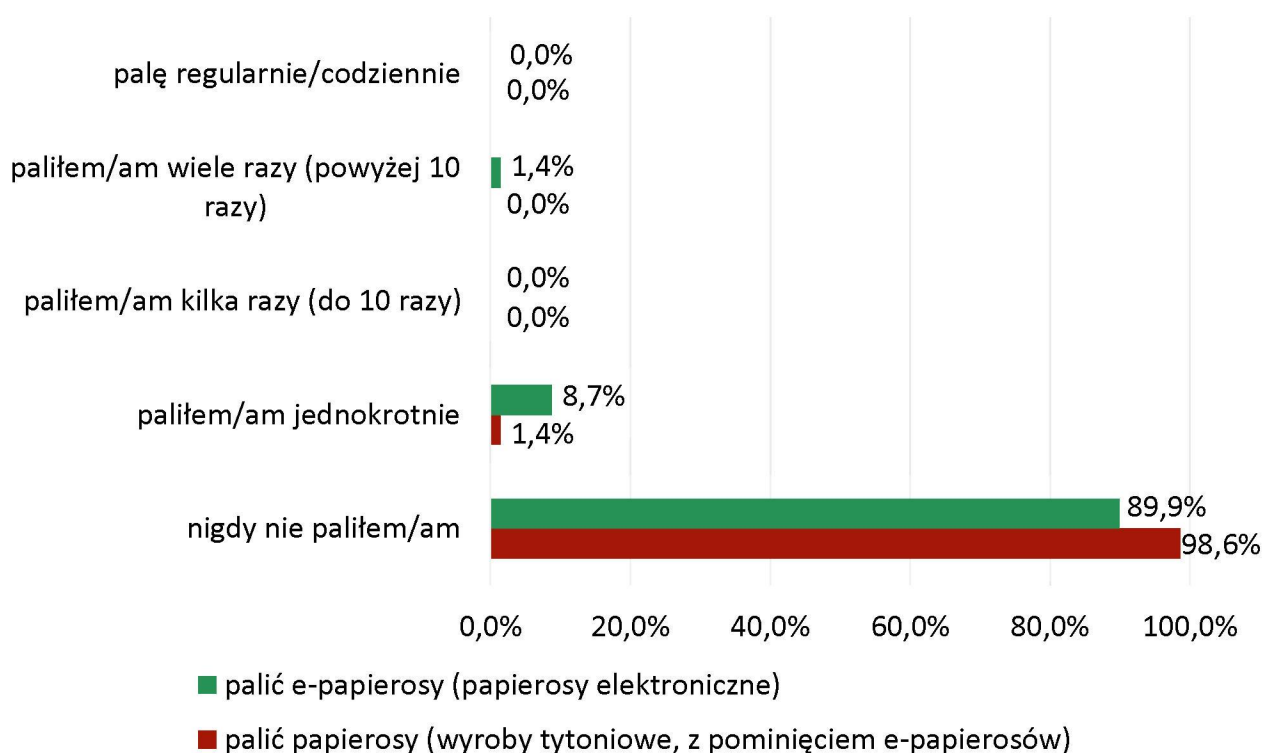
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	84,6%	11
1 – 2 razy	7,7%	1
3 – 4 razy	7,7%	1
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	0,0%	0

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Wąsewo podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 1,4% ankietowanych (1 uczeń), który palił je jednokrotnie.

Papierosy elektroniczne są wśród uczniów z terenu gminy Wąsewo bardziej popularne, niż papierosy tradycyjne – sięgnęło po nie ogółem 10,1% ankietowanych, w tym najwięcej, bo 8,7% zadeklarowało, że była to jednorazowa sytuacja. 1,4% respondentów paliło elektroniczne wyroby nikotynowe wiele razy (powyżej 10).

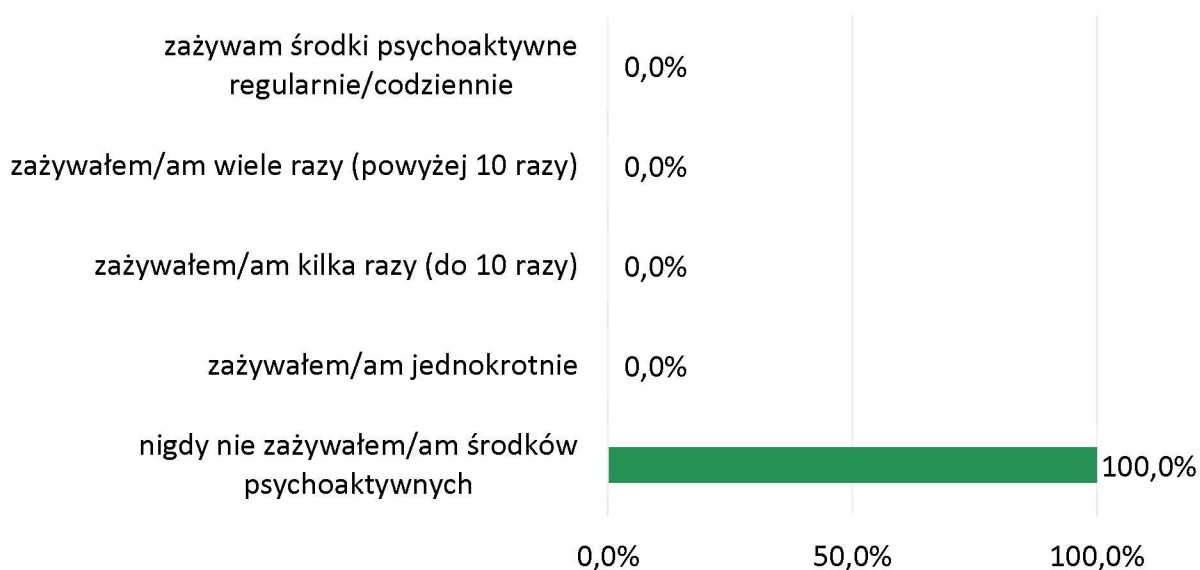
Wykres 36. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=69

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu zapytano respondentów o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, styczności z tego typu używkami nie zadeklarował żaden ankietowany.

Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=69

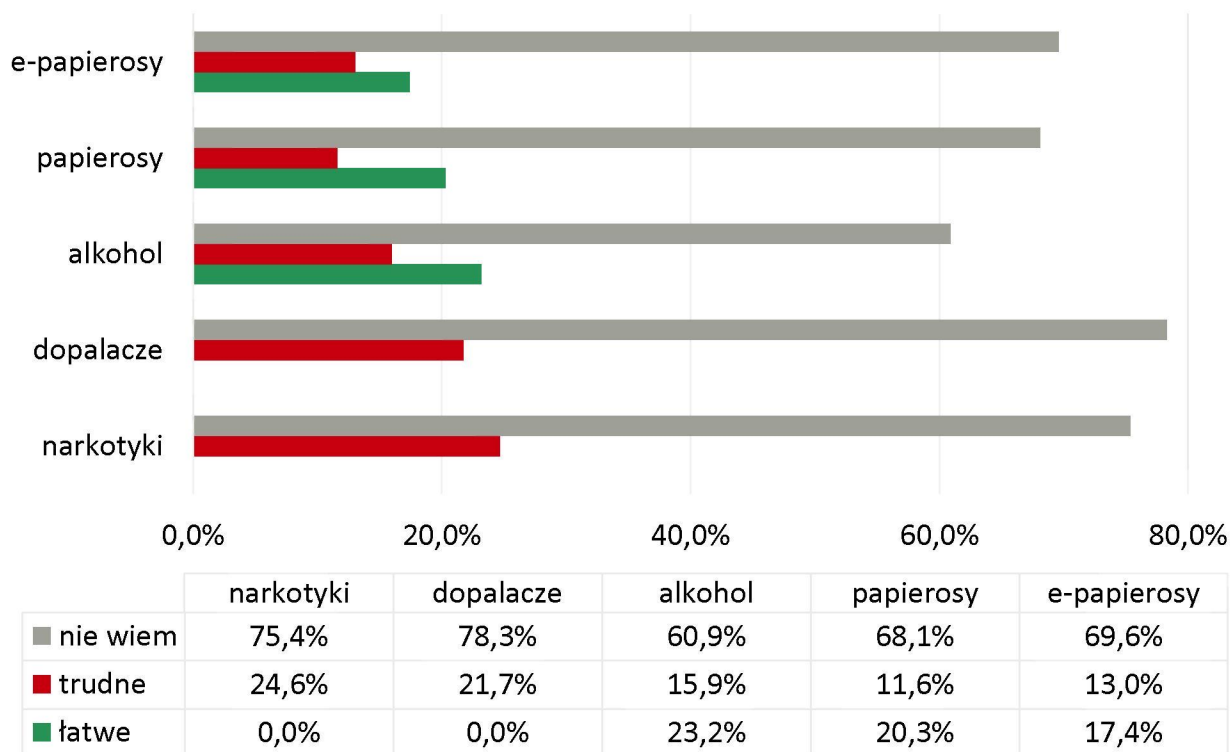

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- żaden z ankietowanych nie wskazał, że narkotyki są łatwe do zdobycia na terenie Gminy, natomiast jest to trudne zdaniem 24,6%,
- żaden z ankietowanych nie wskazał, że dopalacze są łatwe do zdobycia na terenie Gminy, natomiast jest to trudne zdaniem 21,7%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia zdaniem 23,2% badanych, a trudny według 15,9%,
- łatwość zdobycia papierosów tradycyjnych zadeklarowało 20,3% respondentów, a zdaniem 11,6% jest to trudne,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia w opinii 17,4% młodych mieszkańców, a trudne według 13,0%.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, wyroby nikotynowe oraz alkohol charakteryzują się w Gminie znaczną dostępnością dla osób niepełnoletnich.

Wykres 38. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=69

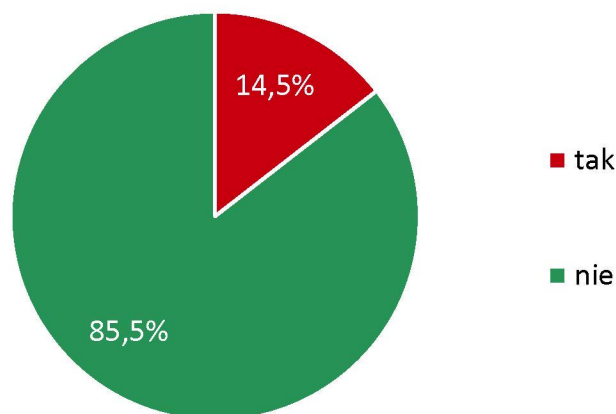

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Wąsewo. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że 14,5% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie.

Wykres 39. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

N=69

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczała przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły oraz kolegów/koleżanek spoza szkoły (po 5 osób, tj. 50,0%). Po 1 ankietowanym przyznało również, że przemoc wobec nich stosowało rodzeństwo oraz inne osoby, wśród których wymieniono *obcego pana* (po 10,0%).

Tabela 17. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	50,0%	5
koledzy/koleżanki spoza szkoły	50,0%	5
rodzeństwo	10,0%	1
inne osoby	10,0%	1
rodzice	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

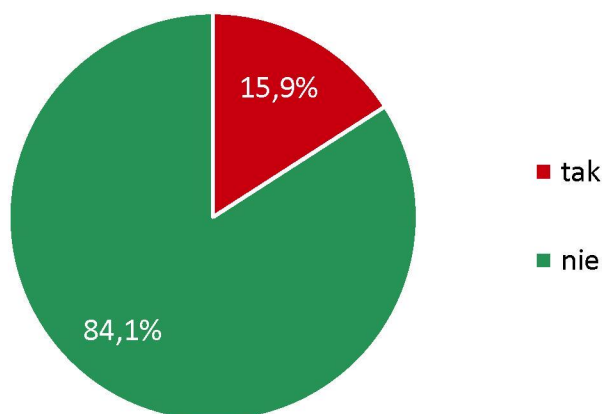
W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy, zostali oni poproszeni o wskazanie jej formy. Respondenci dozwolali przede wszystkim przemocy psychicznej i fizycznej, na co wskazało po 5 osób (po 50,0%). Niemniej wśród innych form przemocy, jakich doświadczyli respondenci znalazła się również przemoc seksualna, której doznały 2 osoby biorące udział w badaniu (20,0%).

Tabela 18. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	50,0%	5
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	50,0%	5
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	20,0%	2
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 15,9%, czyli nieznacznie więcej niż w przypadku doświadczania przemocy, a różnica wyniosła 1,4 pp.

Wykres 40. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=69

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 6 osób (75,0%), a do stosowania przemocy fizycznej przyznało się 4 badanych (50,0%). 3 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

Tabela 19. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	75,0%	6
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	50,0%	4
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób, który go zawstydział itp.	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Blisko połowa ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec kolegów/koleżanek spoza szkoły oraz rodzeństwa – wskazało na to po 5 osób, tj. 45,5%. Odpowiedzi 4 respondentów padły na uczniów ze swojej szkoły (36,4%), z kolei 1 ankietowany zadeklarował zastosowanie przemocy wobec innych, bliżej nieokreślonych osób (9,1%).

Tabela 20. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=11

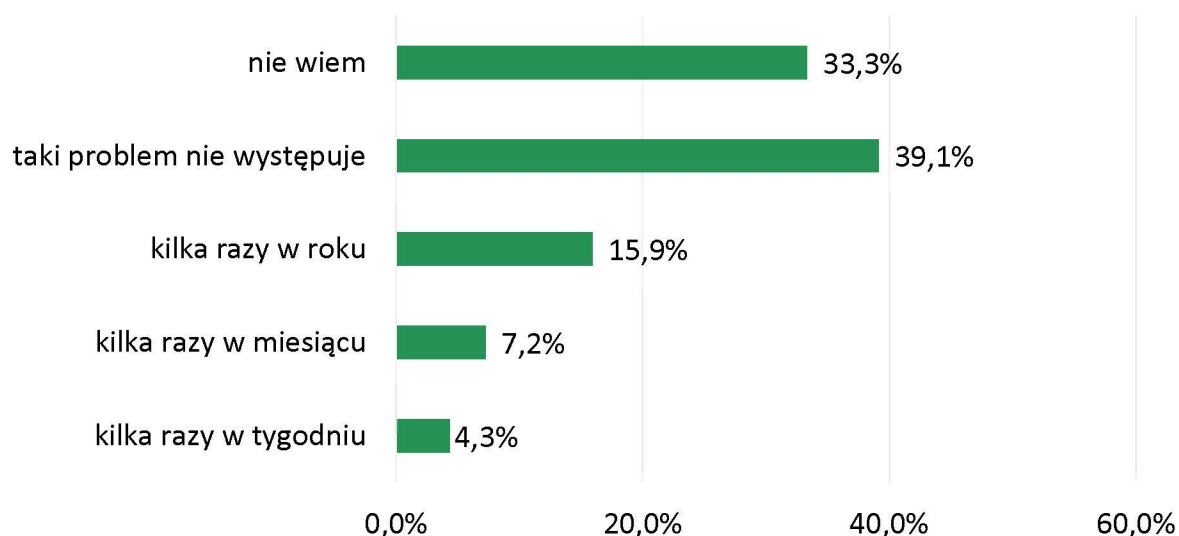
Odpowiedź	%	Liczba odp.
kolegów/koleżanek spoza szkoły	45,5%	5
rodzeństwa	45,5%	5
uczniów z mojej szkoły	36,4%	4
innych osób	9,1%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. Znaczny odsetek respondentów nie potrafił jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii (33,3%), a zdaniem 39,1% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdził natomiast średnio co czwarty respondent (27,4%), w tym 15,9% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku, w opinii 7,2% dzieje się to kilka razy w miesiącu, a zdaniem 4,3% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w tygodniu.

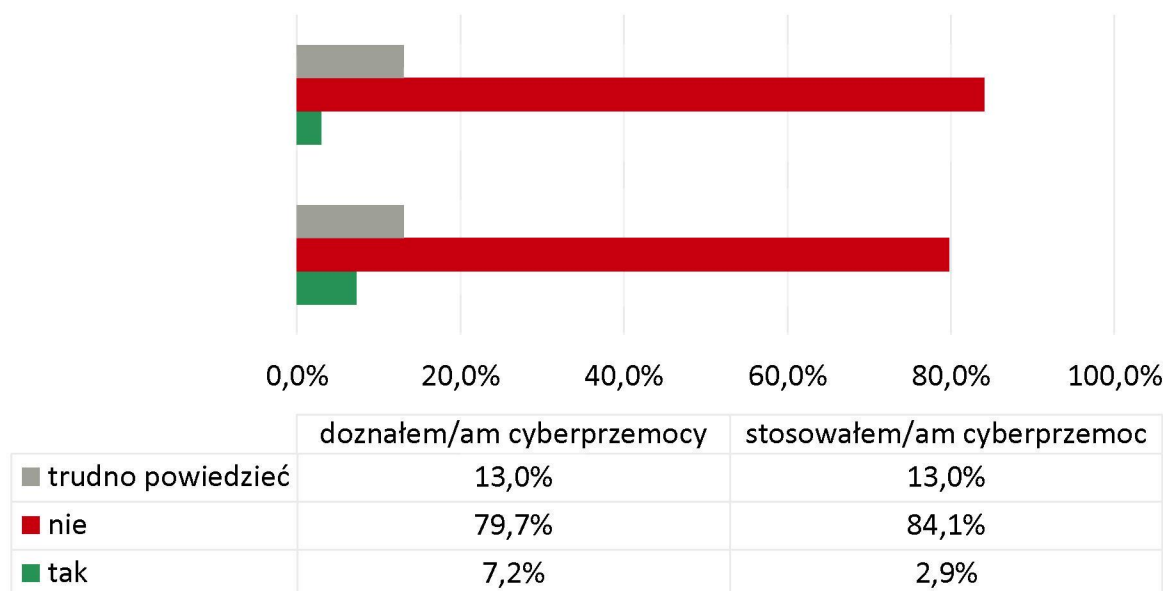
Wykres 41. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?

N=69

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 7,2% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 2,9% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż odpowiedź „trudno powiedzieć” wybrało po 13,0% osób w przypadku stosowania, jak i doświadczania cyberprzemocy.

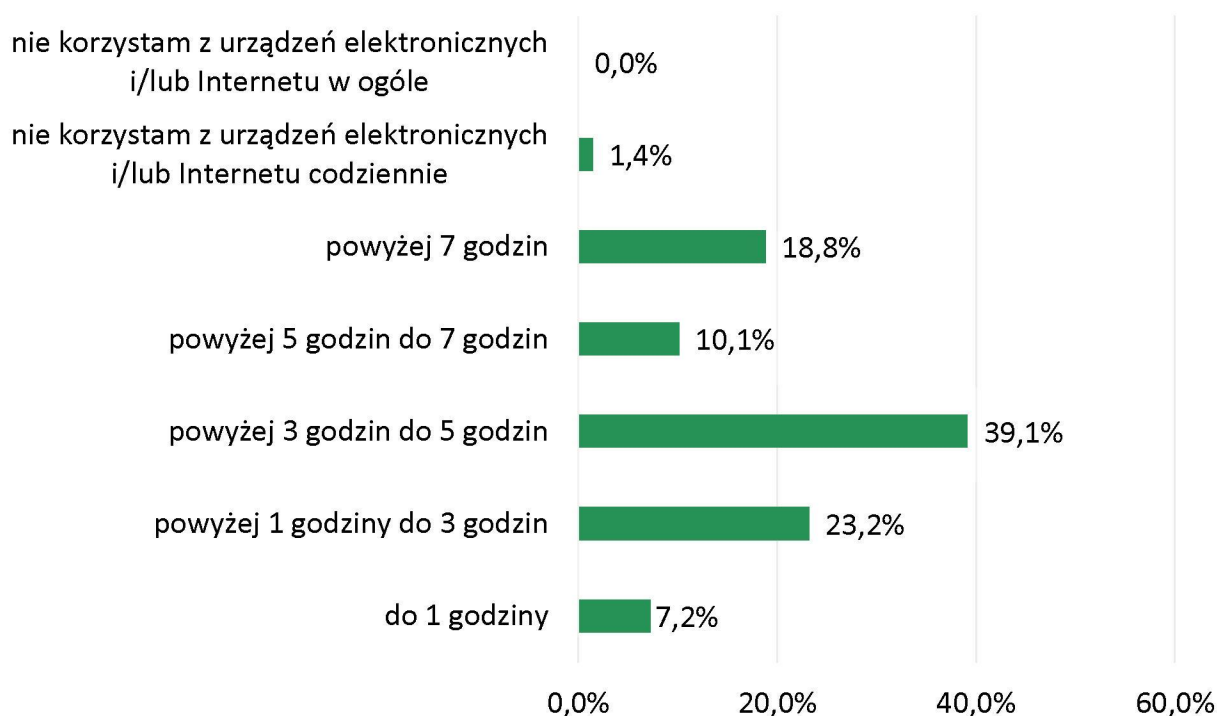
Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=69

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie ile czasu w ciągu dnia uczniowie przeznaczają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, stosunkowo znaczna część z nich poświęca na to dużą ilość czasu, gdyż 10,1% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, z kolei 18,8% na powyżej 7 godzin. 7,2% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich tylko do 1 godziny, 23,2% respondentów przyznało, że spędza w ten sposób czas od 1 do 3 godzin w ciągu dnia, z kolei 39,1% osób przeznacza na tego rodzaju aktywność 3-5 godzin. 1,4% uczniów biorących udział w badaniu stwierdziło, że nie korzysta z tego typu urządzeń i/lub Internetu codziennie.

Wykres 43. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=69

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło łącznie 23 badanych (33,2%), w tym 2 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często (2,9%), 3 ankietowanym – często (4,3%), 13 osobom – czasami (18,8%), natomiast 5 respondentów skłamało w tej sprawie jednokrotnie (7,2%).

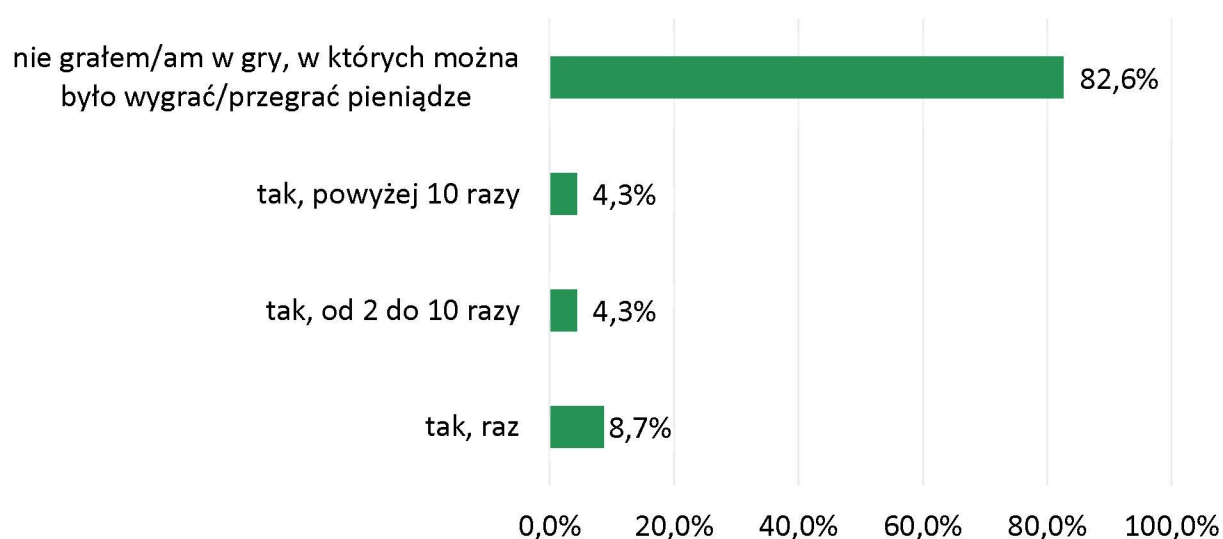
Tabela 21. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=69

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	2,9%	2
tak, często	4,3%	3
tak, czasami	18,8%	13
tak, jednokrotnie	7,2%	5
nie	66,7%	46

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego łącznie 17,3% badanych. Wśród tych osób 8,7% grało w nie 1 raz, a po 4,3% respondentów wskazało na 2-10 razy oraz więcej niż 10 razy.

Wykres 44. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=69

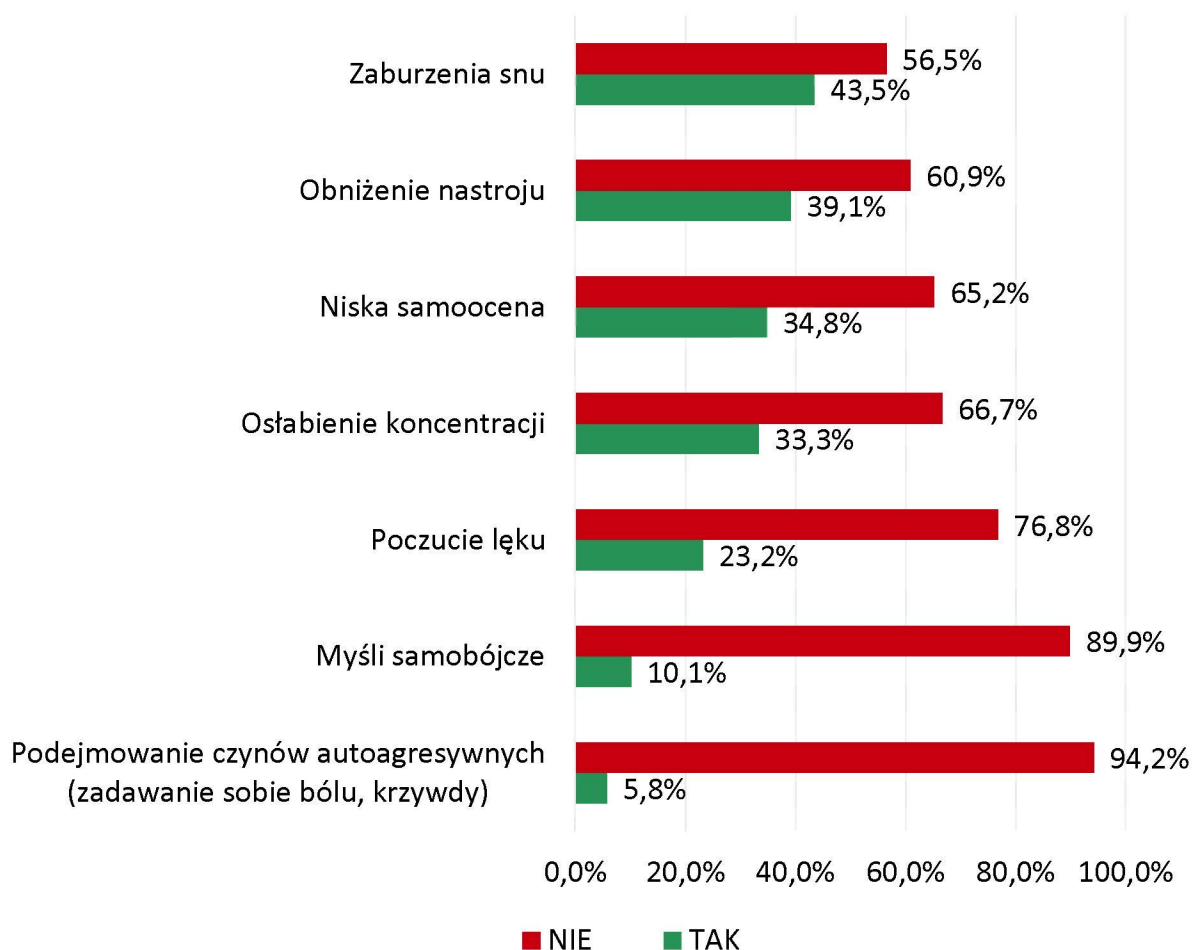

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy Wąsewo, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, blisko połowa ankietowanych zmagająca się w tym okresie z zaburzeniami snu (43,5%), nieznacznie mniejszy odsetek doznał obniżenia nastroju (39,1%) oraz niskiej samooceny (34,8%). Średnio co trzeci badany zmagał się z osłabieniem koncentracji (33,3%), a blisko co czwarta osoba odczuwała lęk (23,2%). Niepokojący jest fakt, że wśród części dzieci i młodzieży z terenu Gminy występowały również myśli samobójcze (10,1%) oraz czyny autoagresywne (5,8%).

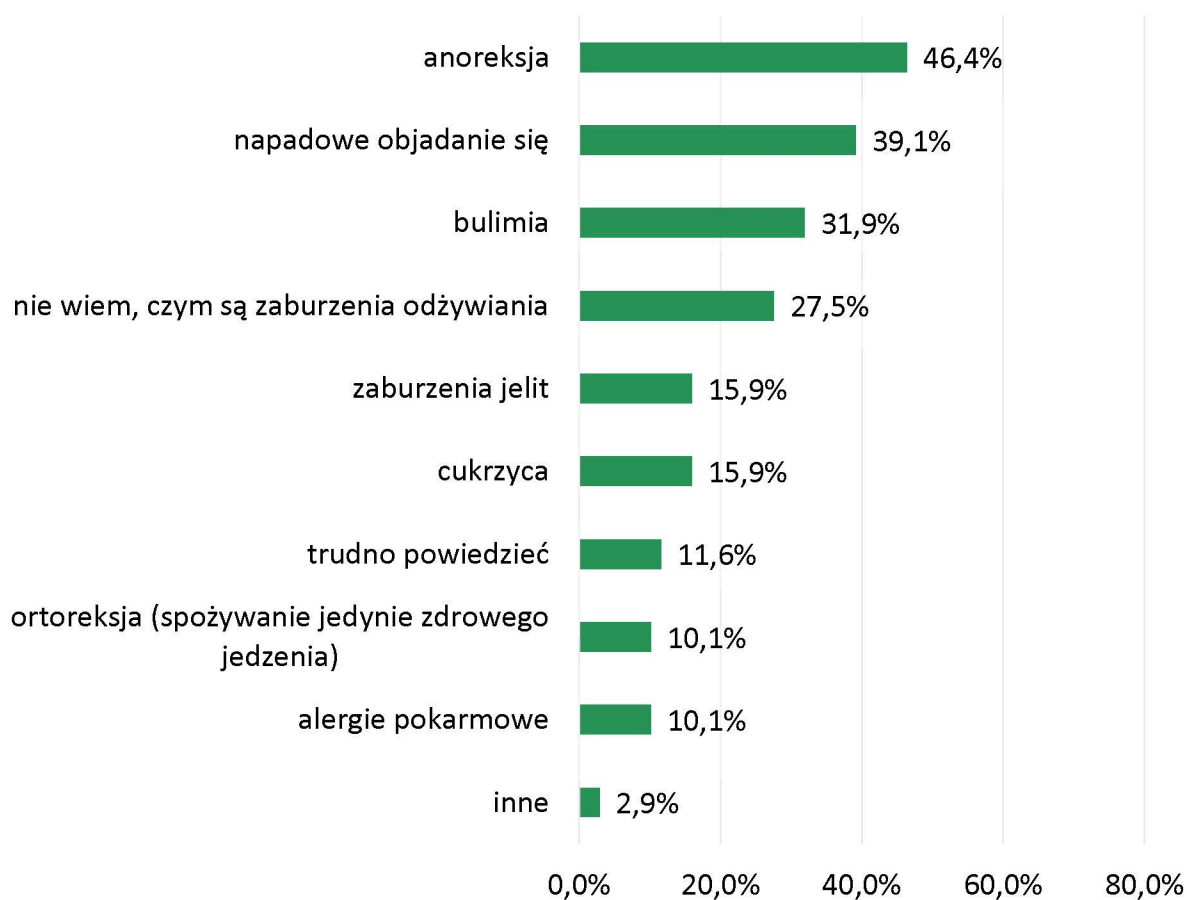
Wykres 45. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=69

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Wąsewo dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. Blisko połowa ankietowanych wskazała na anoreksję (46,4%), z kolei 39,1% na napadowe objadanie się. W opinii blisko co trzeciego respondenta można do nich zaliczyć bulimię (31,9%), a 27,5% nie posiada wiedzy w tym zakresie. Należy zaznaczyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na cukrzycę i zaburzenia jelit (po 15,9%) oraz alergie pokarmowe i ortoreksję (po 10,0%). 11,6% respondentów miało problemy w zakresie udzielenia jednoznacznej odpowiedzi, a 2,9% uczniów samodzielnie przytoczyło *głodzenie się*.

Wykres 46. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=69

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY WĄSEWO

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

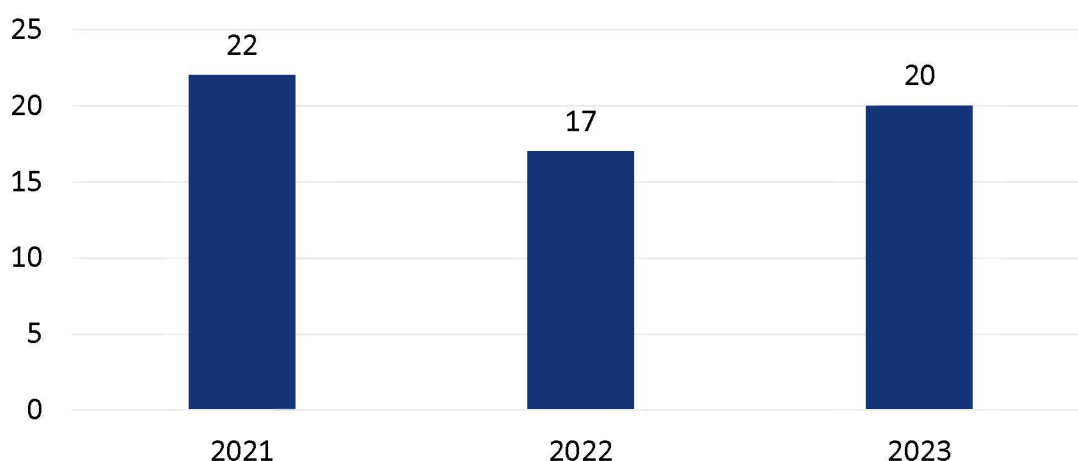
Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny w gminie Wąsewo jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Szczególne działania GOPS skierowane są na rodziny, w których występują różnego rodzaju problemy społeczne, w tym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała wahaniom. W 2023 roku udzielono wsparcia 20 rodzinom, wśród których znajdowało się 9 rodzin wielodzietnych oraz 10 rodzin niepełnych.

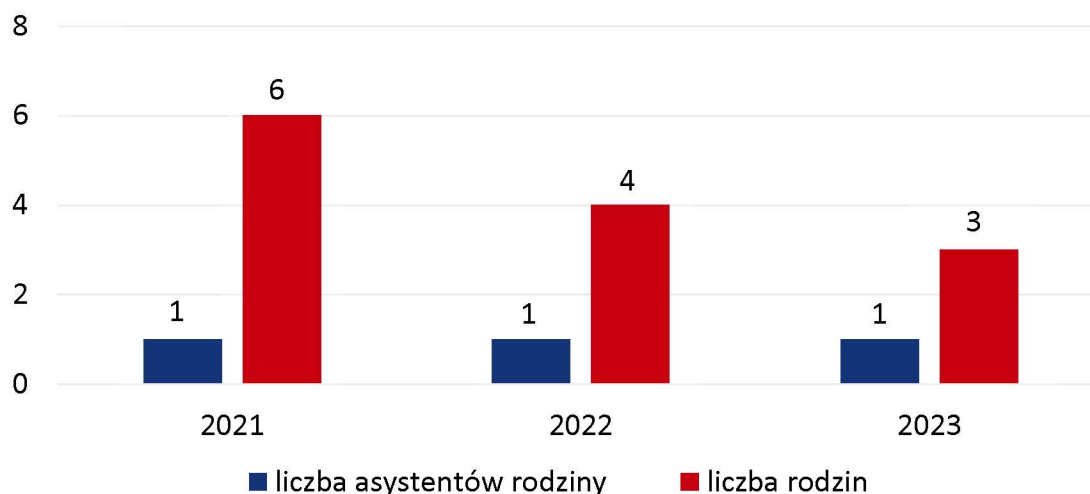
Wykres 47. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

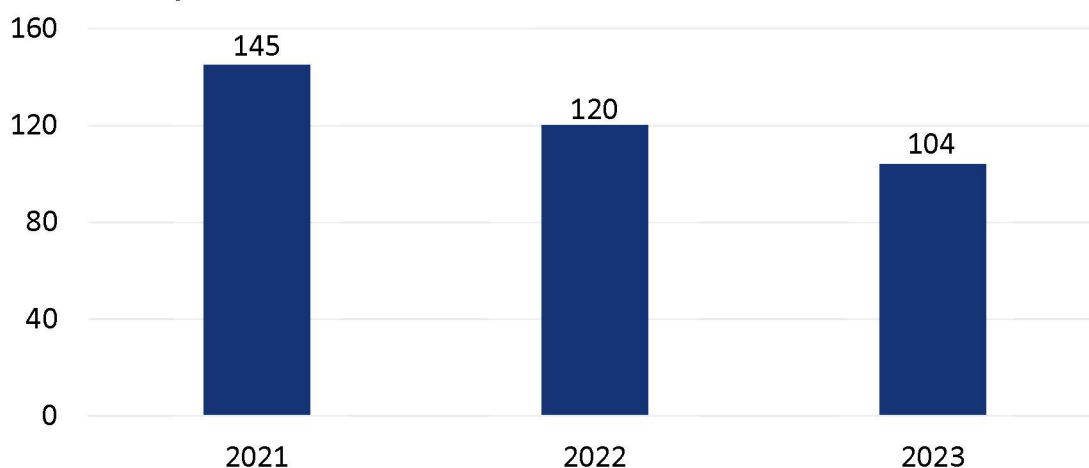
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2023 roku w GOPS w Wąsewie zatrudniony był 1 asystent rodziny, który w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził pracę z 3 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni lat 2021-2023 zauważalny był spadek w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy, z kolei liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

Wykres 48. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2021-2023. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2023 roku korzystały 104 rodziny, czyli o 28,3% mniej niż w roku 2021. W omawianym okresie dostrzegalny był zatem systematyczny spadek liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek z niezmiennym się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

Wykres 49. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021, 2022 i 2023

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”, które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjmował nowe sprawy, natomiast od czerwca 2022 roku przejął całkowitą obsługę zadania, dotychczas realizowanego przez ośrodki pomocy społecznej. Świadczenie 500+ przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie (od 1 stycznia 2024 roku wysokość świadczenia uległa podwyższeniu do 800 zł miesięcznie na dziecko). Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2022 roku GOPS w Wąsewie wypłacił świadczenia na kwotę 1 817 513 zł, z kolei w roku 2023 nie poniesiono kosztów w tym zakresie, co świadczy o zakończeniu obsługi tego zadania przez GOPS w Wąsewie¹¹.

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz osób uprawnionych, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba osób korzystających ze świadczenia ulegała wahaniom – w roku 2021 i 2023 wyniosła po 13 osób, z kolei w 2022 roku było to 15 beneficjentów. W przypadku kwoty wypłaconych świadczeń zachodzi podobna tendencja, jednakże w 2023 roku osiągnęła ona najniższą wartość, tj. 87 913 zł.

Wykres 50. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2021-2023 [w złotych]

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin korzystających ze świadczenia	13	15	13
kwota wypłaconych świadczeń	88 700	93 965	87 913

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021, 2022 i 2023

W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 3 dzieci w pieczy zastępczej, na łączną kwotę 24 151,40 zł. Można zauważyć, że liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2021-2023 utrzymywała się na względnie stałym poziomie, natomiast kwota przekazana na ten cel na przestrzeni analizowanych lat systematycznie wzrastała.

¹¹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023.

Tabela 22. Dane dotyczące liczby dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej oraz poniesionych na ten cel kosztów za lata 2021-2023 [w złotych]

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba dzieci będących w pieczy zastępczej	4	4	3
kwota odpłatności	15 100,28	21 064,50	24 151,40

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie za 2021, 2022 i 2023 rok

Poza wymienionymi wyżej działaniami, Gmina Wąsewo realizuje wiele innych inicjatyw mających na celu wspieranie rodzin, do których zaliczyć można uczestniczenie w różnego rodzaju projektach i programach ogólnopolskich oraz lokalnych. Jedną z nich jest **Karta Dużej Rodziny**, stanowiąca system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia). W 2023 roku do GOPS w Wąsewie wpłynęło 61 wniosków o wydanie Karty, a docelowo wydano 105 Kart. Poniesione na ten cel koszty wyniosły 1 077,00 zł.

W 2023 roku Gmina Wąsewo wspierała szkoły z terenu Gminy w ich działalności edukacyjnej i informacyjnej, ukierunkowanej na wzmacnianie umiejętności społecznych rodziców, dzieci i młodzieży. Podejmowano także współpracę z PCPR w Ostrowi Mazowieckiej, kuratorami i innym jednostkami, które wspierają rodziny przeżywające trudności.

W ramach realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wąsewo na lata 2022-2024, w 2023 roku zatrudniono psychologa, który pełnił dyżury w Punkcie Konsultacyjnym, w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca. Specjalista prowadził indywidualne poradnictwo, wsparcie i edukację dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

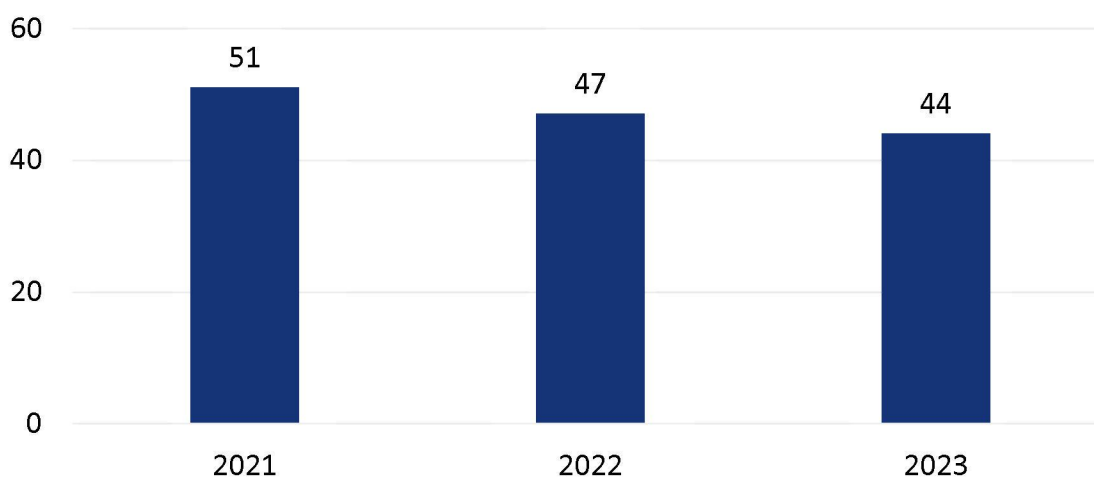
Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej*. Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2023 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 44. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej systematycznie malała – w 2023 roku w stosunku do roku 2021 nastąpił spadek o 13,7%.

Wykres 51. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Kolejny wykres przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2021-2023. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobie powyżej 16 roku życia jeżeli legitymuje się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność ta powstała przed 21 rokiem życia. Zasiłek przysługuje również osobom, które ukończyły 75 lat, a nie otrzymują dodatku pielęgnacyjnego z ZUS lub KRUS. Na przełomie lat 2021-2023 liczba przyznawanych z tego tytułu świadczeń ulegała systematycznemu spadkowi. W 2023 roku osiągnęła wartość 1 643, co oznacza spadek względem 2021 roku na poziomie 9,9%. Podobna tendencja zachodziła w przypadku kwoty przeznaczanej na ten cel.

Tabela 23. Liczba i kwota przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2021-2023 [w złotych]

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba przyznanych świadczeń	1 824	1 710	1 643
kwota wypłaconych świadczeń	393 045,00	369 087,00	354 625,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni lat 2021-2023 specjalnego zasiłku opiekuńczego. Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W omawianych latach liczba świadczeń w ramach tego zasiłku ulegała systematycznemu spadkowi – w 2023 zasiłek opiekuńczy otrzymywało 57 osób, co oznacza ponad dwukrotny spadek względem roku 2021 (58,1%). Jednocześnie na przestrzeni wskazanych lat, kwota świadczeń również przyjmowała tendencje spadkowe – w 2023 roku wyniosła 35 340,00 zł.

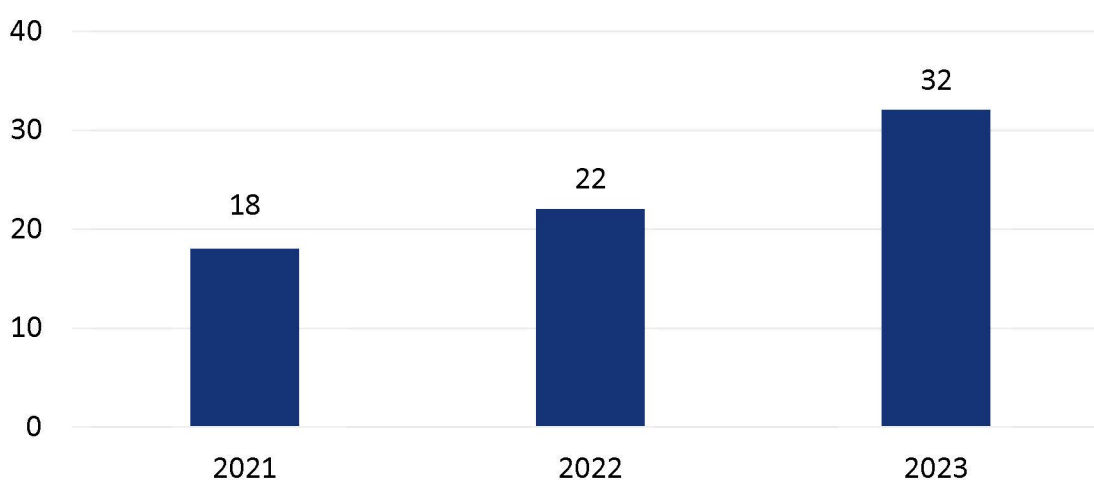
Tabela 24. Liczba oraz kwota przyznanych specjalnych zasiłków opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023 [w złotych]

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba przyznanych świadczeń	136	77	57
kwota wypłaconych świadczeń	84 320,00	47 740,00	35 340,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jak przedstawia poniższy wykres, na przestrzeni lat 2021-2023 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulegała wzrostowi – w 2021 roku było to 18 osób, w 2022 roku – 22 osoby, natomiast w 2023 – 32 osoby. W omawianym okresie odnotowano zatem wzrost na poziomie 77,8%.

Wykres 52. Liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023

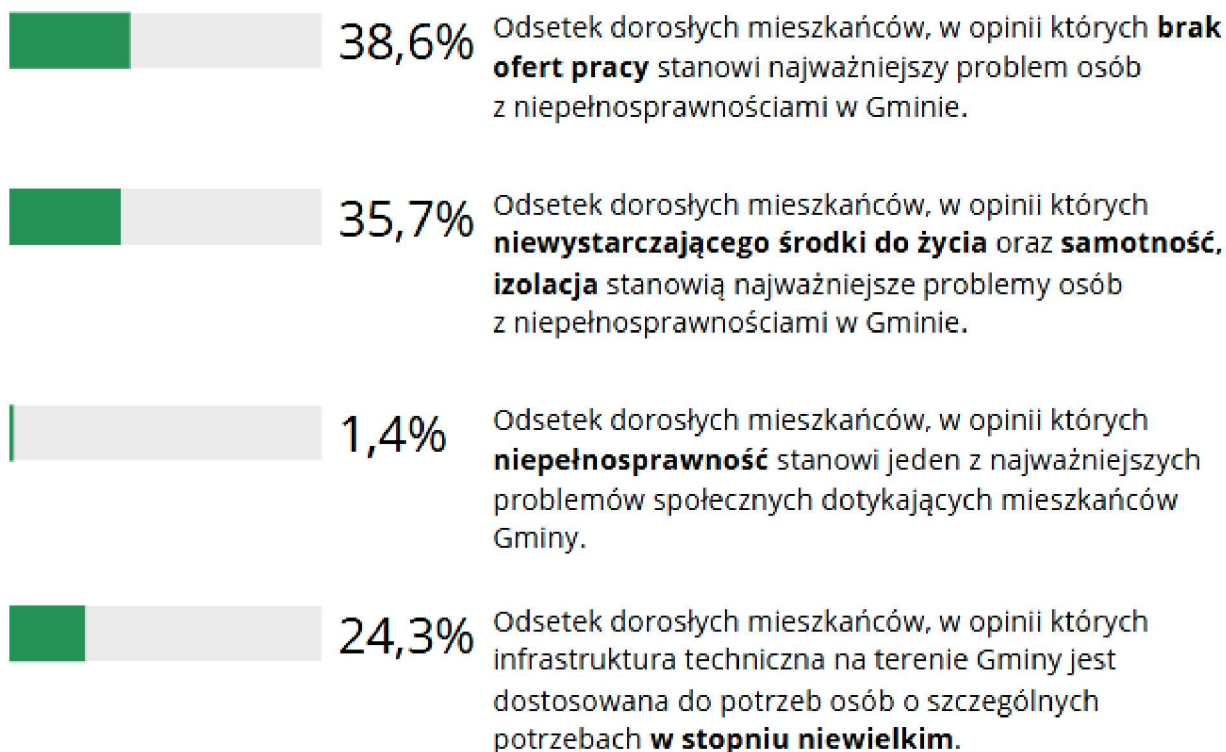

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2024 roku gmina Wąsewo uczestniczyła w programie resortowym Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. „**Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością**”, współfinansowanym ze środków Funduszu Solidarnościowego. Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym dla osób z niepełnosprawnościami. Program jest kontynuowany w 2025 roku i będzie w kolejnych latach.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

*Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=70

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹².

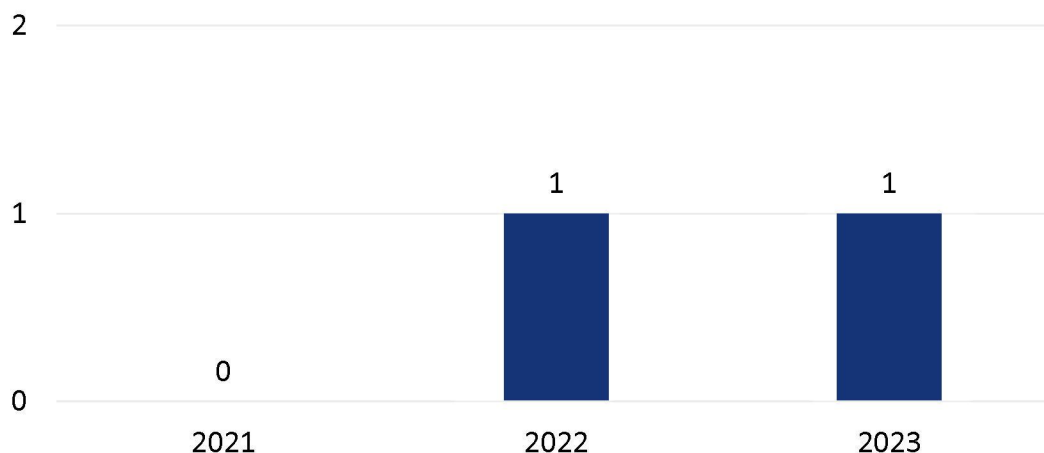
Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Dla mieszkańców Gminy świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. W 2022 i 2023 roku z tego rodzaju świadczeń skorzystało po 1 osobie, natomiast w 2021 roku żaden mieszkaniec Gminy nie został objęty tego rodzaju wsparciem.

¹² www.psychiatriapolska.pl

Wykres 53. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

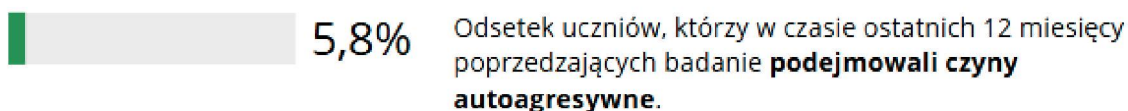
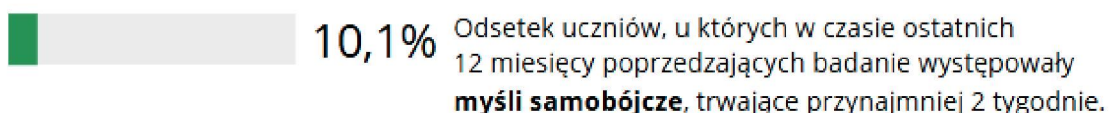
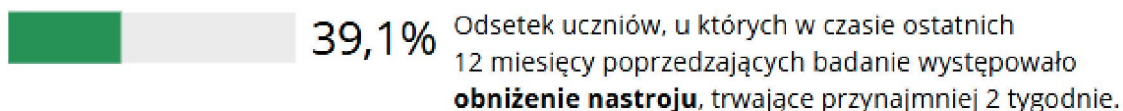
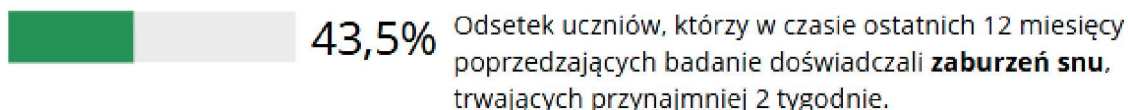
61,4% Odsetek dorosłych mieszkańców, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie utrzymywało się **obniżenie nastroju**, przynajmniej przez 2 tygodnie.

57,1% Odsetek dorosłych mieszkańców, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie występowały **zaburzenia snu**, trwające przynajmniej 2 tygodnie.

55,7% Odsetek dorosłych mieszkańców, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie występowało **osłabienie koncentracji**, trwające przynajmniej 2 tygodnie.

*Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=70

UCZNIOWIE

**Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=69*

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

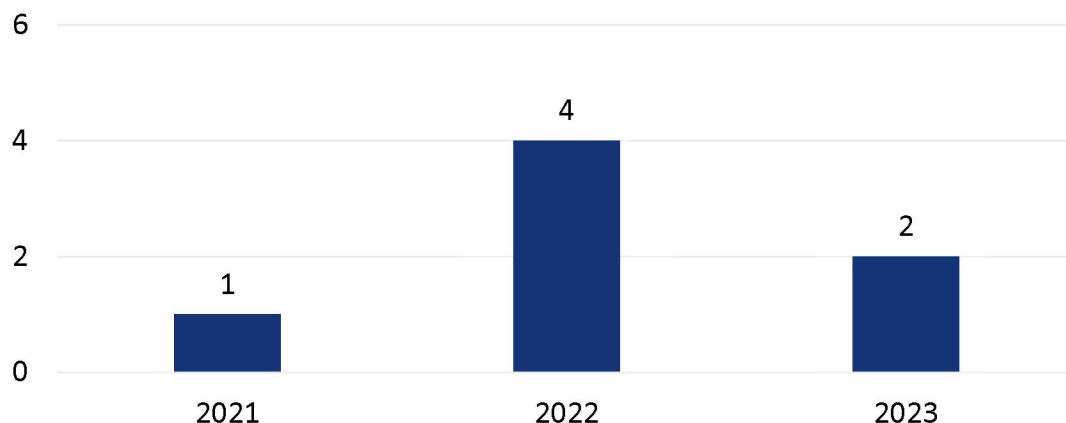
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę, jako że spełnia trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem, a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹³.

W 2023 roku z pomocy GOPS w Wąsewie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystały 2 rodziny. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała nieznacznym wahaniom. Na przestrzeni lat 2021-2023 tylko 1 rodzina z terenu Gminy korzystała z pomocy i wsparcia z powodu narkomani i było to w 2022 roku.

¹³ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

Wykres 54. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez GKRPA, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2023 roku Komisja liczyła 8 członków, którzy przeprowadzili wówczas rozmowy z 16 osobami mającymi problem z nadużywaniem alkoholu, natomiast nie podejmowała wówczas rozmów z członkami rodziny osoby uzależnionej. Wobec 4 osób wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. W latach 2021-2023 nastąpiły wahania liczby osób uzależnionych, z którymi członkowie Komisji prowadzili rozmowy (w 2023 roku w stosunku do roku 2021 o 2 osoby mniej, z kolei względem 2022 roku więcej o 3 osoby). Z członkami rodzin osób uzależnionych, rozmowy prowadzono wyłącznie w 2021 roku (11 osób). W przypadku liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, odnotowano niewielkie wahania. Szczegółowe dane dotyczące działań GKRPA w latach 2021-2023 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 25. Działania GKRPA w gminie Wąsewo w latach 2021-2023

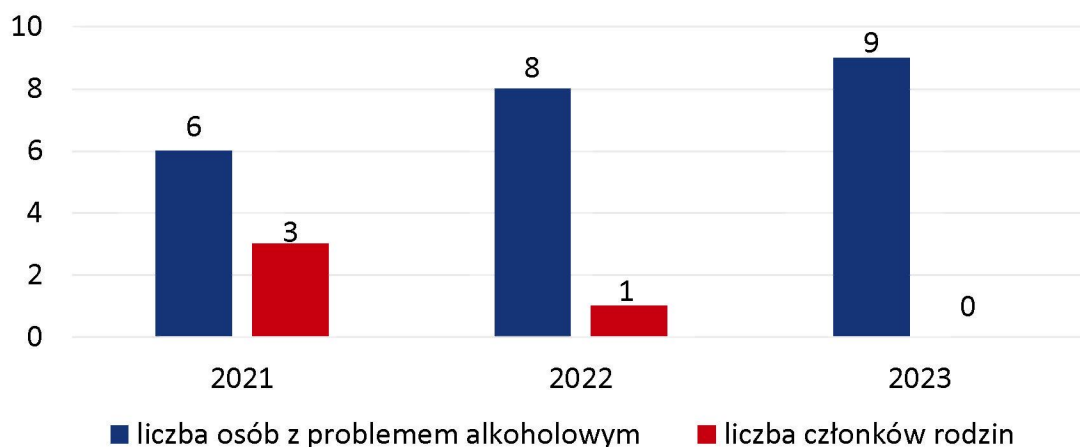
wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi prowadzono rozmowy	18	13	16
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi prowadzono rozmowy	11	0	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	1	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok oraz Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022 i 2023

W 2023 roku i w latach poprzednich na terenie gminy Wąsewo funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe), który był czynny 8 godzin w miesiącu. Pomoc i wsparcie mogą uzyskać tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc.

W 2023 roku w Punkcie udzielono 18 porad 9 osobom z problemem alkoholowym, z kolei z tej formy wsparcia nie skorzystał żaden członek rodziny osoby z problemem alkoholowym. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba osób uzależnionych objętych poradnictwem oferowanym przez Punkt ulegała regularnemu wzrostowi (w 2023 roku względem 2021 roku o 50,0%), natomiast liczba członków rodzin zmniejszała się.

Wykres 55. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok oraz Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022 i 2023

Ponadto, na terenie gminy Wąsewo w 2023 roku i latach poprzednich działalność prowadziło stowarzyszenie abstynenckie, tj. organizacja formalna działająca w oparciu o zapisy ustawy o stowarzyszeniach.

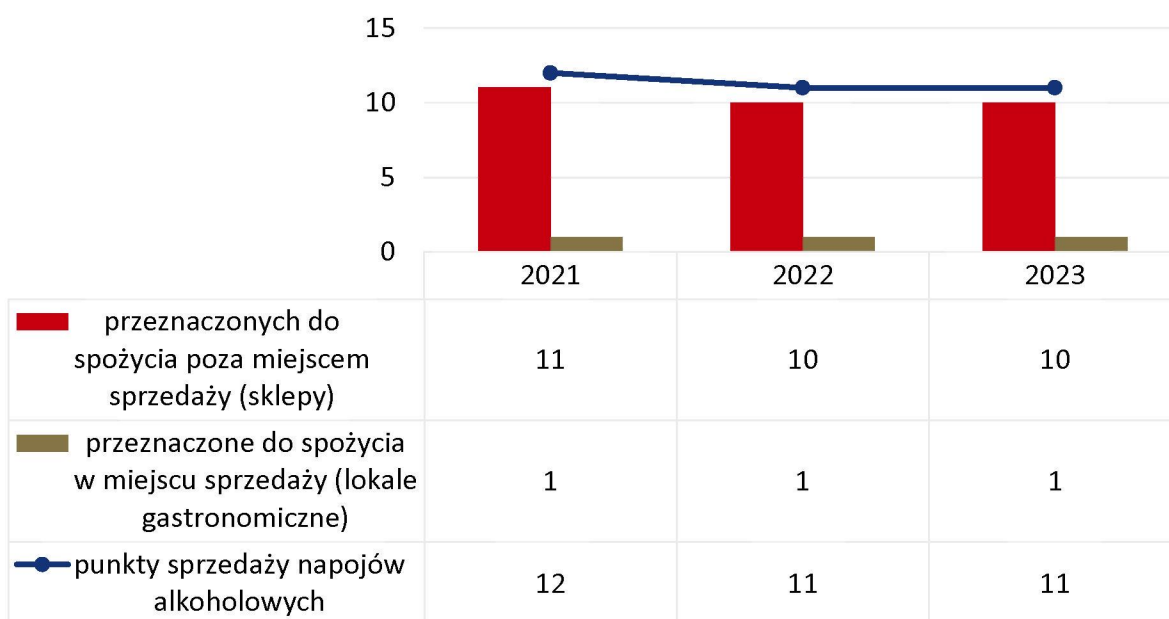
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży**. W latach 2021-2023 na terenie Gminy nie realizowano programów profilaktycznych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU (dawniej PARPA i KBdsPN), ORE, IPIŃ, ani programów z obszaru profilaktyki uniwersalnej, nieobjętych systemem rekomendacji. W omawianym okresie prowadzono natomiast działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i dorosłych m.in. poprzez zapewnienie im możliwości udziału w spektaklach profilaktycznych, festynach i innych imprezach plenerowych oraz imprezach sportowych.

GKRPA w Wąsewie ściśle współpracuje z innymi podmiotami, w tym placówkami oświatowymi, w ramach działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej. Dofinansowuje działania profilaktyczne, takie jak: warsztaty, programy i materiały profilaktyczne, pogadanki, wycieczki szkolne. Szkoły z terenu Gminy w 2023 roku brały udział w różnorodnych kampaniach profilaktyczno-szkoleniowych. W ramach tego przeprowadzane były warsztaty i spotkania edukacyjne oraz dystrybuowano dla nauczycieli materiały szkoleniowe, do pracy z dziećmi i rodzicami podczas szkolnych zebrań.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Wąsewo. W latach 2021-2023 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy była względnie stała – w 2021 roku było to 12 punktów, z kolei w latach 2022-2023 – po 11 punktów. W 2023 roku wśród 11 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, 10 z nich przeznaczonych było do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy), a 1 przeznaczony do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

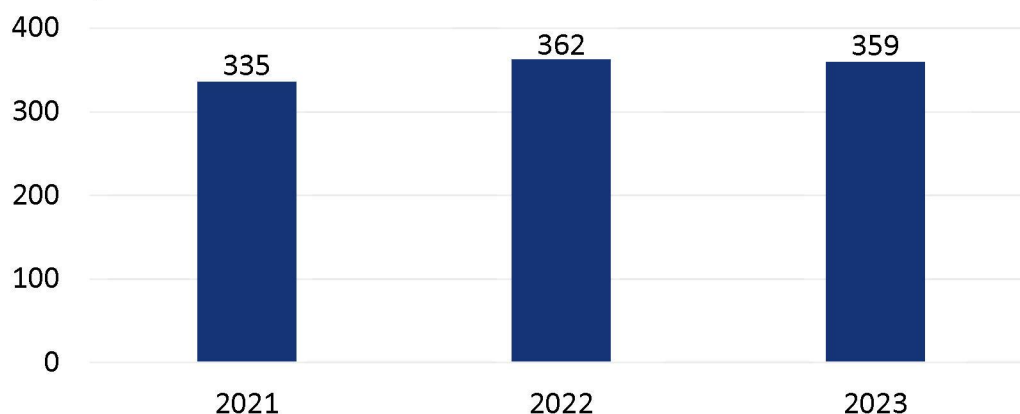
Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wąsewo na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok oraz Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022 i 2023

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wąsewo. W latach 2021-2023 na terenie Gminy liczba ta ulegała wahaniom – w 2021 roku wyniosła 335 osób, w 2022 roku – 362 osoby, z kolei w 2023 roku ukształtowała się na poziomie 359 osób.

Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wąsewo w latach 2021-2023

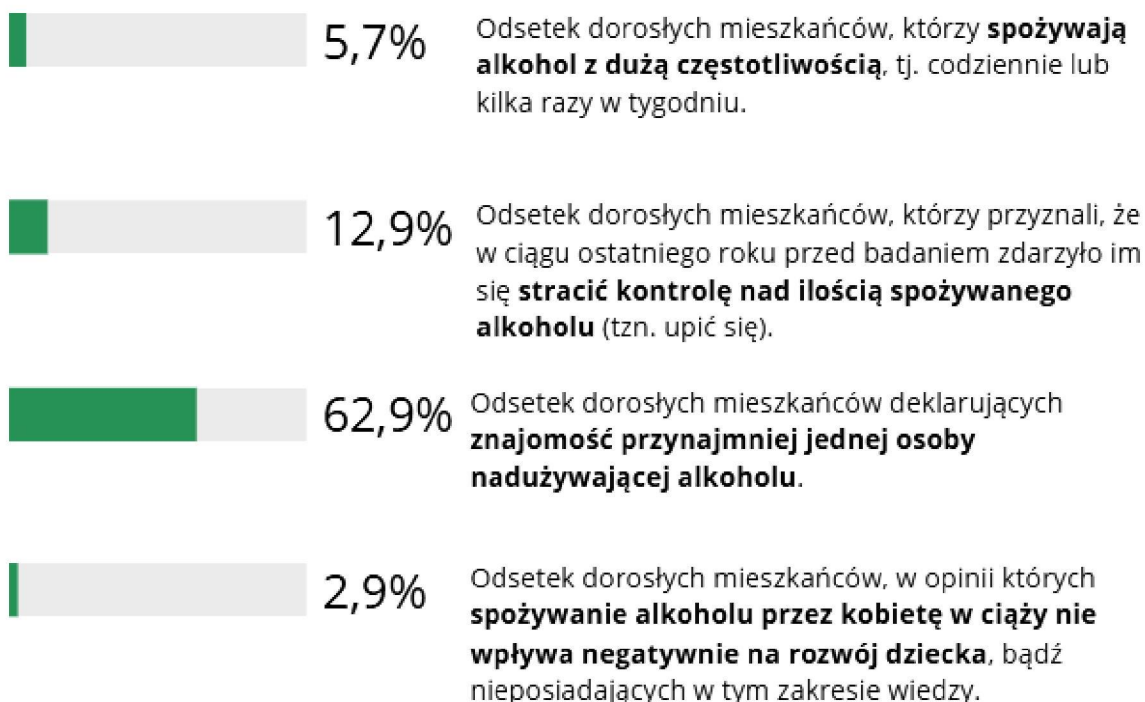

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://bdl.stat.gov.pl>, Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok oraz Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022 i 2023

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

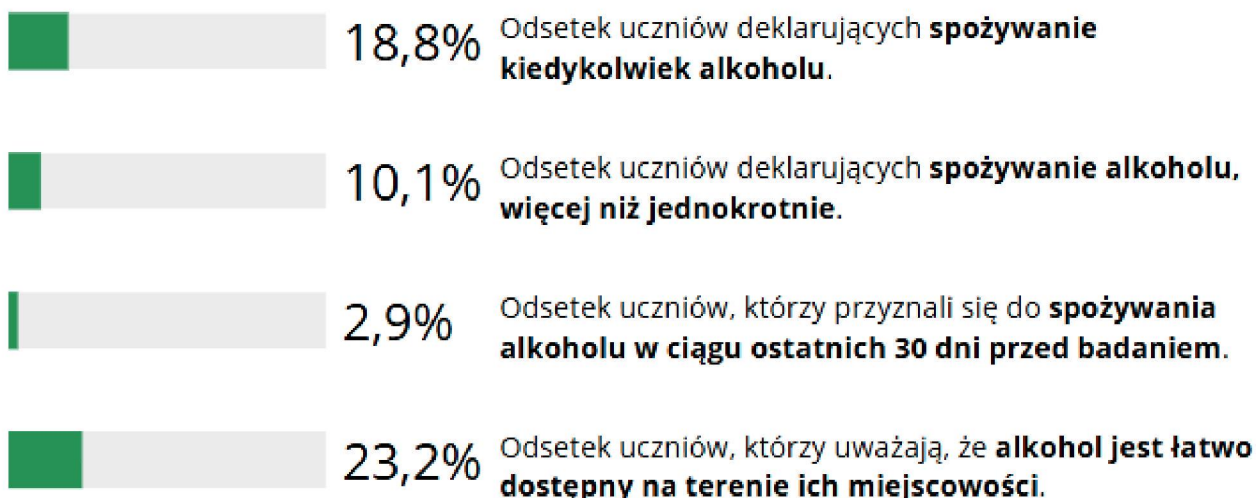
Alkohol

DOROŚLI MIESZKAŃCY

*Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=70

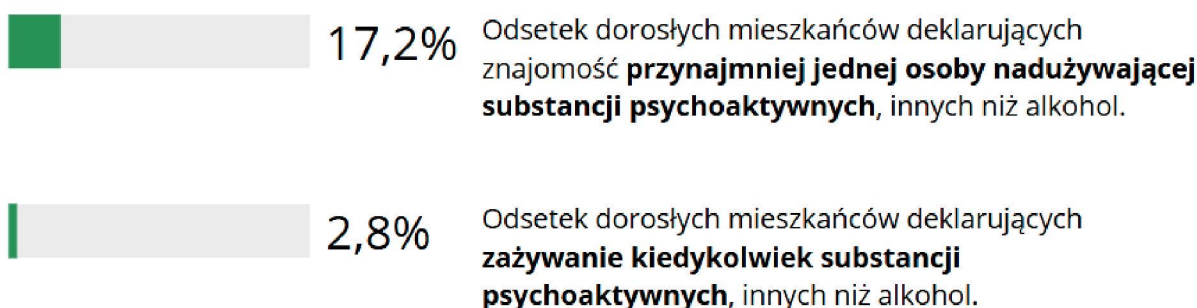
UCZNIOWIE

*Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=69

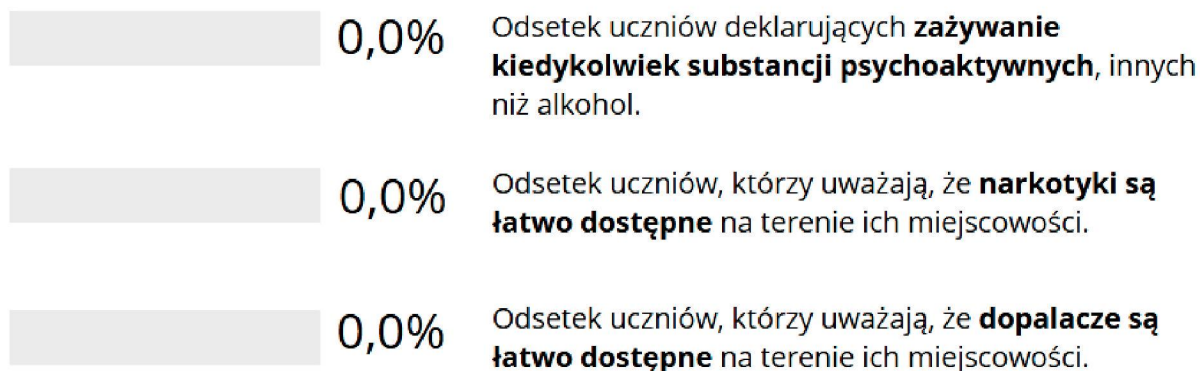
Narkotyki

DOROŚLI MIESZKAŃCY

*Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=70

UCZNIOWIE

**Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=69*

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy konieczne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej, niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Wąsewo zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny, który powołuje Wójt Gminy, natomiast jego obsługę organizacyjno-techniczną zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Tworzą go przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz Sądu Rejonowego (kuratorzy). Łącznie 6 członków.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
 - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
 - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
 - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
 - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
 - 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
 - 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
 - 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
 - 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
 - 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

Jedną z analizowanych kwestii są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych (obecnie grup diagnostyczno-pomocowych). W 2023 roku Zespół odbył 5 posiedzeń. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane były grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe. Na przestrzeni lat 2021-2023, liczba grup ulegała wahaniom, natomiast najniższą wartość osiągnęła w 2022 roku – 7, z kolei najwyższą w 2021 roku – 20. W 2023 roku na terenie Gminy funkcjonowało 14 grup. W przypadku liczby ich spotkań, również dostrzegalne były wahania. Najwięcej spotkań odbyło się w 2021 roku – 34, najmniej w 2022 roku – 18, z kolei w 2023 roku było to 28 spotkań.

Tabela 26. Dane statystyczne dotyczące Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023

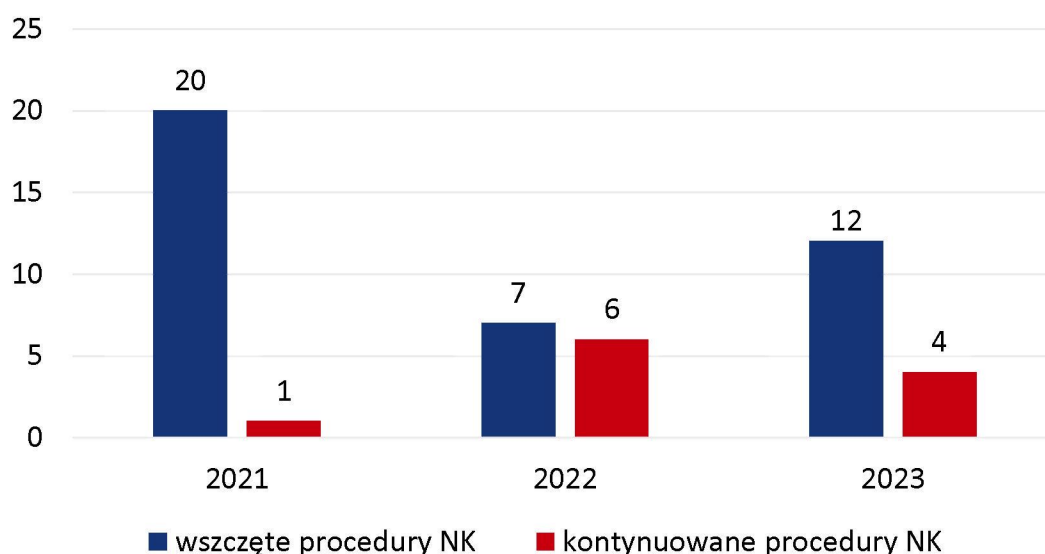
Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	5
liczba powołanych grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych	20	7	14
liczba spotkań grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych	34	18	28

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2021, 2022 i 2023 r.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w ramach powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia wtoku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy.

Na przestrzeni lat 2021-2023 na terenie gminy Wąsewo najczęściej procedur „Niebieskie Karty” wszczynano w 2021 roku, a ich liczba osiągnęła wówczas 20. W 2022 roku było to 7 procedur, z kolei w 2023 roku – 12. W przypadku liczby procedur kontynuowanych z lat poprzednich zaobserwowano wahania – w 2023 roku ich liczba wyniosła 4, wobec czego względem 2021 roku zwiększyła się o 3 procedury, z kolei w porównaniu do roku 2022 zmniejszyła się o 2. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 58. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2021-2023

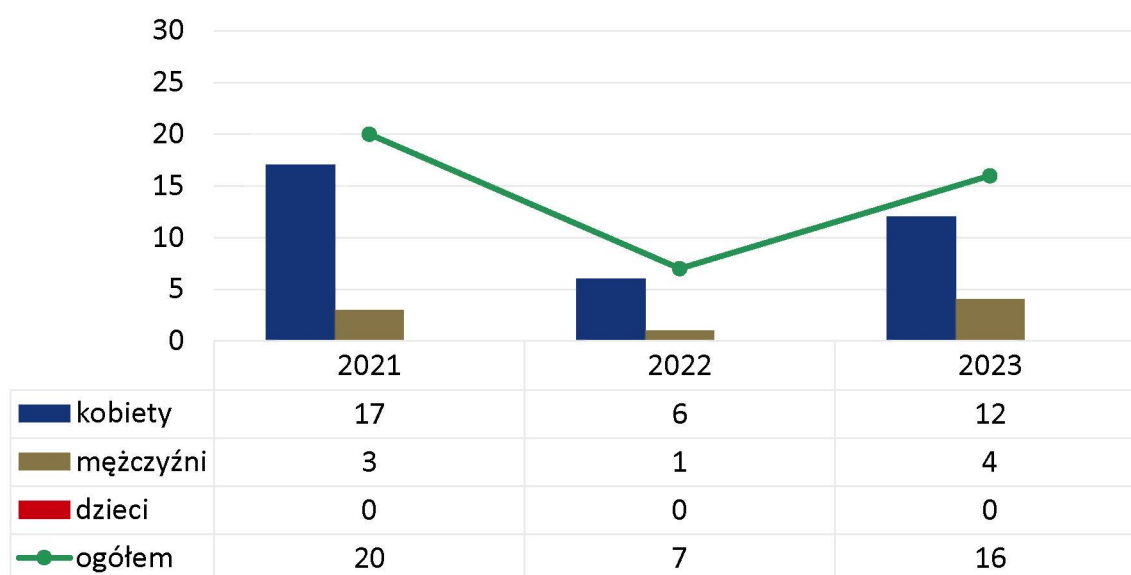
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za rok 2021, 2022 i 2023

Przemoc domowa to problem, który dotyka różnorodne grupy społeczne, niezależnie od płci, wieku, poziomu wykształcenia, zajmowanej pozycji społecznej czy też zawodu. W 2023 roku na terenie gminy Wąsewo kobiety stanowiły 75,0% wszystkich osób doznających przemocy (12 osób). W tym samym roku procedurą objęto 4 mężczyzn doznających przemocy domowej. W 2023 roku ogólna liczba osób doznających przemocy, objętych działaniami w ramach procedury wyniosła 16 osób, co oznacza, że była ponad dwukrotnie większa względem roku 2022 (7 osób) oraz mniejsza o 20,0% w stosunku do 2021 roku (20 osób).

W omawianym okresie żadne dziecko z terenu gminy Wąsewo nie zostało objętych procedurą „Niebieskie Karty” z powodu doświadczania przemocy domowej. W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka wychowującego się w rodzinie uwiękłej w problem przemocy domowej, konieczne jest umieszczenie go w pieczy zastępczej. Istotne jest zatem

efektywne zapobieganie i rozwiązywanie problemu przemocy w środowiskach rodzinnych oraz praca z rodzicami, celem powrotu dziecka do rodziny biologicznej. W trosce o dobro małoletnich dzieci, GOPS w Wąsewie współpracuje z instytucjami takimi jak Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej oraz Sąd Rodzinny i Opiekuńczy.

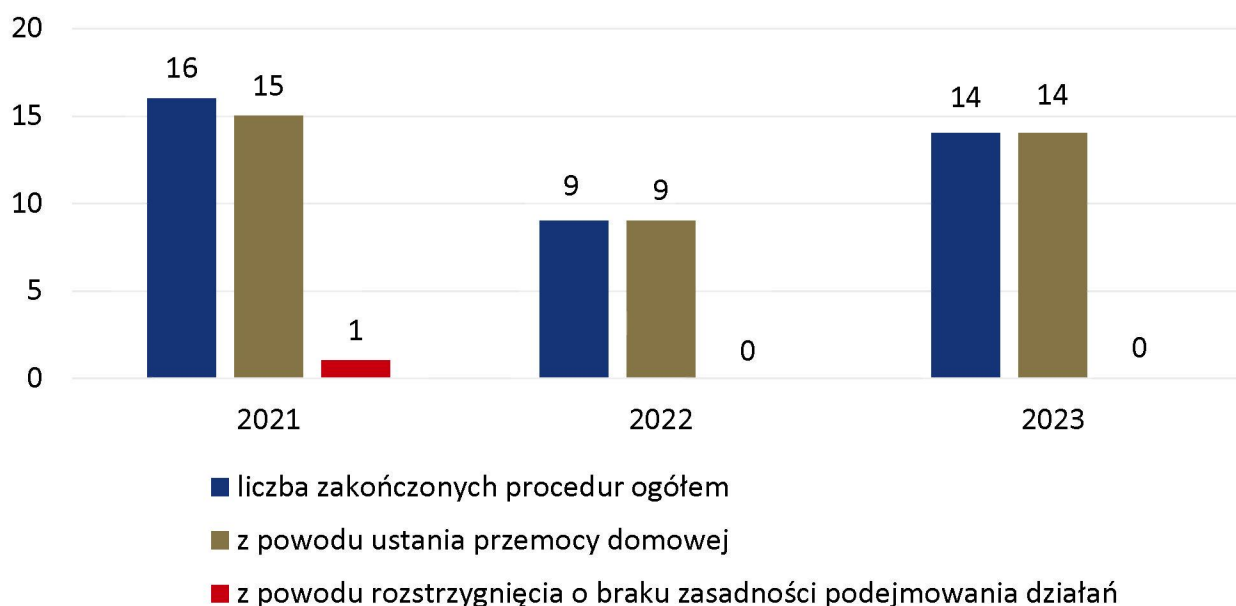
Wykres 59. Liczba osób doznających przemocy objętych procedurą „Niebieskie Karty” na terenie gminy Wąsewo w latach 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2021, 2022 i 2023 r.

W latach 2021-2023 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Wąsewo ulegała wahaniom. W 2023 roku zakończono 14 procedur, w tym wszystkie z tytułu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje kolejny wykres.

Wykres 60. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Wąsewo w latach 2021-2023

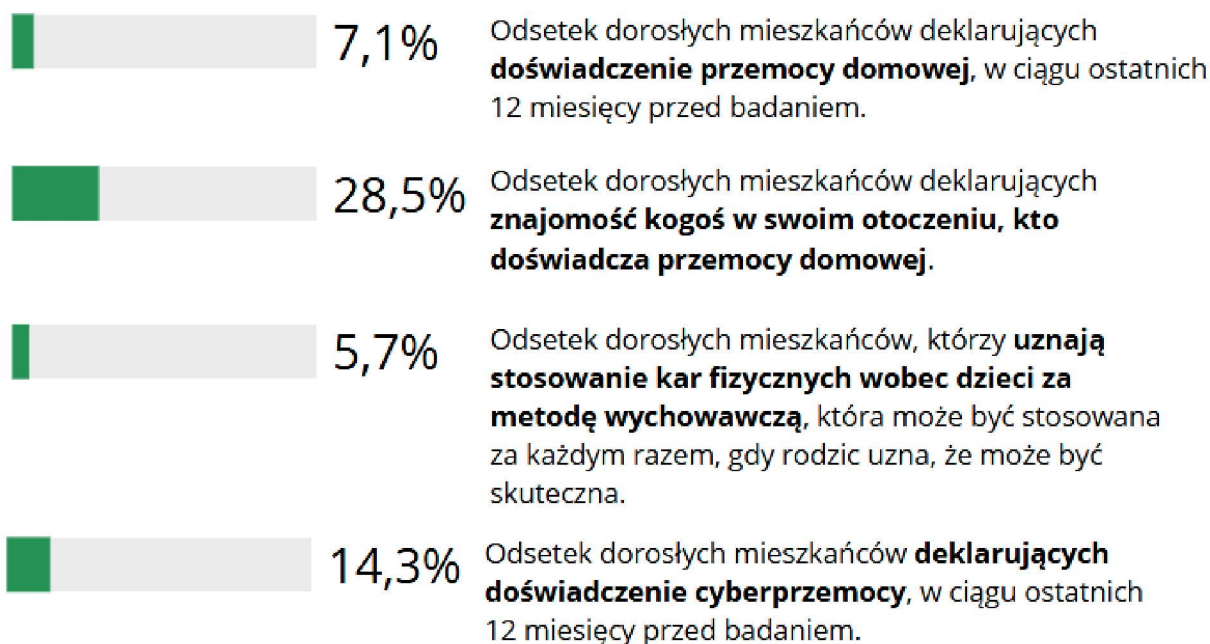
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

Zespół Interdyscyplinarny w Wąsewie, poza realizowaniem procedury „Niebieskie Karty” udzielał również innego rodzaju wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej. Osobom doświadczającym przemocy domowej udzielano informacji dotyczących ich praw, natomiast osobom ją stosującym – informacji dotyczących programów korekcyjno-edukacyjnych. Zarówno osoby doznające, jak i stosujące przemoc kierowane były do psychologa, który pełnił dyżury w Urzędzie Gminy w Wąsewie.

Przeciwdziałanie przemocy domowej jest także obszarem działalności innych instytucji i służb funkcjonujących na terenie Gminy. Członkowie GKRPA prowadzili rozmowy z osobami stosującymi przemoc, mającymi problemy alkoholowe, a ponadto w 2023 roku złożyli do Sądu Rodzinnego w Ostrowi Mazowieckiej 4 wnioski o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu. Dzielnicy oraz policjanci z KPP w Ostrowi Mazowieckiej systematycznie monitorowali stan bezpieczeństwa na terenie Gminy, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rodziny, w których realizowana jest procedura „Niebieskiej Karty”. Kuratorzy sądowi udzielali informacji dotyczących rodzin objętych procedurą NK, natomiast placówki oświatowe funkcjonujące na terenie gminy Wąsewo, prowadziły działania dydaktyczno-profilaktyczne z zakresu zapobiegania agresji i przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o szkolne programy profilaktyczne wychowawcze.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

*Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=70

UCZNIOWIE

*Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=69

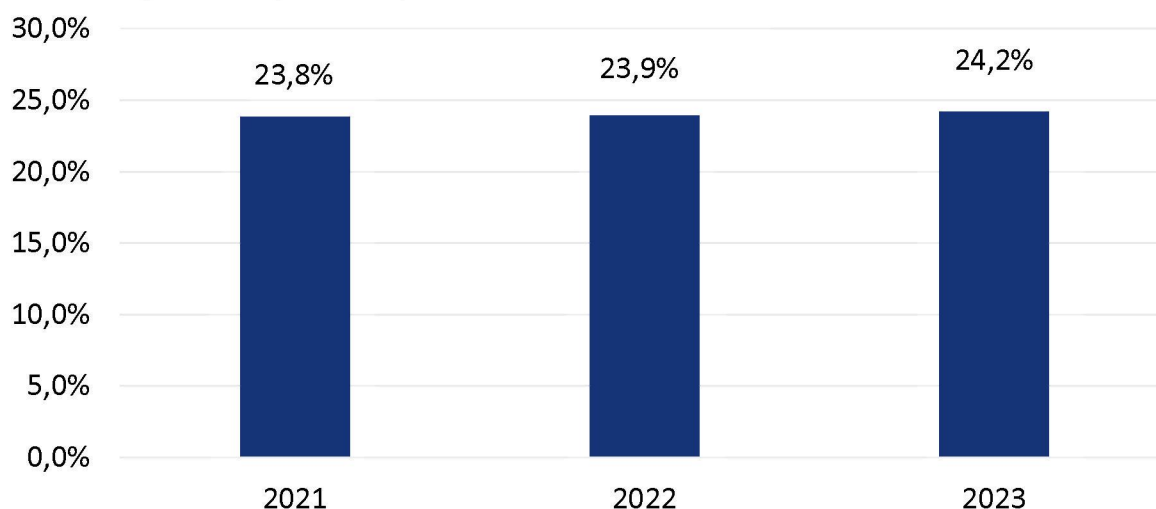
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla polityki społecznej. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym członkiem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat, w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W gminie Wąsewo odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2023 roku wyniósł 24,2%, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2021 o 0,4 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 61. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Wąsewo na przestrzeni lat 2021-2023

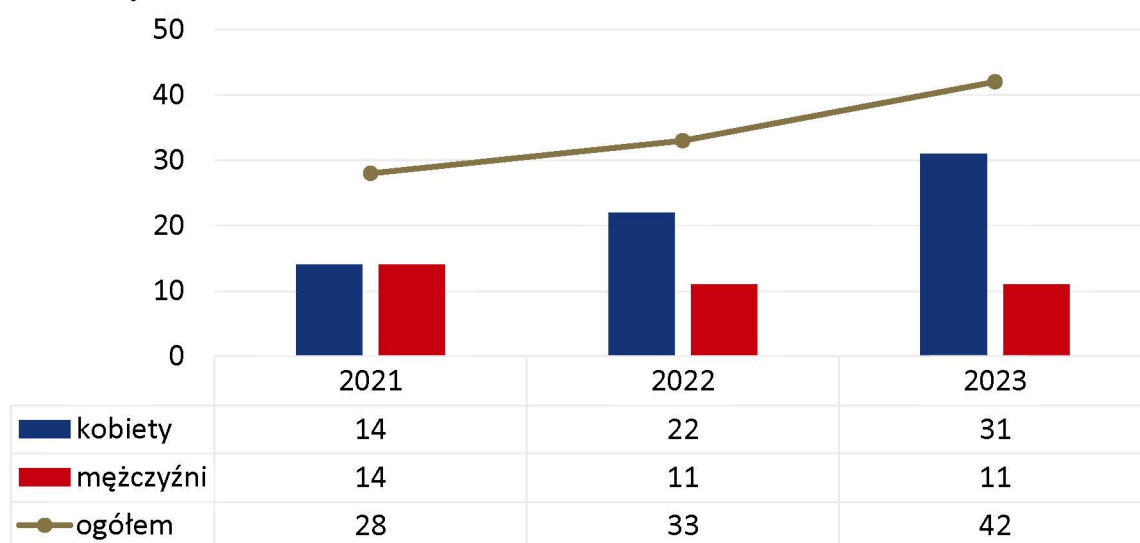

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

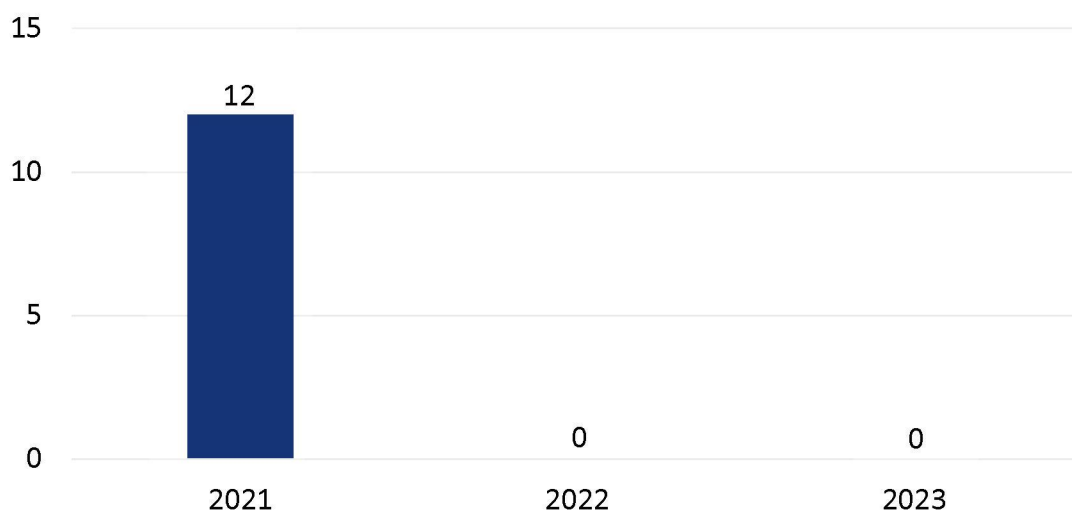
Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym, korzystających z pomocy i wsparcia GOPS w Wąsewie wyniosła w 2023 roku 42. 73,8% stanowiły kobiety (31 osób), natomiast pozostałe 26,2% to mężczyźni (11 osób). Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzec można wzrost w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy, będących w wieku poprodukcyjnym, który w 2023 roku względem 2021 roku ukształtował się na poziomie 50,0%. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 62. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W latach 2021-2023 z zasiłku pielęgnacyjnego skorzystało 12 mieszkańców gminy Wąsewo po 75 roku życia i było to wyłącznie w 2021 roku.

Wykres 63. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, które nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70,0% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonkowie, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

W latach 2021-2023 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina ulegała wzrostowi o 1 osobę corocznie – w 2021 roku było to 5 osób, w 2022 roku – 6 osób, z kolei w 2023 roku – 7 osób. Przeznaczana na ten cel kwota świadczeń ulegała wahaniom, jednakże w 2023 roku osiągnęła najniższą wartość – 159 843,34 zł. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Odpłatność gminy Wąsewo za pobyt jej mieszkańców w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób przebywających w DPS	5	6	7
kwota świadczeń [w złotych]	180 575,60	180 846,54	159 843,34

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie za rok 2021, 2022 i 2023

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

**Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=70*

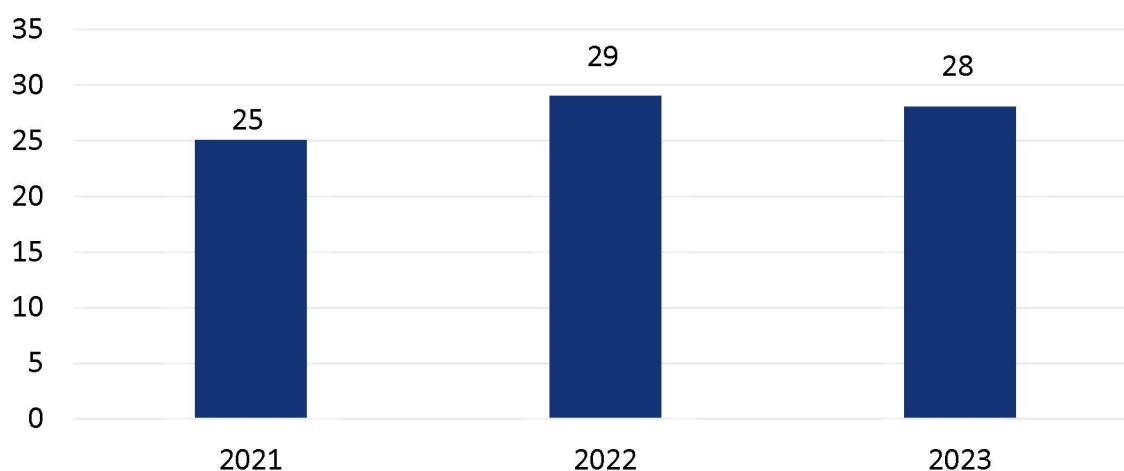
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

W 2023 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 28, co oznacza, że w stosunku do 2021 roku odnotowano wzrost o 12,0%, z kolei względem roku 2022 roku – spadek o 3,4%.

Wykres 64. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023

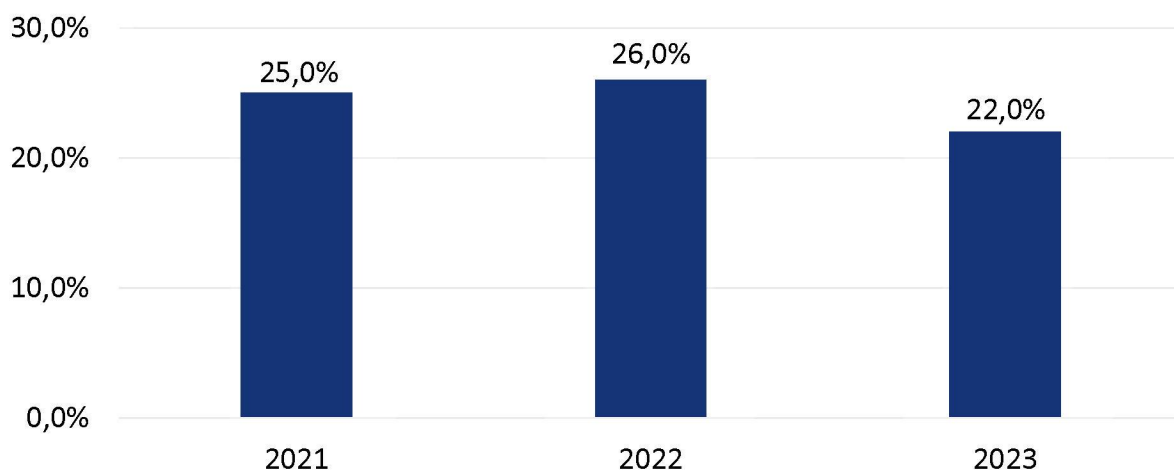

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

W latach 2021-2023 dostrzegalna była zmienna tendencja jeśli chodzi wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2021 roku osiągnął on wartość 25%, w 2022 roku – 26%, z kolei w 2023 roku był najniższy i przyjął wartość 22,0%.

Wykres 65. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021

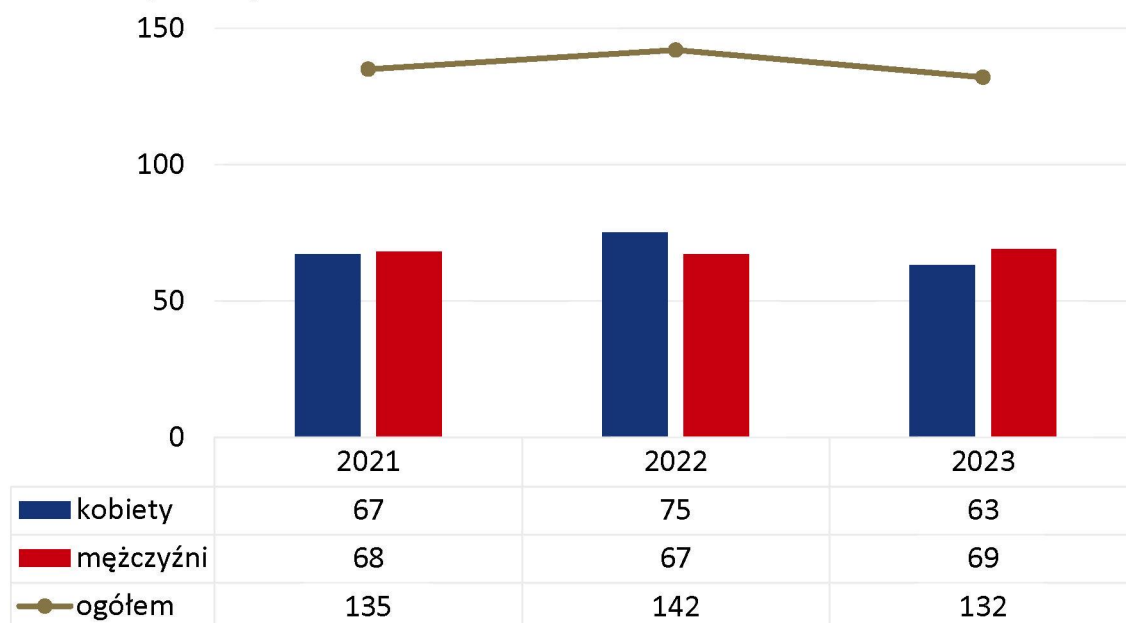

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Pracownicy socjalni GOPS w Wąsewie współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy w Ostrowi Mazowieckiej w zakresie przekazywania informacji o aktualnych ofertach pracy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, korzystającym z pomocy społecznej oraz informowali zainteresowane osoby o możliwości skorzystania z poradnictwa zawodowego.

Na koniec 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowi Mazowieckiej, zarejestrowanych było łącznie 132 mieszkańców gminy Wąsewo, czyli najmniej w okresie 2021-2023. Pod względem płci występowała nieznaczna dysproporcja – pozostających bez pracy mężczyzn było w 2023 roku więcej niż kobiet (liczba kobiet – 63, liczba mężczyzn – 69).

Wykres 66. Mieszkańcy gminy Wąsewo zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w 2023 roku w stosunku do 2021 roku nastąpił wzrost udziału osób mających mniej niż 25 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy (o 4,2 pp.). W przypadku mieszkańców do 30 roku życia zarejestrowanych w PUP na przestrzeni analizowanych lat odnotowano wahania, jednakże w 2023 roku wskaźnik ten wynosił 33,3% i był najniższy w omawianym okresie. Udział osób powyżej 50 roku życia w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych systematycznie spadał, a wartość spadkowa ukształtowała się na poziomie 5,5 pp. w 2023 roku względem 2021 roku. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 28. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Wąsewo w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2021-2023

Kategoria wiekowa	31 grudnia 2021		31 grudnia 2022		31 grudnia 2023	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
do 25 roku życia	26	19,3%	32	22,5%	31	23,5%
do 30 roku życia	50	37,0%	55	38,7%	44	33,3%
powyżej 50 roku życia	28	20,7%	22	15,5%	20	15,2%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru, czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwanie bezrobotnych mieszkańców gminy Wąsewo oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu ostrowskiego. W przypadku Gminy liczba osób długotrwanie bezrobotnych była stała na przestrzeni lat 2021-2023 i wynosiła 87, z kolei ich udział w ogólnej liczbie osób pozostających bez zatrudnienia ulegał wahaniom, a w 2023 roku był najwyższy, tj. 65,9%. Warto zwrócić uwagę na fakt, że odsetek osób długotrwanie bezrobotnych w Gminie, w latach 2021-2023 stanowił ponad połowę wszystkich mieszkańców pozostających bez zatrudnienia. W powiecie ostrowskim udział osób długotrwanie bezrobotnych wyniósł w 2023 roku 56,7%, co oznacza, że sytuacja w gminie Wąsewo była mniej korzystna pod tym względem.

Tabela 29. Liczba długotrwanie bezrobotnych mieszkańców gminy Wąsewo oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu ostrowskiego na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie		2021	2022	2023
Gmina	liczba osób	87	87	87
	udział [%]	64,4%	61,3%	65,9%
Powiat	liczba osób	1 452	1 379	1 292
	udział [%]	59,8%	58,1%	56,7%

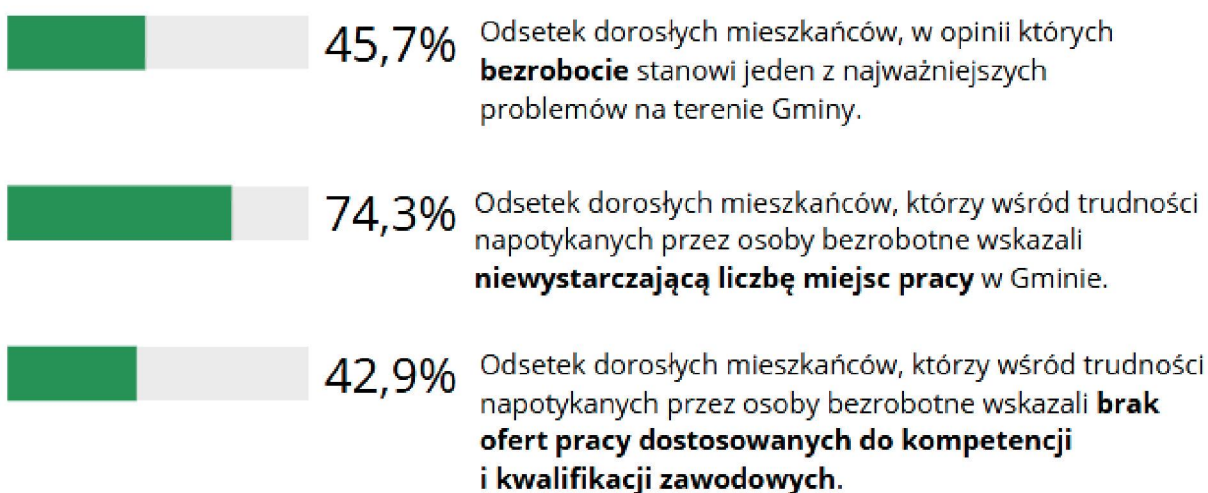
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Wąsewo współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Ostrowi Mazowieckiej w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne itp., ale również podejmuje działania w zakresie promowania aktywności osób bezrobotnych w celu powrotu na rynek pracy poprzez wypłatę dodatków aktywizacyjnych, refundację kosztów opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 lub osobą zależną oraz refundację kosztów dojazdu lub zakwaterowania osobom bezrobotnym, które podejmują pracę poza miejscem zamieszkania.

W 2023 roku na podstawie udzielonego pełnomocnictwa przez Wójta Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie wykonywał czynności związane z realizacją porozumienia zawartego z Powiatowym Urzędem Pracy w Ostrowi Mazowieckiej, w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych na terenie gminy Wąsewo. W omawianym roku 7 osób bezrobotnych objętych pomocą społeczną wykonywało prace społecznie użyteczne, a koszt świadczeń z tego tytułu wyniósł 20 895,07 zł.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

*Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=70

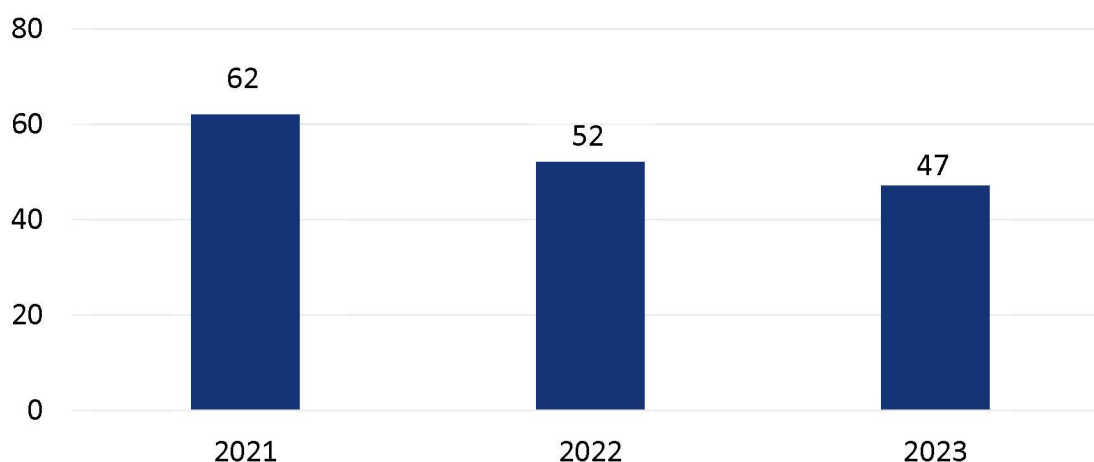
Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Liczba rodzin zamieszkujących gminę Wąsewo, którym została udzielona materialna pomoc społeczna z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023 ulegała systematycznemu spadkowi. W 2021 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 62 rodziny, w 2022 – 52, natomiast w 2023 roku – 47 rodzin. W analizowanym okresie wartość spadkowa wyniosła 24,2%.

Wykres 67. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

W 2023 roku zasiłki stałe pobierało 35 osób, zasiłek okresowy – 13 osób, a zasiłek celowy – 41 osób. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego oraz celowego uległa zmniejszeniu, natomiast w przypadku zasiłku okresowego odnotowano nieznaczny wzrost liczby świadczeniobiorców. Kwota świadczeń w analizowanych latach w przypadku zasiłków stałych i okresowych ulegała wahaniom, z kolei kwota wydatkowana na zasiłki celowe systematycznie malała osiągając w 2023 roku wartość 34 636 zł. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 30. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023

rodzaj zasiłku	2021		2022		2023	
	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]
zasiłek stały	39	223 828	36	222 802	35	241 742
zasiłek okresowy	10	14 570	11	16 372	13	15 667
zasiłek celowy	57	48 138	43	40 318	41	34 636

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

W 2023 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 25 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 153 osobom. W przeciągu lat 2021-2023 liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne ulegała wahaniom, natomiast najwyższą wartość osiągnęła w 2022 roku (32 osoby). Liczba beneficjentów niepieniężnej formy wsparcia uległa znacznemu wzrostowi w omawianym okresie, na poziomie 75,9%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela. Warto zaznaczyć, że spośród 153 osób korzystających w 2023 roku z pomocy w formie posiłku, 150 osób to uczniowie lokalnych szkół.

Tabela 31. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenie pieniężne	10	32	25
świadczenie niepieniężne	87	101	153

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

GOPS w Wąsewie wydawał także skierowania do objęcia wsparciem w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, finansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), który uzupełnia działania gmin realizowane w ramach systemu pomocy społecznej skierowane do osób w trudnej sytuacji życiowej. W 2023 roku dystrybucją żywności na terenie Gminy zajmowało się Stowarzyszenie Rodzin

Abstynenckich w Ostrowi Mazowieckiej, za pośrednictwem GOPS oraz Parafii Rzymsko Katolickiej pw. Najświętszej Maryi Panny w Wąsewie. Wsparciem objęto wówczas 340 osób.

GOPS w Wąsewie prowadzi postępowanie w sprawach przyznawania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym, dla uczniów z terenu Gminy, pochodzących z rodzin o niższym statusie materialnym. W 2023 roku wpłynęło 40 wniosków o udzielenie stypendium szkolnego refundującego częściowo poniesione przez rodziców koszty, na cele o charakterze edukacyjnym (zakup artykułów szkolnych i sportowych). Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Koszt wypłaconych świadczeń wyniósł 15 872,00 zł, w tym 12 697,60 zł z dotacji oraz 3174,40 zł ze środków własnych Gminy.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2023 roku z pomocy i wsparcia GOPS w Wąsewie z powodu bezdomności skorzystała 1 osoba. W latach 2021-2022 roku pomocą społeczną z w/w powodu nie objęto żadnej osoby bezdomnej, przebywającej na terenie Gminy.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

**Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=70*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Wąsewo została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

MISJA	WIZJA
• Wzmacnianie i rozwijanie lokalnego systemu pomocy społecznej, w oparciu o posiadane zasoby oraz przy współpracy z mieszkańcami i podmiotami zewnętrznymi.	• Gmina Wąsewo zapewnia dostęp do trafnie odpowiadających na potrzeby usług społecznych, skierowanych do wszystkich grup społecznych.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

1. Wieloaspektowe wsparcie rodzin, w tym w szczególności rodzin zmagających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

2. Tworzenie inkluzywnej polityki senioralnej oraz dla osób z niepełnosprawnościami.

3. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.

4. Zmniejszenie skali problemu uzależnień na terenie Gminy, poprzez właściwe działania interwencyjne oraz profilaktykę.

5. Zapewnienie infrastruktury wspierającej zdrowie psychiczne mieszkańców Gminy oraz podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze dobrostanu psychicznego.

6. Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców.

Cel strategiczny I. Wieloaspektowe wsparcie rodzin, w tym w szczególności rodzin zmagających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Cel operacyjny I. Wzmocnienie kompetencji rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej				
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej	Liczba rodzin pełniących funkcję rodziny wspierającej	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, terapia rodzinna)	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych	GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
	Podniesienie jakości życia rodzin	Liczba świadczonych form usług społecznych		
Zabezpieczenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Poprawa sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które Gmina poniosła odpłatność	GOPS	Budżet Gminy

Kontynuowanie prowadzenia poradnictwa socjalnego, psychologicznego itp. dla rodzin	Podniesienie jakości życia rodzin	Liczba osób objętych poradnictwem	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, prawnego itp. oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy	Liczba podjętych działań w zakresie rozpowszechniania informacji	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PPP	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/ warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach	GOPS, ZI, GKRPA, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń		

Cel operacyjny II. Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju				
Zainicjowanie powstania na terenie Gminy placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3 (np. żłobka lub klubu dziecięcego)	Zapewnienie odpowiednich warunków do nauki i rozwoju dzieci. Umożliwienie rodzicom podjęcie zatrudnienia.	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy placówek opieki nad dziećmi do lat 3 Liczba miejsc w placówkach	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Organizowanie, wspieranie i promowanie imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi	Wzrost integracji rodzin z dziećmi	Liczba zorganizowanych imprez		
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę	UG, GOPS, placówki oświatowe	Brak kosztów
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym w placówkach oświatowych	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, w tym rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	UG, GBP, GCSiR, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	UG, GBP, GCSiR, GKRPA, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
--	--	--	--	--

Cel strategiczny II. Tworzenie inkluzywnej polityki senioralnej oraz dla osób z niepełnosprawnościami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Cel operacyjny I. Zintegrowana polityka senioralna oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami				
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy, PFRON, Fundusze Europejskie
Zainicjowanie zorganizowania wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz seniorów	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych	Liczba wolontariuszy Liczba osób objętych wolontariatem	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Współpraca z sektorem pozarządowym w zakresie wsparcia seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz osób chorych, z niepełnosprawnością oraz seniorów	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach	Liczba uczestników programów	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Kontynuowanie zapewnienia profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez realizację usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością w Gminie	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba osób objętych wsparciem asystentów		
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności	Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych	GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Zabezpieczenie pobytu mieszkańców Gminy w domach pomocy społecznej	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki	Liczba mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym	Poprawa warunków bytowych seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba osób objętych pomocą materialną	GOPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny II. Aktywizacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz integrowanie ich ze społecznością lokalną				
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba podjętych działań promujących	GOPS, UG, NGO, GBP, GCSiR, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Realizacja akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych, w tym bezpieczeństwa cyfrowego.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych	Liczba podjętych działań informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów	UG, GOPS, KPP, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie umiejętności osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów	Poprawa dostępności do zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością Wzrost aktywności społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach	GOPS, UG, NGO, GBP, GCSiR	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup	Realizacja projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami	Liczba zrealizowanych projektów/programów	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba uczestników		

Informowanie osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy o Warsztatach Terapii Zajęciowej, zlokalizowanych w sąsiednich gminach oraz o usługach świadczonych przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Ostrowi Mazowieckiej.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej	Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusze Europejskie
--	---	--	---------------	---

Cel strategiczny III. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Cel operacyjny I. Rozwijanie systemu wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej				
Pomoc rodzinom doznającym przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Spadek liczby rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	GOPS, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
		Liczba wszczętych procedur		
		Liczba zakończonych procedur		
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba działań informacyjnych	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba rozpowszechnionych informacji		
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”	Liczba uczestników szkoleń	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych	ZI	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie poradnictwa osobom doznającym problemu przemocy domowej	Objęcie osób profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba udzielonych porad Liczba osób, którym udzielono porad	GOPS, ZI, GKRPA	Budżet Gminy Budżet Państwa
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej	GOPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Cel operacyjny II. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie właściwego reagowania na przemoc domową				
Edukacja mieszkańców na temat form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie różnych form przemocy, a także wzrost wrażliwości mieszkańców na jej przejawy	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów profilaktycznych	UG, ZI, KPP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy	Liczba kampanii społecznych, w których uczestniczyła Gmina	UG, GOPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych	GOPS, KPP, GKRPA, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba zorganizowanych działań		

Cel strategiczny IV. Zmniejszenie skali problemu uzależnień na terenie Gminy, poprzez właściwe działania interwencyjne oraz profilaktykę.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Cel operacyjny I. Ograniczanie negatywnych skutków społecznych uzależnień na terenie Gminy oraz podejmowanie działań pomocowych względem osób uzależnionych i ich rodzin				
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna	GOPS	Budżet Gminy
Rozwój ruchu samopomocowego wśród osób uzależnionych oraz ich rodzin (dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych)	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnione/nadmiernie pijącej, zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego rodzinom osób uzależnionych	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych	UG, GOPS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Kontytuowanie działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w celu przeciwdziałania problemowi uzależnień w Gminie	Zwiększenie pomocy dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	Liczba osób korzystających z poradnictwa w Punkcie	UG, GKRPA	Budżet Gminy, Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuacja czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe	Liczba wniosków skierowanych do sądu	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba wydanych opinii		

Cel operacyjny II. Działalność profilaktyczna w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień względem dzieci i młodzieży oraz ogółu społeczności lokalnej				
Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki	GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba przeprowadzonych programów		
Dalsza realizacja warsztatów i innych form edukacji szkolnej, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych	UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i sprzedawców dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
	Zwiększenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży			

Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia	GKRPA, GOPS, UG, KPP, NGO, GBP, GCSiR, placówki oświatowe	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży	Ograniczanie negatywnych skutków spożywania alkoholu	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych	GOPS, GKRPA, UG, KPP, NGO	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba uczestników		
Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu	Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	UG, GKRPA	Brak kosztów
		Liczba punktów sprzedaży alkoholu		

Organizacja szkoleń dla członków GKRPA, a także organizacja szkoleń dla innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystenta rodziny, funkcjonariuszy Policji) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	UG, GKRPA, GOPS, KPP, placówki oświatowe	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
--	---	--	--	---

Cel strategiczny V. Zapewnienie infrastruktury wspierającej zdrowie psychiczne mieszkańców Gminy oraz podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze dobrostanu psychicznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Cel strategiczny I. Poprawa dostępności do pomocy dla osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego				
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej	Liczba przeprowadzonych działań Liczba osób korzystających ze wsparcia	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego	Liczba przeprowadzonych programów i innych działań profilaktycznych	UG, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Zapewnienie bezpłatnego wsparcia mieszkańcom Gminy, również tym nieobjętym systemem pomocy społecznej	Podniesienie poziomu dobrostanu psychicznego mieszkańców	Liczba osób objętych bezpłatnym wsparciem psychologicznym Liczba miejsc świadczących bezpłatne wsparcie psychologiczne	UG, GOPS, GKRPA, NGO, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel strategiczny VI. Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Cel operacyjny I. Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja osób bezrobotnych w celu zwiększenia ich szans na lokalnym rynku pracy				
Stała współpraca z PUP w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba osób biorących w nich udział	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z PUP w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia	Liczba podjętych działań informacyjnych	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa

Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy	Liczba podjętych działań motywujących	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Cel operacyjny II. Włączenie społecznie osób dotkniętych ubóstwem oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym				
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych	UG, GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Wsparcie finansowe uczniów poprzez udzielanie im stypendiów szkolnych	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego gminy, w zakresie udzielania schronienia osobom bezdomnym, na podstawie współpracy z sąsiednimi gminami/powiatem	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności	Liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Wąsewo. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2022-2023, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

W prognozie na lata 2025-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku przewidywaną na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie.

Tabela 32. Ramy finansowe Strategii

Rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	OGÓŁEM
2022	64 687	4 905 807	0	23 014	3 953 409	8 946 917
2023	95 621	1 376 130	0	15 872	2 516 706	4 004 329
2024¹⁴	61 500	1 508 000	0	15 000	2 473 250	4 057 750
Prognoza						
2025	63 038	1 545 700	0	15 375	2 535 081	4 159 194
2026	64 614	1 584 343	0	15 759	2 598 458	4 263 174
2027	66 229	1 623 952	0	16 153	2 663 419	4 369 753
2028	67 885	1 664 551	0	16 557	2 730 004	4 478 997
2029	69 582	1 706 165	0	16 971	2 798 254	4 590 972
2030	71 322	1 748 819	0	17 395	2 868 210	4 705 746

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

¹⁴ Wartość za rok 2024 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok dla gminy Wąsewo

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 33. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Wąsewo o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030”	II kwartał 2025 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	II kwartał 2025 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring	Na koniec każdego roku w okresie od 2025 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii	I kwartał 2031 r.

Źródło: Opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Należy jednak pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii, GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo, ale również nowe, nieuwjęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze Gminy rozumiane jest jako: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem,
- informacja o postępach wdrażania Strategii,
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach,
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Do oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Wąsewo do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku 2023, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów w 2030 roku.

Tabela 34. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Wieloaspektowe wsparcie rodzin, w tym w szczególności rodzin zmagających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	3	poniżej 10
		Liczba asystentów rodziny	1	1
		Liczba rodzin wspierających	0	min. 2
		Liczba żłobków/klubów dziecięcych	0	min. 1
		Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny	b.d.	min. 2

		Liczba zorganizowanych na terenie Gminy imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi	b.d.	min. 3
		Liczba placówek oświatowych, w których świadczone jest wsparcie psychologiczne	b.d.	min. 2
		Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej	4	poniżej 5
		Liczba realizowanych usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, terapia rodzinna)	0	min. 1
		Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	2	min. 2
		Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	2	min. 3
2.	Tworzenie inkluzywnej polityki senioralnej oraz dla osób z niepełnosprawnościami	Liczba uczestników programów osłonowych na rzecz osób chorych, z niepełnosprawnością oraz seniorów	b.d.	min. 10
		Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością	b.d.	min. 1
		Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych	32	min. 40
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność	7	poniżej 15
3.	Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej	Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych w roku	14	poniżej 20
		Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	0	poniżej 10
		Liczba miejsc na terenie Gminy, gdzie świadczone jest wsparcie dla osób	3 (UG, GOPS, PIK)	min. 3

		doznających przemocy domowej		
4.	Zmniejszenie skali problemu uzależnień na terenie Gminy, poprzez właściwe działania interwencyjne oraz profilaktykę	Liczba punktów informacyjno-konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin	1	1
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych (stowarzyszenie abstynenckie)	1	min. 1
		Liczba grup samopomocowych dla osób współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików (DDA)	0	min. 1
		Liczba zrealizowanych w placówkach oświatowych rekomendowanych programów profilaktycznych	0	min. 2
		Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie	359	powyżej 365
		Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami	0	min. 11

5.	Zapewnienie infrastruktury wspierającej zdrowie psychiczne mieszkańców Gminy oraz podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze dobrostanu psychicznego	Liczba beneficjentów specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	poniżej 5
		Liczba miejsc na terenie Gminy, gdzie świadczona jest bezpłatna pomoc psychologiczna	1	min. 1
		Liczba przeprowadzonych programów i innych działań profilaktycznych z zakresu zdrowia psychicznego w szkołach	b.d.	min. 2
6.	Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy [%]	65,9	poniżej 50,0
		Udział bezrobotnych mieszkańców w wieku poniżej 25 lat, w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy [%]	23,5	poniżej 20,0
		Liczba osób z terenu Gminy przebywających w schroniskach dla bezdomnych	0	poniżej 2
		Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej [%]	22,0	poniżej 20

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie – prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo na lata 2025-2030 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wąsewo, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnymi od możliwości finansowych Gminy. Będzie ona podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Wąsewo i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontariackich i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Wąsewo, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
3. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
4. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok.
6. Pieprzny S., Powiat i Gmina w systemie bezpieczeństwa lokalnego – możliwości i ograniczenia w: Studia Iuridica LXXXV, Instytut Nauk Prawnych, Uniwersytet Rzeszowski, 2020.
7. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków, 2020.
8. Raport o stanie Gminy Wąsewo za rok 2021, 2022, 2023.
9. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie za 2021, 2022 i 2023 rok.
10. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
11. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.
12. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za rok 2021, 2022 i 2023.
13. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 za rok 2023.
14. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2021, 2022 i 2023 r.
15. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

Źródła internetowe:

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <https://www.psychiatriapolska.pl/>
3. <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Wąsewo na tle powiatu, województwa i kraju	14
Rysunek 2. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Wąsewo według poszczególnych klas wielkości (stan na koniec 2023 roku)	19
Rysunek 3. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=70	33
Rysunek 4. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=69	56
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego	110

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	8
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Wąsewo w porównaniu do powiatu ostrowskiego, województwa mazowieckiego i kraju na przestrzeni lat 2021-2023.....	16
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2021-2023 (w procentach)	17
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie Wąsewo, powiecie ostrowskim, województwie mazowieckim i kraju w 2023 roku (w procentach)	17
Tabela 5. Liczba osób rozpoczynających rok szkolny w publicznych przedszkolach i szkołach podstawowych na terenie gminy Wąsewo w latach 2021-2023	21
Tabela 6. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wąsewo na przestrzeni lat 2021-2023	26
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2021-2023.....	29
Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2021-2023	30
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023	30
Tabela 10. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=69	44

Tabela 11. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=14	45
Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=56	47
Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=56.....	48
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=5 ...	53
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=5	53
Tabela 16. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=13	59
Tabela 17. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=10	63
Tabela 18. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=10	64
Tabela 19. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=8	65
Tabela 20. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=11.....	65
Tabela 21. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=69	68
Tabela 22. Dane dotyczące liczby dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej oraz poniesionych na ten cel kosztów za lata 2021-2023 [w złotych]	76
Tabela 23. Liczba i kwota przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2021-2023 [w złotych]	78
Tabela 24. Liczba oraz kwota przyznanych specjalnych zasiłków opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023 [w złotych].....	78
Tabela 25. Działania GKRPA w gminie Wąsewo w latach 2021-2023.....	85
Tabela 26. Dane statystyczne dotyczące Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023.....	93
Tabela 27. Odpłatność gminy Wąsewo za pobyt jej mieszkańców w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023.....	100
Tabela 28. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Wąsewo w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2021-2023	104
Tabela 29. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Wąsewo oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu ostrowskiego na przestrzeni lat 2021-2023	105

Tabela 30. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023	108
Tabela 31. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023	108
Tabela 32. Ramy finansowe Strategii	134
Tabela 33. Harmonogram wdrażania Strategii.....	135
Tabela 34. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	138

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Wąsewo z podziałem na płeć w latach 2021-2023.....	15
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie ostrowskim, województwie mazowieckim oraz Polsce w latach 2021-2023 (stan na koniec roku, w procentach).....	18
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność na terenie gminy Wąsewo w latach 2021-2023	19
Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w gminie Wąsewo na tle powiatu ostrowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2021-2023.....	20
Wykres 5. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z terenu gminy Wąsewo, powiatu ostrowskiego oraz województwa mazowieckiego w 2023 roku (w procentach)	22
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wąsewo, powiecie ostrowskim oraz województwie mazowieckim w latach 2021-2023.....	23
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Wąsewo, powiecie ostrowskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2021-2023.....	27
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej (finansowej i niefinansowej) w gminie Wąsewo w latach 2021-2023.....	29
Wykres 9. Powody korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Wąsewo w 2023 roku	31
Wykres 10. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=70	34
Wykres 11. Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=70	34
Wykres 12. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=70	36

Wykres 13. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=70	37
Wykres 14. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=70	38
Wykres 15. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=70	39
Wykres 16. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=70	40
Wykres 17. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=70	41
Wykres 18. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=70	42
Wykres 19. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=70	43
Wykres 20. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=70	44
Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=70	45
Wykres 22. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=70	46
Wykres 23. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=70	47
Wykres 24. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=70	48
Wykres 25. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=70	49
Wykres 26. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=70	50
Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy,	

korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=70	51
Wykres 28. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=70	52
Wykres 29. Jak często, w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzało się Panu/i doświadczyć przemocy? N=70	52
Wykres 30. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=70	54
Wykres 31. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą która: N=70	54
Wykres 32. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=70.....	55
Wykres 33. Wiek uczniów biorących udział w badaniu: N=69	57
Wykres 34. Klasa: N=69	57
Wykres 35. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=69	58
Wykres 36. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=69	60
Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=69	61
Wykres 38. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=69.....	62
Wykres 39. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=69	63
Wykres 40. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=69	64
Wykres 41. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=69	66
Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=69	67

Wykres 43. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=69.....	68
Wykres 44. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=69.....	69
Wykres 45. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=69	70
Wykres 46. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=69	71
Wykres 47. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023	73
Wykres 48. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023	74
Wykres 49. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2021-2023	74
Wykres 50. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2021-2023 [w złotych]	75
Wykres 51. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023	77
Wykres 52. Liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023....	79
Wykres 53. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2021-2023	82
Wykres 54. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2021-2023.....	84
Wykres 55. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2021-2023	86
Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wąsewo na przestrzeni lat 2021-2023.....	87
Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wąsewo w latach 2021-2023	88
Wykres 58. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2021-2023	94

Wykres 59. Liczba osób doznających przemocy objętych procedurą „Niebieskie Karty” na terenie gminy Wąsewo w latach 2021-2023.....	95
Wykres 60. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Wąsewo w latach 2021-2023	96
Wykres 61. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Wąsewo na przestrzeni lat 2021-2023.....	98
Wykres 62. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023	99
Wykres 63. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2021-2023.....	100
Wykres 64. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023	102
Wykres 65. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021	103
Wykres 66. Mieszkańcy gminy Wąsewo zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2023.....	104
Wykres 67. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w latach 2021-2023	107